

Relvaseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
1.1. Sisukokkuvõte.....	3
1.2. Eelnõu ettevalmistaja	4
1.3. Märkused.....	4
2. Eelnõu eesmärk	6
2.1. Hetkeolukord ja kehtiv õigus	6
2.2. Eelnõu eesmärk ja kavandatud lahendus	7
2.3. Eelnõu põhiseaduspärasus	9
2.3.1 Relva mõiste, kasutamise ja hoiatuslasu täpsustamine	10
2.3.2 Antiikrelvad, laskekõlbmatud relvad ja hoidmisnõuded	11
2.3.3 Tähtajad pärandrelvade ja relvade registreerimise puhul	11
2.3.4 Juriidilise isiku relvade ajutine kasutusse andmine (jahipidamine ja sport).....	12
2.3.4. Alaealiste relvakäsitlus ja riigikaitse	12
2.3.5 Andmekaitsealane mõjuanalüüs.....	14
2.3.6. Võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse üldine hindamine.....	15
3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs.....	16
4. Eelnõu terminoloogia.....	56
5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele	56
6. Seaduse mõjud	56
6.1. Mõju õigusselgusele ja õiguskorra süsteemsusele	56
6.2. Mõju avalikule korrale ja julgeolekule	57
6.3. Mõju riigikaitsele	58
6.4. Mõju järelevalvele ja andmekaitsele.....	59
6.5. Mõju halduskoormusele.....	60
6.6. Mõju majandusele ja turule.....	61
6.7. Mõju ühiskonnale ja elanikkonnale	62

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud	63
7.1. Mõju riigi tegevustele	63
8. Rakendusaktid.....	65
9. Seaduse jõustumine.....	65
10. Eelnõu koostamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon	65

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Euroopa ja Eesti julgeolekukeskkond on viimastel aastatel oluliselt muutunud. Venemaa jätkuv agressiivne välispoliitika ja piirkondlikud ambitsioonid on suurendanud julgeolekuriske ning loonud reaalseid ohte Eesti ja tema liitlaste julgeolekule. Sellises keerulises ja ettearvamatuse julgeolekuolukorras on vältimatu relva omamise ja käitlemise regulatsiooni ajakohastamine, et toetada riigikaitse vajadusi, tugevdada ühiskonna kaitsevõimet ning tagada avalik ja siseturvalisus.

Eelnõu eesmärk on ajakohastada relvaseadust¹ (edaspidi *RelvS*), korrastades relvade ja laskemoona käitlemise, hoiustamise ja kasutamise nõudeid ning järelevalve korraldust. Muudatused suurendavad õigusselgust, vähendavad ebaproportsionaalset halduskoormust ning loovad ühtsema ja paremini rakendatava regulatsiooni nii õiguskorras kui ka praktikas.

Eelnõuga täpsustatakse relvade ja lisaseadmete käitlemise tingimusi ning muudetakse relvade hoiustamise nõuded riskipõhisemaks, vähendades väikeste relvakoguste omanike koormust. Samuti ajakohastatakse laskemoona regulatsiooni ning võimaldatakse suuremad varud, et suurendada varustuskindlust ja toetada riigikaitse valmisolekut.

Oluliselt täpsustatakse relvakasutuse ja laskeõppe reegleid, sealhulgas sätestatakse hoiatuslasu tegemise alused, mida senine RelvS ei reguleerinud. Noorsportlaste arengu toetamiseks võimaldatakse 15–17-aastaselt noorel lapsevanema nõusolekul vallata spordituli relva paralleelrelvaloa alusel. Selgemaks ja kasutajasõbralikumaks muudetakse relvade ja lisaseadmete vedu.

Eelnõuga kehtestatakse esmakordselt relvade ja laskemoonaga seotud majandustegevusest teavitamise kord. See loob selge ja läbipaistva raamistiku relvaalase majandustegevuse jälgimiseks ning võimaldab järelevalveasutustel paremini hinnata ja maandada võimalikke riske.

Samuti kaasajastatakse teenistus- ja tsiviilrelvade registri (edaspidi *relvaregister*) regulatsiooni, täpsustatakse registri ülesehitust ja volitusnorme ning luuakse kriminaalpolitsei alamregister tundlike andmete turvaliseks töötlemiseks. See parandab andmete töökindlust, järelevalve tõhusust ja andmekaitset.

Lisaks pikendatakse päritud relvade omandamise või võõrandamise tähtaega ning lihtsustatakse kollektioneerimisega seotud relvade hoiustamise nõudeid, vähendades pärijate ja relvaomanike halduskoormust. Korrastatakse ka soetamisloa ja relvaloa väljastamist välistavate asjaolude loetelu ning antakse Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi *PPA*) kaalutusõigus soetamisloa või relvaloa kehtetuks tunnistamiseks, kui loa omajat on väärteomenetluse korras karistatud relva, tulirelva olulise osa või laskemoona soetamisest, hoidmisest, kandmisest, vedu või kasutamist reguleerivas õigusaktis sätestatud nõude rikkumise eest.

---

¹ Relvaseadus – [RT I, 12.12.2024, 4.](#)

Eelnõu terviklik rakendamine parandab relvade käitlemise kontrollitavust ja riskijuhtimist, tõhustab järelevalvet, tugevdab relvakultuuri ja ohutust ning toetab riigikaitsealist valmisolekut. Muudatused aitavad kaasa turvalisema elukeskkonna tagamisele ning vähendavad nii riigi, relvaomanike, pärijate kui ka ettevõtjate haldus- ja rahalist koormust.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi õigusnõunik Marju Aibast (marju.aibast@siseministeerium.ee) ja nõunik Riita Proosa (riita.proosa@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Marju Aibast.

Eelnõu ja seletuskiri on keeleliselt toimetamata.

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud **Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023–2027**² (edaspidi *VVTP*) eesmärgiga tagada relvaloa saamise ja pikendamise reeglite lihtsus ja kaotada loa taotlemisel liigne bürokraatia³.

Eelnõu arvestab Eesti Reformierakonna ja Erakonna Eesti 200 valitsusliidu aluslepingu punktis 4 „Siseturvalisus“ toodud kokkulepet, mis näeb ette, et efektiivsuse suurendamiseks vähendame dubleerimist ja bürokraatiat ning suurendame nüüdisaegsete tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõttu. Ajakohastame RelvS-i ning lähtume inimeste elu ja tervise kaitsmisel teaduspõhisusest⁴.

Samuti on eelnõu seotud „**Siseturvalisuse arengukava 2020–2030**“⁵ programmi „Siseturvalisus 2024–2027“ meetmega „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine“, mille peaesmärk on muu hulgas, et „Eesti on ohutu elukeskkonna ja turvaliste kogukondadega ühiskond, kus elanikud oskavad turvalisusriske märgata, neid vältida ja vajadusel neile adekvaatselt reageerida. Tehakse mitmekesist ennetustööd, mida iseloomustab valdkondadeülesus, kogukonnakesksus ja eri partnerite koostöö. Igäühe kaasatus ja panus iseenda ning kogukonna turvalisusesse vähendab ohtu elule, tervisele, keskkonnale ja varale.“. Samuti on eelnõu seotud programmi meetmega „Kiire ja asjatundlik abi“, milles tähtsustatakse, et „Inimesed tunnevad ennast kaitstuna ja avalikus kohas turvaliselt.“ ning „Järelevalvet avaliku ruumi üle ja sündmuste lahendamist toetavad vähem bürokraatlik õiguskeskond ning jätkusuutlikud infotehnoloogia- ja sidelahendused.“.

---

² Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2025. aasta protokollise otsuse [punkt 13](#).

³ Aluslepingu ja Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga on võimalik tutvuda: <https://valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/valitsemise-alused/tegevusprogramm-0>.

⁴ Eesti Reformierakonna ja Erakonna Eesti 200 valitsusliidu alusleping, p 4 Sisejulgeolek. Kättesaadav: <https://valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/valitsemise-alused/koalitsioonilepe-2025-2027/sisejulgeolek>.

⁵ Siseministeerium. [Siseturvalisuse arengukava 2020–2030](#).

Nende eesmärkide saavutamiseks nähakse programmis „Ennetava ja turvalisuse elukeskkonna kujundamine“ programmi tegevuses „Turvalisuse keskkonna kujundamine“ ette ühe tegevusena vajadus uuendada relvaomanikuks saamise korda ja relvade käitlemise järelevalvet, lähtudes eraomandi puutumatusel ja relvaomaniku vastutusel põhinevast relvakultuurist.

Eelnõu on osaliselt seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2021/555⁶, mis reguleerib relvade omandamist ja valdamist (edaspidi *tulirelvadirektiiv*), ülevõtmisega. Muudatused on kooskõlas tulirelvadirektiivis sätestatud põhimõtetega.

Eelnõu koostamisel on arvestatud Justiits- ja Digiministeeriumi (edaspidi *JDM*) regulatiivse koormuse juhtimise põhimõttega⁷ („üks sisse – üks välja“), mille kohaselt peab uute või rangemate kohustuste kehtestamine olema tasakaalus kehtivate kohustuste leevendamisega. Käesoleva eelnõu puhul on põhimõtet järgitud, kuna eelnõu toob kaasa küll mõned täpsustatud või uued nõuded, kuid nendega paralleelselt vähendatakse mitmeid seniseid kohustusi, mis on osutunud praktikas ebaproportsionaalseks või ebaselgeks.

Uutest kohustustest on suurim mõju lasketiiru pidamise ja piiramata tsiviilkäibega relvadega kauplejate majandustegevusteate esitamise kohustuse nõuetel. Lisaks seatakse füüsilisest isikust relvaomanikule kohustus omada RelvS-i nõuetele vastavat relvakappi ka ühe tulirelva hoidmisel.

Neile vastukaaluks vähendatakse eelnõu järgi mitmeid seniseid koormusi. Relvakollektsiooni hoidmise nõudeid leevendatakse – relvakapi ja relvahoidla nõuded muudetakse riskipõhiseks, mille tulemusena väheneb väiksemate relvakogude omanike rahaline- ja halduskoormus. Pärimismenetlusega seonduvalt relva omandamise tähtaegade pikendamine vähendab nii pärijate kui PPA halduskoormust.

Kokkuvõttes on eelnõu mõju regulatiivsele koormusele neutraalne või vähenev. Kavandatavad muudatused aitavad vältida tõlgendusprobleeme ja haldusvaidlusi ning loovad õigusselgema keskkonna nii relvaomanike, ettevõtjate kui järelevalveasutuste jaoks. Seetõttu võib järeldada, et JDM-i seatud „üks sisse – üks välja“ põhimõte on eelnõu koostamisel nõuetekohaselt arvestatud ning tasakaalustatud moel täidetud.

Eelnõuga muudetakse RelvS-i redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 12.12.2024, 4.

Enne käesoleva eelnõu koostamist ei peetud vajalikuks koostada eraldi väljatöötamiskavatsust (edaspidi *VTK*), kuna eelnõu oli VVTP-st tulenevalt kiireloomuline ning Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluse tõttu tuleb RelvS-s kiiresti kõrvaldada ebakõlad, et tagada tulirelvadirektiivi korrektne ülevõtmine. Eelnõu eesmärk, ulatus ja võimalikud mõjud olid varakult piisavalt selged

---

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555, 24. märts 2021, relvade omandamise ja valduse kontrolli kohta (ELT L 115, 6.4.2021, lk 1–25).

⁷ Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhised. Kättesaadav: <https://www.justdigi.ee/sites/default/files/documents/2025-05/Halduskoormuse%20tasakaalustamise%20reegli%20rakendamise%20juhised.pdf>.

ning eelnõu sisu tugines peamiselt praktikas esile kerkinud probleemidele, mis olid juba põhjalikult analüüsitud ja mille lahendused põhinesid olemasolevatel andmetel ja õiguspraktikal. Seetõttu vastas eelnõu ettevalmistamine hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (edaspidi *HÕNTE*) § 1 lõikest 2 tulenevatele põhimõtetele, mille kohaselt koostatakse VTK üksnes juhul, kui see on sisuliselt vajalik, aitab selgitada eelnõu eesmärke või toetab teadlikku otsustamist. Antud juhul olnuks VTK koostamine formaalne ega oleks andnud täiendavat sisulist väärtust, mistõttu piirduti otse eelnõu koostamisega.

Eelnõu mõju riigieelarvele ja adressaatidele on väike või vähenev, kuna mitmed kohustused (nt hoiustamishõlmed kollektioneeritavate relvade väikestele kogustele, pärimismenetluse tähtjaid) lihtsustuvad.

Sidusrühmadega viidi läbi käesoleva eelnõu eesmärkide täitmiseks sisulised konsultatsioonid PPA, kaitsevaldkonna ja relvasektori esindajatega, mis täitis ka VTK sisulise eesmärgi ilma eraldi dokumendi koostamiseta. VTK koostamine ei oleks andnud olulist lisainfot ja oleks pikendanud menetlust ebavajalikult. Eelnõus sisalduvad muudatused ei loo uut poliitikasuunda ega muuda seaduse üldist kontseptuaalset raamistikku.

Muudatustega:

- täpsustatakse mõisteid;
- korrastatakse olemasolevaid nõudeid (hoiustamine, laskeõpe, majandustegevusteed);
- ajakohastatakse relvaregistri regulatsiooni;
- kõrvaldatakse praktikas ilmnunud tõlgendamis- ja koordineerimiskaskusi.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Eesti Vabariigi põhiseaduse⁸ (edaspidi *PS*) § 73 kohaselt **Riigikogu poolthääle enamus, sest ei muudeta ühtegi PS §-s 104 loetletud seadust.**

2. Eelnõu eesmärk

2.1. Hetkeolukord ja kehtiv õigus

RelvS-i kehtiv regulatsioon tugineb mitmele ajastule kujunenud normikihistusele ning ei vasta enam täiel määral praktika, tehnoloogia ja julgeolekukeskkonna vajadustele. Eelkõige ilmnevad probleemid mõistete ebaselguses, järelevalve piiratuses ja tehniliste nõuete vananemises.

RelvS-s puudub selge regulatsioon tulirelva lisaseadmete – näiteks helisummutite, lasersihikute ja öösihikute – arvestuse ning tüübikinnituse kohta, kuigi need seadmed mõjutavad relvade tehnilisi omadusi ja kasutusotstarvet.

Kõigi teenistus- ja tsiviilrelvade üle peetakse RelvS-i § 24 kohaselt arvestust relvaregistris. Relvaregister toimib ühtse andmekoguna, mis ei erista tavakasutuse ja kriminaalpolitsei kõrgendatud turvanõuetega andmeid. Selline ülesehitus ei toeta piisavalt isikuandmete ja teiste

---

⁸ Eesti Vabariigi põhiseadus – [RT I, 11.04.2025, 2.](#)

andmete turvalist käitlemist, terviklikkust ning konfidentsiaalsust ega kõigi järelevalvefunktsioonide tõhusat teostamist.

Relvade hoiustamise nõuded on ajale jalgu jäänud: RelvS-i järgi peavad kõik kollektsiooni kuuluvad relvad asuma relvakapis või relvahoidlas, sõltumata nende suurusest, ja laskemoona hoidmine relvakapi eraldi lukustatud osas ei ole paljudel juhtudel tehniliselt võimalik. Samuti on relvade transporti reguleerivad sätted liigselt piiravad ega arvesta tegelikke riske, mis tekitab põhjendamatu halduskoormust isikutele, kelle tegevus eeldab regulaarset relvade liigutamist.

Alaealiste laskurite võimalused treenida ja võistelda on piiratud, kuna nad ei või relva iseseisvalt treeningule või võistlusele viia. See pärsib noorte laskespordi arengut ja rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Kaitseväeteenistuse seaduse⁹ (edaspidi *KVTS*) § 7 tähenduses tegevväelane, sõjaaja ametikohale määratud Kaitseliidu tegevliige või sõjaaja ametikohale määratud reservis olev isik, kes on riigieelarvest tegevustoetust saava reservis olevate isikute esindusorganisatsiooni (Eesti Reservohvitseride Kogu, edaspidi *EROK*) liige (edaspidi *riigikaitstes osalev isik*) võib RelvS-i kohaselt taotleda oma relvaloale kantud ja relvaregistris registreeritud relva andmetele vastavat märget (edaspidi *riigikaitse märgend*), et näiteks soetada piiratud käibega padrunisalv. Riigikaitse märgendi regulatsioon on liialt kitsas ja sõjaaja ametikohale määratud isikute vanusepiirangute tõttu kaob võimalus kaasata motiveeritud isikuid, kes sooviksid panustada paindlikumal viisil.

Päritud relvale relvaloa või võõrandamisloa taotlemise tähtajad on ebarealistlikud ega arvesta tänapäevast pärimiskorda, kahjustades pärijate õigusi ja tekitades liigselt halduskoormust.

Laskemoona lubatud koguste piirangud ei vasta laskespordi tegelikele mahtudele ega rahvusvahelisele olukorrale. Ukraina sõja järgsed tarnehäired näitasid, et väikeste varude korral ei ole tagatud elutähtsate tegevuste jätkumine ning harrastuslaskuritel ega vabatahtlikel ei ole võimalik soetada vajalikku kogust treening- või kriisivarusid.

Kokkuvõttes iseloomustab kehtivat õigust õigusselguse puudujääk, ebaühtlane järelevalve ja praktikas ilmnunud ebaproportsionaalsed nõuded, mistõttu on vajalik RelvS-i ulatuslik kaasajastamine, et tagada regulatsiooni selgus, julgeolekuloogika ühtsus ning kaasaegsele relvakultuurile vastav toimiv raamistik.

2.2. Eelnõu eesmärk ja kavandatud lahendus

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023–2027 eesmärgiga tagada relvaloa saamise ja pikendamise reeglite lihtsus ning kaotada loa taotlemisel liigne bürokraatia. Muudatuste ettevalmistamisel on arvestatud Eesti Reformierakonna ja Erakonna Eesti 200 valitsusliidu aluslepingu punktiga 4 „Siseturvalisus“, mille kohaselt suurendatakse efektiivsust dubleerivate

---

⁹ Kaitseväeteenistuse seadus – [RT I, 27.09.2024, 6](#).

toimingute vähendamise, bürokraatia leevendamise ning kaasaegsete tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtu kaudu.

Siseturvalisuse arengukava 2020–2030 tegevuses „Turvalisuse keskkonna kujundamine“ on üheks prioriteediks toodud vajadus uuendada relvaomanikuks saamise korda ja relvade käitlemise järelevalvet, lähtudes eraomandi puutumatuse põhimõttest ning relvaomaniku vastutusel põhinevast relvakultuurist. Eelnõu väljatöötamine toetab selle prioriteedi täitmist, ajakohastades loa menetlemise, relvade kasutamise ja hoidmise põhimõtteid ning tugevdades järelevalve tõhusust.

Eelnõuga kavandatud muudatused on valdavalt süsteemse ja tehnilise iseloomuga, kuid osaliselt täpsustavad isikute õigusi ja kohustusi relvade valdamisel, kasutamisel ja hoidmisel ning lihtsustavad relvade käitlemisega seotud menetlusi.

Lisaks on eelnõu eesmärk ajakohastada ja täpsustada RelvS-i sätteid, et viia need vastavusse Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) õigusega, ühtlustada praktikas ilmnunud tõlgendusprobleeme ning korrastada relvade ja laskemoona käitlemise õigusraamistikku.

Kavandatavate muudatustega soovitakse tagada avalik turvalisus, suurendada õigusselgust ning samal ajal toetada relvakultuuri, laskespordi, jahinduse ja riigikaitse arengut. Lisaks aitavad muudatused kaasa õiguskorra tõhusamale toimimisele, halduskoormuse vähendamisele ning õigussuhete selgusele.

Eelnõuga kavandatud olulisemad muudatused ja põhjendused on järgmised:

1. **relva ja laskemoona vedu:** leevendatakse relvade ja laskemoona veo nõudeid, mis vähendab logistikakulusid ja lihtsustab relvade liikumist õigustatud isikute vahel. Muudatus suurendab muu hulgas õigusselgust relva omaniku õiguste osas isikliku relva kasutamisel veo turvamisel, säilitades samas avaliku turvalisuse.
2. **lasketiir ja laskepaik:** ühtlustatakse järelevalvenõudeid tasulist ja mittetasulist teenust osutavate lasketiirude üle osas, mis puudutab nõudeid lasketiiru pidajale.
3. **riigikaitse:** laiendatakse riigikaitselist võimekust, kaasates vabatahtlikke ja toetajaliikmeid. Muudatus võimaldab kaasata paindlikumalt riigikaitse kogenud ja motiveeritud relvaomanikke ning toetab ühiskonna laiapindset valmisolekut kriisiolukorras.
4. **juriidilise isiku relv jahipidamisel:** lubatakse juriidilisel isikul anda kasutada relvi külalisjahis osalejatele. See muudatus toetab jahiturismi, lihtsustab jahikorraldust ja tagab relvade kasutamise kontrollitavuse seaduslikus raamistikus.
5. **alaealised:** luuakse võimalus alaealisele relva käitlemiseks paralleelrelvaloa alusel ning soodustatakse noorte varajast osalemist laskespordis ja treeningtegevuses. Muudatus toetab noorte laskespordi arengut ning aitab kujundada vastutustundlikku relvakultuuri.
6. **kollektsioonirelvade hoiustamine:** kaotatakse ebaproportsionaalne hoiustamiskohustus külmrelvade ja kuni kaheksa tsiviilkaibes lubatud tulirelvade osas, vähendades

kollektsionääride halduskoormust ja kulusid, säilitades samas relvade turvalise hoiustamise põhimõtted.

7. **laskemoon:** mõiste viiakse kooskõlla tulirelvadirektiiviga ja suurendatakse hoida lubatud laskemoona koguseid. See tagab õigusselguse ja ühtse praktika EL-i siseselt, arvestades samas Eesti relvakultuuri ning laskespordi vajadusi.
8. **tüübikinnitus:** täpsustatakse relvade ja nende lisaseadmete tüübikinnituse nõudeid, et tagada seadmete ohutus ja vastavus tehnilistele nõuetele.
9. **välisriikide kodanike relvaload:** täiendatakse sätteid, mis välistavad relvalubade väljastamise isikutele, kes võivad kujutada ohtu Eesti julgeolekule või avalikule korrale. Muudatus tugevdab riigi sisejulgeolekut ja kontrollimehhanisme.
10. **antiik- ja laskekõlbmatud relvad:** reguleeritakse üheselt nende käitlemise nõuded, mis vähendab õiguslikku ebaselgust ja tagab nende ohutu kasutamise ning säilitamise.
11. **tähtaegade muudatused:** pikendatakse pärandrelvale relva- või võõrandamisloa taotlemise, relvasoetamisloa kehtivuse ja teisest riigist soetatud tulirelva registreerimise tähtaegu, tagades õiguskindluse ja proportsionaalsuse ning vähendades halduskoormust nii relvaomanikele kui ka ametiasutustele.

Eelnõu kaasajastab RelvS-i, muutes selle tasakaalustatumaks ja tõhusamaks, toetades nii turvalisust, õigusselgust kui ka relvakultuuri arengut Eestis.

2.3. Eelnõu põhiseaduspärasus

Relvade ja laskemoona käitlemise tingimuste ning järelevalve reguleerimine kuulub riigi pädevusse seoses avaliku korra, riigi julgeoleku ning isikute elu ja tervise kaitsega (PS §-d 13, 14, 16, 28, 65 p 1). PS-i § 123 lõike 2 kohaselt peavad Eesti seadused olema kooskõlas EL-i õigusest tulenevate kohustustega, sest Eesti Vabariik on EL-i liige.

Eelnõus sisalduvad lahendused, sealhulgas laskemoona mõiste täpsustamine ja antiik- ning laskekõlbmatute relvade käsitlemine, on suunatud just EL-i õigusega kooskõla tagamisele ning on seega kooskõlas PS-i §-st 123 tuleneva kohustusega.

Eelnõuga kavandatavad muudatused võivad riivata eelkõige järgmisi PS-s sätestatud põhiõigusi:

- **omandipõhiõigus** (PS § 32) – relv ja laskemoon on käsitatavad varana; nende soetamise, valdamise, kasutamise, hoiustamise ja võõrandamise tingimused ning tähtajad mõjutavad isiku õigust oma vara vabalt vallata, kasutada ja käsutada;
- **ettevõtlusvabadus** (PS § 31) – relvakaupmeeste, lasketiirude ja relvakollektsioonide pidajate tegevus on ettevõtlus, millele piirangute seadmisega riivatakse ettevõtlusvabadust;
- **õigus era- ja perekonnaelu puutumatusse ning isikuandmete kaitsele** (PS § 26 ja § 43) – relvaregistri pidamine, uue kriminaalpolitsei alamregistri loomine ning relvaomanike ja relvade kohta andmete kogumine ja töötlemine mõjutab isiku õigust eraelu ja isikuandmete kaitsele;

- **võrdse kohtlemise põhimõte** (PS § 12) – erinev kohtlemine nt Eesti kodanike, EL/NATO liikmesriikide kodanike ja teiste välisriikide kodanike vahel, samuti erinevad nõuded alaealistele ja täisealistele, kollektsoonääridele eri mahtudes jne;
- **vaba eneseteostuse õigus** (PS § 19) – relva omamine ja kasutamine jahi, spordi või enese ja vara kaitse eesmärgil on käsitatav isiku eneseteostusena; Riigikohtu ja õiguskantsleri praktikas on relvaloa saamisele seatud piiranguid käsitatud PS-i § 19 kaudu kaitstava tegevuse riivena¹⁰.

Samal ajal on relvade käitlemise ohutuse tagamine tihedalt seotud PS-i §-st 16 tuleneva õigusega elule ja inimväärikusele ning riigi üldise kohustusega kaitsta igaühe õigusi ja vabadusi (PS § 13 ja § 14). Relvade käitlemise regulatsioon kaitseb seega lisaks relvaomanike õigustele ka teiste isikute põhiõigusi.

PS-i § 11 järgi võib põhiõigusi piirata üksnes kooskõlas põhiseadusega, selline piirang peab olema demokraatlikus ühiskonnas vajalik ning vastama proportsionaalsuse põhimõttele. Järgnevalt hinnatakse olulisemate muudatusrühmade puhul riive eesmärki, sobivust, vajalikkust ja mõõdukust.

2.3.1 Relva mõiste, kasutamise ja hoiatuslasu täpsustamine

Eelnõuga kavandatud muudatused ei too relvaomanikele kaasa uusi sisulisi piiranguid, vaid täpsustavad kehtiva õiguse mõisteid ja kasutusviise. Muudatused hõlmavad järgmisi põhipunkte:

- relva mõiste selgem määratlemine – relvade definitsiooni täiendatakse, et see hõlmaks üheselt ka sõjarelvi. Täpsustus välistab võimaliku tõlgendusruumi, kuid ei muuda senist regulatiivset lähenemist.
- relva kasutamise sidumine käitlemise mõistega – „relva kasutamine“ tuuakse selgelt relva käitlemise alla, tagades kooskõla seaduse üldise ülesehitusega ning vältides erinevate mõistete paralleelset tõlgendamist.
- hoiatuslasu käsitlemine relva kasutamise erivormina – hoiatuslask sätestatakse selgesõnaliselt relva kasutamise ühe liigina, mis ühtlustab praktikat ja loob õigusselguse, kuid ei sea täiendavaid kohustusi ega kitsendusi.

Need muudatused:

- suurendavad õigusselgust (PS § 13, § 14);
- väldivad tõlgenduslikke vaidlusi relva kasutamise hetkel kehtivate kohustuste üle;
- toetavad põhiõiguste ennustatavust ja kohtu- ning halduspraktika ühtsust.

¹⁰ Õiguskantsleri 14. märtsi 2011. aasta arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses. Kättesaadav: https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/2024-11/õiguskantsleri_arvamus_riigikohtule_relvaseaduse_ss_36_lg_1_p_8_põhiseaduslikkus.pdf.

Muudatuste eesmärk on korrastada ja täpsustada kehtivaid sätteid, tagades nende ühtse tõlgendamise ning sidususe kogu seaduse regulatsiooniga. Sisulist muutust relvaomanike õiguste või kohustuste osas ei toimu.

2.3.2 Antiikrelvad, laskekõlbatud relvad ja hoidmisnõuded

RelvS-i kohaldamisala laiendamine antiikrelvadele ja nende koopiatele ning laskekõlbatuks muudetud relvadele, lugedes need piiramata tsiviilkäibega relvade hulka, tähendab teatud määral intensiivsemat omandipõhiõiguse riivet (täiendavad vanuse-, registreerimis- või hoiustamisnõuded).

Riive **eesmärk** on:

- vähendada risk, et antiik- või laskekõlbatud relvad satuksid kontrollimatult ringlusse ja neid kasutataks kuritegudes;
- täita EL-i õiguse nõudeid relvade käitlemise järelevalve osas;
- tõsta avalikku turvalisust ja õiguskaitseasutuste järelevalve tõhusust.

Meetmed on **sobivad**, sest antiik- ja laskekõlbatuks muudetud relvade hõlmamine regulatsiooni alla võimaldab rakendada vanusepiiranguid, järelevalvet ja vajadusel hoiustamisnõudeid. Vähem koormavaid, sama tõhusaid vahendeid (nt pelk soovituslik kord) ei ole realistlikult olemas – ilma regulatiivse raamita jääksid riskid kontrollimata. Riive intensiivsust leevendab asjaolu, et tegemist on piiramata tsiviilkäibega relvadega, millele kohaldatakse vaid osa RelvS-i nõudeid.

Kollektsioonirelvade hoiustamise nõuete diferentseerimine (relvahoidla nõue üksnes sõjarelvade ja suuremate koguste puhul, väiksemate kollektsioonide puhul relvakapp) **vähendab** senist omandiõiguse ja ettevõtlusvabaduse riivet. Varasemalt pidid ka väiksemad ja madalama riskiga kogud olema relvahoidlas. Edaspidi kohandatakse nõudeid riskipõhiselt. See on PS-i § 32 ja § 31 seisukohalt soodsam ning avaliku turvalisuse taset ei alanda, sest riskantsemate relvade puhul kehtib endiselt rangem nõue. Piirang on seega mõõdukas.

2.3.3 Tähtajad pärandrelvade ja relvade registreerimise puhul

Pärandrelva suhtes otsustamiseks (RelvS § 5) ettenähtud tähtaja pikendamine kolmelt kuult kuuele kuule ning välisriigist soetatud relva registreerimise tähtaja pikendamine seitsmelt tööpäevalt kümnele tööpäevale vähendavad omandipõhiõiguse riivet.

Varasem lühike tähtaeg võis viia situatsioonini, kus pärija ei jõudnud leina, tervislike või elukorralduslike põhjuste tõttu relvaloa taotlust või muid toiminguid teha ning relv sundvõõrandati. Kuna relv ja laskemoon peavad ka pikema tähtaja korral olema PPA valduses, ei tõuse avaliku turvalisuse risk, pigem suureneb pärija võimalus oma omandiõigust tegelikult teostada.

Riive eesmärk – tagada relvade kiire jõudmine järelevalve alla – saavutatakse ka pikema tähtajaga, mistõttu on muudatus proportsionaalne. Samuti on see PS-i §-de 32 ja 11 mõttes isiku suhtes soodsam ning PS-ga kooskõlas.

2.3.4 Juriidilise isiku relvade ajutine kasutusse andmine (jahipidamine ja sport)

Juriidilisele isikule võimaluse loomine anda oma nimele registreeritud jahi- või sporditulirelv lühiajaliselt (kuni viieks ööpäevaks) kasutada teisele isikule, kellel on vastava liiki relvaluba, laiendab ettevõtlusvabadust (nt jahiturism, spordivõistluste korraldamine) ega tõsta oluliselt avaliku turvalisuse riske, sest:

- kasutaja peab ise omama vastavat relvaluba;
- relva üleandmine peab olema tõendatav (akti või muu dokumendiga);
- muus osas kehtivad kõik RelvS-i üldised nõuded.

Tegemist on õiguslikult võrreldava olukorra viimisega kooskõlla füüsilise isiku puhul kehtiva regulatsiooniga, vältides põhjendamatut ebavõrdset kohtlemist juriidiliste isikute suhtes. Ettevõtlusvabaduse suurendamine ei ole PS-ga vastuolus seni, kuni avaliku turvalisuse kaitse on tagatud, mis antud juhul on täidetud.

2.3.4. Alaealiste relvakäsitlus ja riigikaitse

2.3.4.1 Paralleelrelvaluba 15–17-aastastele sporditulirelva valdamiseks

RelvS-i § 29 täiendamine, mis võimaldab vähemalt 15-aastaselt isikul lapsevanema nõusolekul vallata sporditulirelva paralleelrelvaloa alusel, mõjutab eeskätt:

- alaealise vaba eneseteostust (PS § 19 – spordiga tegelemine),
- vanema õigust ja kohustust last kasvatada (PS § 27 lg 3),
- teiste isikute õigust turvalisele keskkonnale (PS § 13, § 16, § 28).

Riive eesmärk on:

- toetada noorte osalemist laskespordis ja tippspordi arengut,
- võimaldada relva turvalist transporti treeningute ja võistluste vahel,
- kujundada varakult vastutustundlikku relvakultuuri ning suurendada riigikaitsealist valmisolekut.

Eelnõu seab selged **tingimused**:

- lapsevanema nõusolek;
- relva kasutamine laskespordi ja treeningtegevuse raames;
- jätkuv üldine relvaturvalisuse regulatsioon (koolitus, järelevalve, hoiustamine).

Seega ei anta alaealistele piiramatut relvakandmise õigust, vaid luuakse sporditegevuseks vajalik, rangelt piiritletud erand. Võrreldes seni kehtinud olukorraga ei tõuse relvaga seonduv risk oluliselt

– alaealised võivad juba praegu instruktori või relvaluba omava vanema järelevalve all sporditulirelva kasutada, muudatusega lahendatakse eelkõige relva ohutu transportimise praktiline probleem.

Meetmed on sobivad seatud eesmärgi (noortesport, riigikaitse valmisolek) saavutamiseks ning vähem koormavad, kuid sama tõhusat lahendust (mis lubaks ise relva transportida, säilitades turvalisuse) on raske näha. Tingimusi ja kontrolli arvestades on riive mõõdukas ning proportsionaalne.

Sama loogika laieneb välisriigi kodanikele (EL ja NATO liikmesriikide kodanikud), kellele avatakse analoogne võimalus RelvS §-i 30 muudatuse kaudu. Erinev kohtlemine võrreldes kolmandate riikide kodanikega lähtub objektiivsetest julgeoleku kaalutlustest ning EL-i õiguskeskonnast ega riku PS-i § 12 nõuet.

2.3.4.2 Riigikaitse osalevate isikute ringi laiendamine ja riigikaitse märgendi regulatsioon

RelvS-i § 34 lõike 15 muudatused, millega laiendatakse riigikaitse osalevate isikute ringi (sh Kaitseliidu vabatahtlikud ja toetajaliikmed ning teised aktiivselt panustavad isikud) ja võimaldatakse neil taotleda riigikaitse märgendit ning kasutada suurema mahutavusega padrunisalvesid, mõjutavad:

- nende isikute vaba eneseteostust ja riigikaitse aktiivsust (PS preambulis väljendatud riigi kaitsmise kohustus, PS § 124);
- teiste isikute õigust turvalisusele (PS § 13, § 16, § 28), kuna tsiviilisikute käes olevate suure mahutavusega salvede arv kasvab.

Kavandatavate muudatuste eesmärk on toetada laiapindset riigikaitset ja kaitsetahte tugevdamist, ühtlustada tegelik riigikaitse osalemine õigusliku staatusega (paljud vabatahtlikud panustavad juba täna) ning vältida olukorda, kus motiveeritud ja väljaõppinud isik kaotab pelgalt vanusepiiri ületamise tõttu võimaluse riigikaitse relvaga panustada.

Riive on **sobiv**, kuna võimaldab kasutada relva ja suure mahutavusega salvesid just neil isikutel, kellel on relva käsitlemise väljaõpe ning kelle riigikaitse roll on tegelik. Proportsionaalsust tagavad:

- jätkuv relvaloa nõue ja taotleja tausta kontrollimine;
- riigikaitse märgendi sidumine konkreetsete seaduses sätestatud rollidega (Kaitseliit, reserv, tegevväelased);
- Kaitseliidu ja teiste riigikaitse struktuuride sisemine järelevalve relvade kasutamise üle.

Riigikohtu ja õiguskantsleri praktikas on korduvalt rõhutatud, et relvade käitlemise piirangute eesmärk – avaliku korra ja julgeoleku kaitse – on legitiimne ja riigil on selles vallas lai otsustusruum, eeldusel et järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet.¹¹¹²¹³

Kuna muudatused ei leevenda vajalikust enam julgeolekumeetmeid, vaid võimaldavad piiratud ringil lisaks panustada riigikaitse, on riive mõõdukas ja PS-ga kooskõlas.

2.3.5 Andmekaitsealane mõjuanalüüs

RelvS-i § 24 muudatustega täpsustatakse relvaregistri ülesehitust, sealhulgas Kaitsepolitsei ameti relvaregistri kõrvale luuakse uus alamregister – kriminaalpolitsei relvaregister – ning viiakse seadusesse selgesõnaline viide, et nimetatud registrite riigisaladuseks olevate andmete suhtes kohaldatakse riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadust (edaspidi *RSVS*).

Relvaregister ja selle alamregistrid kujutavad endast isikuandmete töötlemist, mis riivab PS-i §-st 26 ja §-st 43 tulenevat eraelu ja isikuandmete kaitse põhiõigust. Riive eesmärk on:

- tagada relvade, laskemoona, tulirelva oluliste osade ja lisaseadmete jälgitavus;
- võimaldada tõhusat järelevalvet relvade üle, sealhulgas ametiasutuste relvastuse üle,
- kaitsta riigi julgeolekut, sealhulgas sisejulgeolekut.

Riive on põhiseaduspärane – registrite pidamise alused, andmeliigid ja kasutajatering on sätestatud seaduse tasandil. Andmete töötlemine on õigustatud, kui:

- kogutakse üksnes relva- ja järelevalvefunktsiooni jaoks vajalikke andmeid;
- järgitakse andmete ja isikuandmete kaitset reguleerivaid nõudeid;
- riigisaladusena käsitletavate andmete puhul rakendatakse kõrgendatud turvanõudeid.

Uue kriminaalpolitsei alamregistri loomisega ei suurendata relvavaldajate kohta kogutavate andmete hulka, vaid korraldatakse ümber andmete struktuur ja juurdepääs, et paremini kaitsta salastatud teavet. Isikuandmete intensiivsemat töötlemist ei toimu, pigem vastupidi – kriminaalpolitsei relvastust puudutavad andmed eraldatakse üldisest registrist ja neile kohaldatakse kõrgemaid turvanõudeid.

¹¹ Riigikohus, Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse rakendamisel ilmnenu probleemid ja tulevikuväljavaated, analüüs, Tartu 2015, lk 20–21. Kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyyisid/2015/PSJKS_analuus_12mai2015%20%283%29.pdf

¹² Riigikohtu esimehe ettekanne Riigikogu 2018. aasta kevadistungjärgul, lk 2. Kättesaadav: <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/ylevaated/2018/%C3%9Clevaade%20Riigikohtu%20p%C3%B5hiseaduslikkuse%20j%C3%A4relevalve%202010.%E2%80%932017.%20aasta%20koht....pdf>

¹³ Õiguskantsleri 17. aprilli 2013. aasta arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses relvaseaduse § 41 lg 9 ja § 36 lg 1 p 6 põhiseaduspärasus. Kättesaadav: https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/2024-11/6iguskantsleri_arvamus_pohiseaduslikkuse_jarelevalve_kohtumenetluses_relvaseaduse_ss_41_lg_9_ja_ss_36_lg_1_p_6_pohiseaduspärasus.pdf

Selline lahendus on PS-i § 26 ja § 43 seisukohalt **sobiv ja vajalik** ning andmesubjekti huvidele mõõdukas, arvestades, et relva omamine on vabatahtlik ning sellega kaasnev andmetöötlus on avaliku turvalisuse tagamise seisukohalt hädavajalik.

Ühtlasi lisatakse relvaregistri andmestikku relva lisaseadmete tüübikinnituse ja arvestuse pidamise võimalus (seoses RelvS-i §-de 23 ja 24 muudatustega). Ka see riivab omandipõhiõigust ja andmekaitset minimaalselt, kuid on avaliku julgeoleku seisukohalt põhjendatud, sest osad lisaseadmed (nt helisummuti) võivad mõjutada relva kasutamise riske ning nende käibe üle peab olema järelevalve.

2.3.6. Võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse üldine hindamine

Eelnõuga eristatakse erinevaid isikurühmi:

- Eesti kodanikud, EL-i ja NATO liikmesriikide kodanikud ning teised välisriikide kodanikud;
- alaealised ja täisealised relvaomanikud;
- väiksemate ja suuremate relvakollektsioonide omanikud;
- riigikaitstes osalevad isikud ja muud relvaomanikud.

PS-i § 12 kohaselt on õigused ja vabadused kõigile võrdsed; kedagi ei tohi diskrimineerida muuhulgas rahvuse ja päritolu tõttu. Samas lubab PS § 12 lõikest 1 tulenev võrdsuspõhiõigus teha põhjendatud vahetegemisi, kui need põhinevad legitiimsel eesmärgil ja on proportsionaalsed.

Käesolevas eelnõus:

- **välismaalaste erinev kohtlemine** (osades regulatsioonides piiritlemine EL-i ja NATO liikmesriikide kodanikega) tugineb legitiimsetele julgeolekukaalutlustele, tegemist ei ole suvalise rahvus- või kodakondsuspõhise eristamisega, vaid riigi julgeoleku kaalutlustest lähtuva diferentseerimisega;
- **alaealiste ja täisealiste erinev kohtlemine** relva kasutamise ja valdamise õiguse osas on PS-ga kooskõlas ning tuleneb alaealiste kaitse põhimõttest. 15–17-aastastele antav paralleelrelvaloa võimalus laiendab nende õigusi kontrollitud tingimustes, mitte ei sea neid täisealistega võrreldes ebamõistlikult halvemasse olukorda;
- **kollektsionäärade erinev kohtlemine** relvade koguse ja liigi põhjal (relvahoidla kohustus üksnes sõjarelvade ja suuremate koguste puhul) on objektiivselt põhjendatud relvade ohtlikkuse ja koguse järgi ning vähendab varasemaid ebaproportsionaalseid koormusi.

Seega on vahetegemised seotud relvade olemusest, riskitasemest ja julgeolekukaalutlustest tulenevate objektiivsete kriteeriumidega. Neid ei saa pidada PS-i § 12 mõttes ebamõistlikuks ega diskrimineerivaks.

Kokkuvõtlikult võib eelnõu reguleerimisvaldkonna kohta märkida, et relvade ja laskemoona käitlemise ning järelevalve kord kuulub riigi pädevusse ja vastab PS-i preambulis sätestatud

eesmärgile tagada Eesti riigi iseseisvus ja julgeolek ning igaühe põhiõiguste kaitse. Põhiõiguste riived puudutavad eelkõige omandipõhiõigust, ettevõtlusvabadust, eraelu puutumatust, isikuandmete kaitset ja võrdsuspõhiõigust. Riived on RelvS-s selgelt sätestatud ning teenivad legitiimseid eesmärke: avalik kord, riigi julgeolek, inimeste elu ja tervise kaitse ning EL-i õigusega kooskõla tagamine.

Enamik muudatusi kas:

- vähendab olemasolevaid koormusi (tähtaegade pikendamine, kollektsoonirelvade hoidmisnõuete diferentseerimine), või
- täpsustab kehtivat regulatsiooni (relva mõiste, relva kasutamine, hoiatuslasu tegemine, ja laskemoona mõiste), parandades õiguselgust ja õiguskindlust.

Avaliku turvalisuse seisukohalt tundlikumad muudatused (nt alaealiste paralleelrelvaluba, riigikaitse märgend, juriidilise isiku relvade kasutusse andmine, antiik- ja laskekõlbmatute relvade regulatsioon) on suunatud relvakultuuri arendamisele, laiapindse riigikaitse toetamisele ja järelevalve tõhustamisele ning sisaldavad piisavaid garantiisid (lapsevanema nõusolek, relvaloa nõue, registreerimiskohustus, riskipõhine hoiustamine).

Rakendades PS-i §-st 11 tulenevat proportsionaalsuse testi, võib järeldada, et:

- riived on **sobivad** seatud eesmärkide saavutamiseks;
- **vähem koormavaid, sama tõhusaid vahendeid** ei ole realistlikult kättesaadavad;
- riived on intensiivsusest **mõõdukad**, arvestades avaliku huvi kaalukust relvade ohutu käitlemise üle.

Sellest tulenevalt on eelnõuga kavandatud regulatsioon tervikuna kooskõlas PS-ga ning eelnõus kavandatud muudatused on põhiseaduspärasead.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb **üheksast paragrahvist**, millest esimeses on toodud RelvS-i muudatused, §-des 2–8 on toodud muudatused teistes seadustes ja üheksandas seaduse jõustumise aeg.

Eelnõu § 1. RelvS-i muudatused

Eelnõu § 1 punkti 1 järgi täiendatakse RelvS-i § 1¹ lõiget 1 pärast tekstiosa „§-s 11“ tekstiosaga „ja § 83³ lõikes 1“.

2018. aastal lisandus RelvS-i peatükk 11¹, mis reguleerib sõjarelva, relvasüsteemi, selle laskemoona ja lahingumooni käitlemist.¹⁴ RelvS-i § 1¹ lõike 1 kohaselt mõistetakse relvana RelvS-i §-s 11 nimetatud relvi. Sellest tulenevalt ei hõlma „relva“ mõiste sõjarelvi, mis on

---

¹⁴ Relvaseaduse, strateegilise kauba seaduse, lõhkematerjaliseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus – [RT I, 29.06.2018,3](#).

sätestatud eraldi peatükis 11¹, mistõttu ei ole selge, kas ja mil määral kohaldatakse RelvS-i üldosas sätestatud nõudeid ka sõjarelvade käitlemisele.

RelvS-i § 3 liigitab relvad ja laskemoona kasutusvaldkonna ning omaduste järgi ametirelvadeks ja tsiviilrelvadeks, kusjuures ametirelvad jagunevad omakorda teenistus- ja sõjaväerelvadeks. RelvS-i 2. peatükis liigitatakse relvad toimeaine ja omaduste (RelvS § 11), üldpikkuse ja relvaraua pikkuse (RelvS § 12) ning klasside (RelvS § 12¹) järgi. 11¹. peatükis lisanduvad uued mõisted ja liigitus, mis ei kattu RelvS-i 2. peatükis sätestatuga – käsituli relv, raskerelv ja muu relv, mis ei ole tulirelv, ning relvasüsteem. Ebaselged on ka nõuded relvade käitlemisele.

Sellest tulenevalt on seaduses **ebaselge piiritus üldosa ja eriosa vahel**, mis raskendab seaduse tõlgendamist ja rakendamist. Praktikas ei ole üheselt arusaadav:

- kas sõjarelvade käitlemisele tuleb kohaldada RelvS-i üldosas sätestatud nõudeid või ainult 11³. peatüki sätteid;
- kas sõjarelvi loetakse üldse RelvS-i mõistes „relvadeks“, arvestades, et neid ei ole nimetatud RelvS-i §-s 1¹;
- millised üldised kohustused (nt käitlemisload, hoiustamise ja arvestuse nõuded) kehtivad sõjarelvade suhtes.

Samuti ei ole RelvS-s sätet, mille kohaselt kehtiks RelvS sõjarelvade osas vaid 11¹. peatükis sätestatu. Samas on ka RelvS-i 11¹.peatükis sätestatud relvade käitlemisega seotud nõuded. Seega on õigusselguse tagamiseks oluline RelvS-i § 1¹ lõiget 1 selles osas täiendada.

Õigusselguse ja ühtse tõlgendamise tagamiseks täpsustatakse RelvS-i § 1¹ lõiget 1 selliselt, et **RelvS-i §-s 1¹ nimetatud relvade kõrval loetakse relvadeks ka RelvS-i §-s 83³ sätestatud sõjarelvad.**

Muudatuse eesmärk on:

- **tagada ühtne arusaam relva mõistest kogu seaduse ulatuses;**
- **selgitada RelvS üld- ja eriosa vahelist seost**, et oleks selge, millal kohaldatakse üldosas toodud nõudeid sõjarelvadele;
- **parandada õigusselgust ja vältida tõlgenduslikke vastuolusid** relvade liigitamisel ja käitlemisel.

Seega on muudatus sisuliselt **õiguslik täpsustus**, mis ei muuda relvade käitlemise korda, kuid **parandab seaduse sisemist loogikat ja rakendatavust.**

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse § 1¹ lõiget 2 pärast tekstiosa „hoidmine,“ tekstiosaga „kasutamine,“.

RelvS-i § 10 lõike 2 kohaselt on *relva kasutamine* vahetu ja eesmärgipärane tegevus objekti tabamiseks või kahjustamiseks relvaga. RelvS-i § 1¹ lõikes 2 on loetletud relvaga seotud

tegevused, mis nõuavad seadusekohast õigust ja mille suhtes kehtivad kindlad nõuded, kuid selles loetelus puudub viide relva *kasutamisele* eraldi tegevusena.

Seaduse mõttes on **relva kasutamine** eraldi ja sisuliselt olulisem tegevus kui näiteks relva *valdamine* või *hoidmine*. Relva valdaja võib relva seaduslikult omada, kanda või hoiustada, kuid selle tegelik kasutamine (nt laskmine, testimine, treeningul või jahil sihtmärgi tulistamine) toob kaasa kõrgema ohuastme nii relva kasutajale kui ka avalikkusele.

Praktikas on ilmnunud, et relva „kasutamise“ eraldi nimetamata jätmine RelvS-i § 1¹ lõikes 2 on tekitanud tõlgenduslikke küsimusi, millistel juhtudel käsitatakse relva kasutamist käitlemise osana. Ebaselgust on esinenud nii lasketiirus ja jahil relvaga toimetamise puhul kui ka olukordades, kus relva üksnes eksponeeritakse väljaspool lasketiiru või laskepaika ilma lasku sooritamata. Samuti on tõstatunud küsimusi hoiatuslasu osas, kuna selle eesmärk ei ole kindla objekti tabamine ja füüsiline kahjustamine, kuid tegu on siiski relva kasutamise vormiga.

Lisades relva „kasutamise“ käitlemise termini alla, tehakse seaduse regulatsioon **üheselt mõistetavaks ja täielikuks** – relva kasutamine kuulub samasse tegevuste kategooriasse, mille puhul tuleb järgida kõiki RelvS-st tulenevaid nõudeid ja piiranguid.

RelvS-i § 10 lõikes 2 on relva „kasutamine“ juba defineeritud, mistõttu selle lisamine RelvS-i § 1¹ lõikesse 2 loob seaduse sisemise kooskõla. Praegune sõnastus loob olukorra, kus seadus defineerib mõiste, kuid ei seo seda RelvS-i § 1¹ kontekstis õiguste ja kohustustega. Muudatus kõrvaldab selle ebaühtluse ning tagab paremini õigusselguse.

Eelnõu § 1 punktidega 3 ja 4 laiendatakse isikute ringi keda mõistetakse RelvS-i kohaselt riigikaitstes osaleva isikuna.

RelvS-i § 34 lõike 1⁵ kohaselt võib riigikaitstes osalev isik (KVTS-i § 7 tähenduses tegevväelane, sõjaaja ametikohale määratud Kaitseliidu tegevliige või sõjaaja ametikohale määratud reservis olev isik, kes on EROK-i liige) taotleda oma relvaloale kantud ja relvaregistris registreeritud relva andmete riigikaitse märgendit. Riigikaitse märgend annab riigikaitstes osalevale isikule õiguse soetada, omada ja vallata jahipidamise, spordi- või turvalisuse tagamise otstarbel registreeritud relvale piiratud käibega padrunit¹⁵ ning osaleda selle relvaga riigikaitse tegevuses KalS-i §-i 52 lõikes 1 sätestatud korras.

Oskus käsitseda tulirelvi suurendab usku riigi kaitsmise võimalikkusesse ning tugevdab seeläbi kaitsetahet. Inimene tunneb end turvalisemalt ja enesekindlamalt, kui tal on teadmised ja oskused, kuidas reaalses kriisilukorras tegutseda. See psühholoogiline kindlus aitab säilitada rahu ja suurendab valmidust ennast ja laiemalt ka oma kodumaad kaitsta. Kaitsetahe ei ole ainult emotsionaalne hoiak (patriotism), vaid ka teadmine, mida ma reaalselt teha saan, kui olukord

---

¹⁵ RelvS-i § 21¹ lõike 7 kohaselt on piiratud käibega padrunit¹⁵ poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püstoli padrunit, mis mahutab rohkem kui 20 padrunit, või poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püssi padrunit, mis mahutab rohkem kui 10 padrunit.

nõuab. Relva käsitlemise oskus teeb kaitsmise konkreetseks ja praktiliseks tegevuseks, mitte abstraktseks mõtteks.

Kui suur osa ühiskonnast omab relvaoskusi (nt laskespordi, jahipidamise, ajateenistuse või koolituste läbimise kaudu), tekib tugevam ühiskondliku tunne. Inimesed ei looda ainult professionaalsele armeele vaid tunnetavad, et neil on samuti roll riigikaitstes.

Oskused ja teadmised tekitavad tihti suurema huvi valdkonna vastu. Inimesed, kes on läbinud relvaõppe või saanud laskekogemuse, võivad rohkem huvituda ka muudest riigikaitsevaldkondadest – näiteks liituda Kaitseliiduga, osaleda õppustel jne. Praegune regulatsioon seab RelvS-i tähenduses „riigikaitstes osaleva isiku“ staatuse saamise sõltuvusse konkreetse sõjaaja ametikoha määramisest ning tegevliikme staatusest Kaitseliidus, Kaitseväes või liikmelisusest reservis olevate isikute esindusorganisatsioonis.

Lisaks kehtib sõjaaja ametikohtadele vanuse ülempiir¹⁶. Kui isik selle täidab, vabastatakse ta ametikohalt, mistõttu kaotab ta õiguse riigikaitse määramisele ning ei saa enam oma isikliku relvaga riigikaitse tegevuses osaleda. Samuti tuleb tal loobuda piiratud käibega padrunisalvestest. See välistab riigikaitse panuse andmise ka neil inimestel, kes on jätkuvalt heas füüsilises ja vaimses vormis ning motiveeritud kaasa lööma.

See tähendab, et:

1. piiratud on relvaomanike hulk, kes sooviksid panustada riigikaitse vabatahtlikult, kuid ei soovi või ei saa võtta endale püsivat sõjaaja ametikohta;
2. nad ei saa taotleda riigikaitse määramist oma relvaloale ning seeläbi omada või kasutada suure mahutavusega padrunisalvesteid;

See välistab mitmeid motiveeritud ja väljaõppinud relvaomanikke, kes oleksid valmis panustama kriisiolukorras või Kaitseliidu õppustel.

Selline olukord **ei toeta riigikaitse laiapidset kontseptsiooni**, mille eesmärk on kaasata võimalikult suur osa ühiskonnast riigikaitse tegevustesse.

Seega tuleneb muudatuse vajalikkus soovist **laiendada riigikaitstes osalevate isikute ringi**, kaasates lisaks tegevliikmetele ka Kaitseliidu vabatahtlikud ja toetajaliikmed ning isikud, kes ei ole määratud sõjaaja ametikohale.

Riigikaitstes osalevate isikute määramise laiendamine toetab **laiapidset riigikaitset**, mille aluseks on põhimõte, et riigikaitse panustamine ei peaks olema seotud ainult tegevteenistuse või ametikohaga, vaid hõlmama ka vabatahtlikku ja kogukondlikku osalust. Selleks, et eelnõuga tehtav muudatus kannaks eesmärki, on vajalik täiendada Kals-i luues õiguslik alus kaasata vabatahtlikud ja toetajaliikmed isikliku tulirelvaga Kaitseliidu väljaõppesse.

---

¹⁶ Kaitseväeteenistuse seadus § 90 – [RT I, 27.09.2024, 6](#).

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse RelvS-i § 1¹ lõikega 9, milles sisustatakse termin paukpadrun. Eelnõu kohaselt on paukpadrun padrun, millel puudub pihtamislaeng ja mis on ette nähtud helisignaali andmiseks.

Muudatus on vajalik, sest kehtiv RelvS ei käsitle paukpadrunit iseseisva padruniliigina, kuigi praktikas kasutatakse paukpadruneid laialdaselt nii filminduses, teatrietendustes, koeratreeningus ning relvade ohutu käsitsemise harjutamiseks.

Paukpadruni selge määratlemine vähendab õigusselgusetust, mis tuleneb sellest, et seni ei ole paukpadruneid käsitletud tulirelva laskemoonana, kuna neil puudub pihtamislaeng. Muudatus on seotud eelnõu § 1 punkti 9 muudatusega, mille kohaselt loetakse edaspidi laskemoonaks terviklik laskemoon või selle osa.

Eelnõu § 1 punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks RelvS-i § 2 lõike 1 punktid 2–3¹.

RelvS-i § 2 lõike 1 punkti 2 kohaselt ei kohaldata RelvS-i enne 1870. aastat valmistatud tulirelvale ja selle koopiale (edaspidi *antiikrelv*) tingimusel, et nendest ei saa tulistada kaasaegset laskemoona.

Antiikrelvad on sageli ajaloolised tulirelvad, mis kasutavad musta püssirohtu. Kuigi osa neist on kasutuskõlbmatud, on paljudel siiski laskmisvõime, mis võib kaasa tuua raskeid vigastusi.

Lisaks on turul laialdaselt levinud **antiikrelvade koopiad**, mis on valmistatud kaasaegsete tehnoloogiatega, kasutades tänapäevaseid materjale ja täpsust, mistõttu saab neid kohandada kasutamiseks ka kaasaegse laskemoonaga. Sellised relvad ei erine praktilise ohuastme poolest tavalisest tulirelvast, kuid nende käitlemine ei kuulu praegu järelevalve alla.

See loob võimaluse relvade ebaseaduslikuks kasutamiseks või kuritarvitamiseks, sest neid saab soetada ilma kontrollita, sealhulgas välismaalt posti või interneti teel.

Ka EL-i tasandil on peetud oluliseks senisest enam pöörata tähelepanu antiikrelvade koopiatele. Tulirelvadirektiivi ja komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2403 kohaselt tuleb antiikrelvadele ja nende koopiatele kehtestada **selged käitlemis- ja järelevalvenõuded**. EL-i Nõukogu on oma järeldustes toonud välja, et on oluline, et liikmesriikide vahel toimuks pidev teabevahetus musta püssirohu relvade¹⁷ ja nende koopiatega seotud juhtumite osas. See koostöö aitab vähendada erinevusi relvade kontrolli, müügi, registreerimise, hoiustamise ja loa väljastamise poliitikates ning toetab sellega ühtsemat ja tõhusamat regulatsiooni. Tõhus järelevalve ja piiriülene

---

¹⁷ Kehtiv RelvS musta püssirohu relvi muud püssirohtu kasutavatest relvadest ei erista.

teabevahetus aitavad ennetada musta püssirohu relvade ja nende koopiate ebaseaduslikku kasutamist ning vähendada nende relvadega seotud kuritegevust¹⁸.

Seetõttu on vajalik, et **antiikrelvad ja nende koopiad kuuluksid RelvS-i reguleerimisalasse piiramata tsiviilkäibega relvadena**, et tagada nende soetamisel ja hoidmisel vähemalt miinimumnõuded (nt vanusepiirang, registreerimis- või hoiustamisnõue).

Sarnaselt antiikrelvade käitlemisele, ei kohaldata RelvS-i ka **laskekõlbmatuks muudetud relvadele** kui RelvS ei sätesta teisiti. Kehtiv seadus reguleerib üksnes relva laskekõlbmatuks muutmise tehnilist protseduuri ja nõudeid, kuid mitte nende relvade hilisemat käitlemist. See tähendab, et ka laskekõlbmatuks muudetud relva võib soetada ilma vanusepiiranguta ning kanda avalikus ruumis.

Muudatuse tulemusel:

- **selgineb RelvS-i kohaldamisala;**
- **antiikrelvad ja nende koopiad ning laskekõlbmatuks muudetud relvad** viiakse piiramata tsiviilkäibega relvade alla, mis tagab nende soetamise, hoidmise ja kasutamise kontrolli ning vähendavad nende väärkasutuse ohtu;
- **järelevalveasutuste töö lihtsustub**, kuna regulatsioon on loogilisem ja normitehniliselt ühtsem.

Eelnõu § 1 punktiga 7 pikendatakse tähtaega, mille jooksul on pärijal õigus esitada taotlus päritud relva omandamiseks, võõrandamiseks või laskekõlbmatuks muutmiseks.

Senine kolmekuuline tähtaeg on RelvS-s alates 2002. aastast. Samas 2009. aastal jõustus uus pärimisseadus¹⁹ ning koos sellega muutus ka pärimissüsteem. Kui enne tuli pärand vastu võtta, vastasel korral loeti pärandist loobutuks, siis nüüd on vastupidi – pärand loetakse vastuvõetuks, kui sellest ei ole loobutud tähtaegselt, s.o kolme kuu jooksul pärandaja surmast (pärimisseaduse § 118 lg 1 ja § 119 lg 1). Seega varem võidi pärand vastu võtta alles mitu kuud pärast pärandaja surma, kuid nüüd läheb pärand üldjuhul üle pärandaja surmaga. Lähedase surmast kolme kuu jooksul ei pruugi pärija olla kõige paremas seisundis, et tegeleda erineva asjaajamisega. Relvaloa, võõrandamise või laskekõlbmatuks muutmise taotluse esitamiseks ei tule mitte esitada lihtsalt avaldus pärimisdokumentide vormistamise järel kolme kuu vältel, vaid see eeldab ka tervisekontrolli ja esmaabikoolituse läbimist ning vastavate tõendite saamist ja vajadusel ka jahitunnistuse või spordiorganisatsiooni liikmelisust tõendava dokumendi olemasolu. Suhteliselt lühike, kolme kuu pikkune tähtaeg ei ole vajalik ka muude huvide kaitseks – pärandaja relv ja laskemoon tuleb niikuinii viivitamata üle anda PPA-le (RelvS § 5 lg 1) ja PPA peab leidma võimaluse neid hoiustada. Pikema taotluse esitamise tähtaja puhul hoiuaeg osal juhtudest ilmselt mõnevõrra pikeneb, kuid siiski ei ole tegemist suure halduskoormuse tõusuga.

¹⁸ Nõukogu järeldused ebaseadusliku relvakaubanduse ning tulirelvadest ja pürotehnilistest toodetest tulenevate ohtude vastu võitlemise kohta, 12. juuni 2025, lk 4 punktid 11–12. Kättesaadav: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9907-2025-INIT/et/pdf>.

¹⁹ Pärimisseadus – [RT I 2008, 7, 52](#).

Eelnõu § 1 punktiga 8 täiendatakse RelvS-i § 10 lõiget 2 pärast sõna „objekti“ tekstiosaga „hoiatamiseks,“. Muudatuse eesmärk on suurendada õigusselgust olukorras, kus relva kasutamise eesmärk ei ole vahetult objekti tabamine või kahjustamine, vaid ohu tõrjumine esmalt hoiatamise kaudu. Praktikast võib tekkida olukordi, kus relva kasutatakse hoiatuslasu tegemiseks – näiteks ohuolukorra peatamiseks või õigusrikkuja hoiatamiseks –, ilma et oleks kavatsust kedagi või midagi tabada.

Tulirelva “kasutamine” (RelvS-i või karistusõiguslikus mõttes) hõlmab olukorda, kus relv rakendatakse selle otstarbele vastaval viisil, sõltumata sellest, kas lask tabab sihtmärki.

Hoiatuslasu korral:

- toimub **tegelik laskmine**, st relv laetakse, vajutatakse päästikut ning lendkeha väljub padrunipesast, kuid eesmärk ei ole kedagi ega midagi tabada;
- see on **aktiivne tegevus**, mis võib **potentsiaalselt põhjustada kahju**, kui lasu suund või keskkond on valesti hinnatud;
- toimingut ei saa käsitada pelgalt ähvardusena või näitamisena (nt relva tõstmine või padruni laadimine), sest **lask ise on juba füüsiline jõukasutus**.

Seetõttu on hoiatuslasu sooritamine olemuslikult **tulirelva kasutamine** – mitte objekti tabamiseks või kahjustamiseks, vaid hoiatamiseks ja ohu tõrjumiseks. Hoiatuslasu tegemine peab alluma **samasugustele materiaalsetele ja formaalsetele eeldustele** nagu muu relva kasutamine:

- peab olema **õigustatud eesmärk** (nt hädakaitse, hädaseisund);
- peab järgima **proportsionaalsuse ja vältimatuse põhimõtteid**;
- isik kannab **vastutust** hooletu või ohtliku relvakasutuse korral.

Hädakaitse²⁰ või hädaseisund²¹ võivad õigustada hoiatuslasu tegemist, kui see on proportsionaalne ja vältimatu ohu tõrjumise viis.

Hoiatuslasu olemuslik käsitlemine relva kasutamisenä tagab, et sellisele tegevusele kehtivad samad ohutus- ja vastutusstandardid nagu muul relva kasutamisel. See välistab tõlgendusliku ebaselguse ning tagab, et relva kasutamisele laienevad kõik RelvS-s sätestatud nõuded ja piirangud.

Eeltoodu alusel on põhjendatud lisada RelvS-i § 10 lõikesse 2 selgesõnaline viide, et relva võib kasutada ka **hoiatamiseks**. Selline täpsustus ei laienda relva kasutamise materiaalõiguslikke aluseid, vaid loob õigusselguse olukordades, kus relva kasutatakse ohu tõrjumiseks hoiatuse teel, ilma kavatsuseta kedagi või midagi tabada. Muudatus tagab, et hoiatuslasu tegemine on

---

²⁰ KarS-i § 28 lõike 1 kohaselt ei ole tegu õigusvastane, kui isik tõrjub vahetut või vahetult ees seisvat õigusvastast rünnet enda või teise isiku õigushüvedele, kahjustades ründaja õigushüvesid, ületamata seejuures hädakaitse piiri.

²¹ KarS-i § 29 kohaselt ei ole tegu õigusvastane, kui isik paneb selle toime, et kõrvaldada vahetut või vahetult ees seisvat ohtu enda või teise isiku õigushüvedele, tema valitud vahend on ohu kõrvaldamiseks vajalik ning kaitstav huvi on kahjustatavast huvist ilmselt olulisem. Huvide kaalumisel arvestatakse eriti õigushüvede olulisust, õigushüve ähvardanud ohu suurust ning teo ohtlikkust.

reguleeritud ja hinnatav samadel alustel kui muu relva kasutamine, järgides proportsionaalsuse ja vältimatuse põhimõtteid ning tagades avaliku turvalisuse.

Eelnõu § 1 punktidega 9–12 muudetakse ja täiendatakse RelvS-i § 17, milles on toodud laskemoon ja selle liigitus.

Kehtiva RelvS-i § 17 lõike 1 kohaselt on laskemoon padrun, mis koosneb padrunikomponentidest (nt kuul, sütik, püssirohi ja padrunikest). Selline sõnastus eeldab, et laskemoona mõiste hõlmab ainult terviklikku padrunit kui ühtset tervikut, jättes õiguslikult ebaselgeks laskemoona üksikosade (komponentide) käsitlemist.

Eelnõu § 1 punkti 9 kohase muudatuse järgi on laskemoon **terviklik padrun või selle osa**. Muudatuse eesmärk on eelkõige õigusliku selguse ja täpsuse suurendamine. Muudatus kõrvaldab senise kitsendava tõlgenduse, mille järgi laskemoonana käsitatakse vaid terviklikku padrunit. Praktikas on oluline, et ka **laskemoona komponendid** — näiteks sütikud või püssirohi — oleksid hõlmatud laskemoona mõistega, kuna need võivad eraldi omandamisel või hoidmisel kujutada endast sarnast ohtu, mis terviklik padrun. Sõnastus „padrun või selle osa“ võimaldab õigusselgelt reguleerida ka komponentide käitlemist ja neile kehtivaid piiranguid.

Tulirelvadirektiivi artikli 1 punktis 4 on laskemoona mõiste määratletud järgmiselt: „*laskemoon tähendab terviklikku padrunit või selle komponente, sealhulgas sütikut, püssirohtu, kuule või haavleid, mida kasutatakse tulirelvas.*“ Direktiivi eesmärk on tagada, et laskemoona osade ring oleks üheselt määratletud, kuna nende ebaseaduslik omandamine või ühendamine võib võimaldada laskemoona ebaseaduslikku tootmist. Seega nõuab direktiiv, et ka laskemoona komponendid oleksid hõlmatud laskemoona õigusliku määratlusega. Eelnõukohane muudatus viib Eesti õiguse tulirelvadirektiiviga täielikku vastavusse, vältides olukorda, kus direktiiviga reguleeritud laskemoona osi ei käsitleta siseriiklikus õiguses piisavalt.

Kehtiva sõnastuse järgi on järelevalvepraktikas esinenud olukordi, kus vaidluse alla on sattunud, kas laskemoona komponendi (nt ainult padrunikesta või püssirohu) omamine on käsitletav laskemoona käitlemisena RelvS-i tähenduses. Täiendatud sõnastus välistab sellised tõlgendusprobleemid, tagades ühtlase ja selge lähenemise õiguskaitse- ja järelevalveasutustele.

Laskemoona osade käsitlemine laskemoonana võimaldab politsei- ja tolliasutustel paremini jälgida ohtlike komponentide käivet ning tuvastada ebaseaduslikku laskemoona kokkupanekut või omamist. Eriti oluline on see piiriüleste kontrollide ja internetikaubanduse kontekstis, kus sageli liigitatakse just laskemoona osi eraldi, mitte terviklikke padruneid.

Eelnõu § 1 punktis 10 esitatud muudatusettepanekuga lisatakse RelvS-i §-sse 17 uus lõige 1¹, milles **määratletakse laskemoona osad**: püssirohi või muu paiskelaeng, sütik, kuul, haavel või muu lendkeha või **pihtamislaeng** ning padrunikest. Võrreldes kehtiva RelvS-i § 17 lõikes 1 esitatud loeteluga lisatakse loetellu pihtamislaeng. Praktikas kasutatakse mitmete tulirelvade ja laskeseadmete puhul lisaks klassikalisele lendkehaga laskemoonale ka nn pihtamislaenguid, mille

toime seisneb tabamuse fikseerimises või nähtavaks tegemises ilma eraldiseisva kuuli või haavli kasutamiseta.

Pihtamislase ei ole sisult ega funktsioonilt võrdsustatav kuulide, haavlite või muude lendkehadega, kuid moodustab siiski laskemoona konstruktsioonis eraldiseisva ja selgelt identifitseeritava osa. Seetõttu on mõistlik tuua pihtamislase laskemoona osade loetelus välja eraldi elemendina.

Eelnõu § 1 punktiga 11 täpsustatakse RelvS-i § 17 lõike 2 punktis 1, tulirelva padrundi liiki.

Kehtivas õiguses on tulirelvapadrund olnud seostatav eelkõige padrundiga, mille lendkeha on kuul või haavel. Praktikas on see tekitanud tõlgendusküsimusi nende padrundi liikide osas, mille puhul lask ei ole mõeldud sihtmärgi tabamiseks ega füüsiliseks kahjustamiseks.

Muudatusega täiendatakse tulirelvapadrundi mõistet selliselt, et tulirelvapadrundina käsitatakse lisaks kuuli või haavliga padrundile ka padrundi, mille lendkeha on valgusrakett, samuti paukpadrundi. Tegemist on padrundi liikidega, mida kasutatakse näiteks signaali andmiseks, hoiatamiseks või muul otstarbel, kuid mis oma ehituselt ja toimemehhanismilt vastavad tulirelvast laskmiseks mõeldud padrundile.

Muudatuse eesmärk ei ole laiendada relvade või laskemoona kasutamise võimalusi ega kehtestada uusi piiranguid, vaid tagada mõisteline selgus ja ühtne õiguslik käsitus. Täpsustatud sõnastus välistab olukorrad, kus valgusraketi- või paukpadrundi kasutamine, käitlemine või nende kohaldatavad nõuded jääksid regulatsioonist välja üksnes seetõttu, et nende lendkeha ei ole kuul ega haavel.

Seega korrastab muudatus RelvS-i terminoloogiat ning viib seaduse teksti paremini vastavusse praktikas kasutatavate padrundi liikidega, tagades õigusselguse nii relvaomanikele kui ka järelevalveasutustele.

Eelnõu § 1 punktiga 12 täiendatakse RelvS-i § 18 relvaliikidega, mille omamiseks ei ole vaja relvaluba, täpsustades samas EL-i õigusega kooskõlas olevad erandid. Täiendusega lisatakse RelvS-i § 18 lõikesse 1 punktid 2²–2⁴, millega loetakse edaspidi piiramata tsiviilkäibega relvade hulka ka antiikrelvad ja laskekõlbmatuks muudetud relvad.

Muudatus on vajalik, et tagada õigusselgus ja regulatsiooni ühtlustamine, kuna kehtivas seaduses puudub selgesõnaline säte, mis määratleks, millistel tingimustel võib omada antiikrelvi ja nende koopiad, samuti laskekõlbmatuks muudetud relvi. Praktikas on selliste relvade kasutus ja kogumine levinud muuseumide, kollektsionäärade ja ajalooentusiastide seas, mistõttu on oluline nende õiguslik staatus üheselt reguleerida.

Täiendused on vastavuses Euroopa Komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/2403, millega kehtestatakse ühised normid ja meetodid tulirelvade laskekõlbmatuks muutmiseks.

Rakendusmääruse eesmärk on tagada, et laskekõlbmatuks muudetud tulirelvi ei saaks uuesti tulistamisvõimeliseks muuta ning et kõik sellised relvad oleksid varustatud ühtse standardi kohase tõendava dokumendiga.

Muudatuse eesmärk ei ole relvade järelevalvet leevendada, vaid täpsustada, millised esemed kuuluvad piiramata tsiviilkäibega relvade hulka.

Eelnõu § 1 punkti 13 kohaselt sõnastatakse RelvS-i § 18 lõige 3 ümber selliselt, et see viitab üheselt nendele RelvS-i sätetele, mida kohaldatakse piiramata tsiviilkäibega relvade ja laskemoona käitlemisele, nimelt: RelvS-i § 18 lõigetele 4–9, § 10 lõikele 1, § 28 lõikele 2 §-le 66 ning § 74 lõike 2 punktidele 2 ja 3.

Selline viiteline selgus tagab, et seaduse kohaldamisala on piiritletud täpselt ja süsteemselt. Muudatus rõhutab, et piiramata tsiviilkäibega relvade suhtes rakenduvad üksnes need sätted, mis on vajalikud avaliku turvalisuse ja järelevalve tagamiseks, kuid mitte kõik üldised relvade käitlemise nõuded, mis on mõeldud piiratud tsiviilkäibega relvadele.

Eelnõu § 1 punkti 14 kohaselt muudetakse RelvS-i § 23 lõiget 1. Kehtiva RelvS-i § 23 lõike 1 järgi on relva ja laskemoona **tüübikinnitus** toiming, mille käigus tehakse kindlaks relva- või padrunimudeli või tulirelva olulise osa tsiviilkäibesse lubatavus ning määratakse kasutusvaldkond, lähtudes RelvS-i §-dest 3 ja 25.

Kehtiva regulatsiooni järgi kuuluvad tüübikinnituse alla relvamudel, padrunimudel ja tulirelva oluline osa, kuid mitte tulirelva lisaseadmed, isegi siis, kui need võivad oluliselt mõjutada relva kasutusomadusi (nt täpsus, käsitlemisvõime, nähtavus, heli ja põlemisjälj). Praktikas on see tähendanud, et tulirelva lisaseadmete tsiviilkäibesse lubatavust ja kasutusvaldkonda ei hinnata sama süsteemse tüübikinnituse korra alusel nagu relvi ja laskemoona.

Selline regulatsioon on loonud olukorra, kus:

- **tulirelva lisaseadmete õiguslik staatus** tüübikinnituse mõttes ei ole olnud selge ega ühtlane;
- **järelevalveasutustel** puudub selge alus nõuda teatud tulirelva lisaseadmete eelnevat hindamist tsiviilkäibesse lubatavuse ja kasutusvaldkonna määramiseks;
- **turvalisuse seisukohast olulised tulirelva lisaseadmed** (nt sellised, mis võivad mõjutada relva varjatavust, kasutusvõime või tehnilisi omadusi) ei pruugi läbida samaväärset kontrolli kui relv ise.

Muudatuse kohaselt hõlmab tüübikinnituse regulatsioon lisaks relvamudelile, padrunimudelile ja tulirelva olulisele osale ka **tulirelva lisaseadme** tsiviilkäibesse lubatavuse ja kasutusvaldkonna kindlaksmääramist. Sisuliselt tähendab see, et tüübikinnituse käigus:

- hinnatakse ka tulirelva lisaseadme sobivust tsiviilkäibesse;
- määratakse tulirelva lisaseadme **kasutusvaldkond** (nt tsiviilkasutus), lähtudes RelvS-i §-dest 3 ja 25;

- tulirelva lisaseade muutub tüübikinnituse mõttes samasuguse õigusliku tähelepanu objektiks nagu relv, padrunitudel ja tulirelva oluline osa.

Tulirelva lisaseadme lisamine RelvS-i § 23 lõike 1 loetelusse muudab regulatsiooni loogiliseks ja süsteemseks: kõik relva ohutust ja kasutusomadusi mõjutavad elemendid – relv ise, laskemoon, olulised osad ja lisaseadmed – on vajaduse korral tüübikinnitusega kaetud.

Mitmed tulirelva lisaseadmed võivad relva omadusi oluliselt muuta (näiteks parandada tabavust, mõjutada relva käsitlemist või varjatavust). Nende eelnev hindamine tüübikinnituse käigus võimaldab:

- välistada tsiviilkäibesse lubamist tulirelva lisaseadmetele, mis ei ole tsiviilkäibes sobivad või proportsionaalsed;
- siduda tulirelva lisaseadme kasutusvaldkond relvakategooriate ja lubatud otstarvetega.

RelvS lähtub riskipõhisest lähenemisest relvade ja laskemoona käitlemisele. Kui tulirelva lisaseade võib mõjutada relva kasutamise riske, on põhjendatud, et selle tsiviilkäibesse lubatavus otsustatakse samas raamistikus nagu relva ja laskemoona puhul.

Tüübikinnituse kohaldamine tulirelva lisaseadmetele annab järelevalveasutustele selge õigusliku aluse nõuda tulirelva lisaseadmete hindamist enne nende turule laskmist ning vähendab tõlgendamis- ja vaidlusriski. See ühtlustab halduspraktikat ja lihtsustab nii ametiasutuste kui ka turuosaliste tegevust.

Eelnõu § 1 punkti 15 kohaselt täiendatakse RelvS-i 23 lõike 2 teist lauset pärast sõna „relvad“ tekstiosaga „, välja arvatud hoiatus- ja signaalrelvad“. Kehtiva sõnastuse järgi ei kuulu tüübikinnitusele relvade ja padrunitel modifikatsioonid, kumminuiad, teleskoopnuiad ega piiramata tsiviilkäibega relvad. Tüübikinnitus kinnitab relva, padrunit või tulirelva lisaseadme ohutust ja vastavust nõuetele. Tulirelva lisaseadmete kaasamine kinnitamise süsteemi tagab parema kontrolli tulirelva lisaseadmete modifikatsioonide üle ja tõstab üldist ohutustaset.

Eelnõu § 1 punkti 16 kohaselt muudetakse RelvS-i § 24 lõike 1 esimest lauset. Kehtiva RelvS-i § 24 lõike 1 esimese lause kohaselt: „*Teenistus- ja tsiviilrelvade register on käesolevas seaduses sätestatud lubade ja Euroopa tulirelvapassi taotluste esitamiseks ja menetlemiseks, lubade ja passi väljastamiseks või sellest keeldumiseks, loa omajate, relvade ja laskemoona tüübikinnituste, relvade, tulirelva oluliste osade, laskemoona ning nende omanike ja valdajate üle arvestuse pidamiseks asutatud andmekogu.*“

See tähendab, et andmekogusse kantakse andmeid:

- lubade ja Euroopa tulirelvapassi taotluste ning lubade ja Euroopa tulirelvapassi väljastamiste kohta,
- relvade ja laskemoona tüübikinnituste kohta,
- relvade, tulirelva oluliste osade ja laskemoona ning nende omanike ja valdajate kohta.

Kehtivas sõnastuses **ei ole mainitud tulirelvade olulisi osi ega nende lisaseadmeid**. Muudatus viiakse RelvS-i kooskõlas eelnõu § 1 punktis 20 esitatud RelvS-i § 23 lõike 1 muudatusega, millega tuuakse tulirelva lisaseadmed tüübikinnituse kohaldamisalasse. Kui tulirelva lisaseadmetele laieneb tüübikinnitus, peab nende kohta tekkima ka vastav kanne relvaregistris. See tagab seaduse sisemise järjepidevuse ja väldib olukorda, kus õigusakt nõuab tulirelva lisaseadmete kontrolli, kuid puudub alus nende üle arvestuse pidamiseks riiklikus registris.

Tulirelva lisaseadmed (nt helisummutid, lasersihikud) võivad oluliselt mõjutada relva omadusi ja kasutust.

Nende üle arvestuse pidamine relvaregistris:

- parandab **relvade tehnilise konfiguratsiooni jälgitavust**,
- võimaldab **täpsemat järelevalvet** relvade ja nende lisaseadmete käitlemise üle,
- aitab **vältida ebaseaduslike lisaseadmete ringlust**.

Eelnõu § 1 punkti 17 kohaselt täiendatakse RelvS-i § 24 lõike 1 punkti 1 pärast tekstiosa „osade,“ sõnaga „tulirelva“. RelvS-i § 24 lõige 1 sätestab relvaregistri eesmärgi ja sisu. Sama lõike punkt 1 määratleb, milliseid andmeid registris relvade ja laskemoona kohta kogutakse. Täpsemalt näeb punkt 1 ette, et relvaregistri eesmärk on tagada Eestisse kaubana saabunud ja Eestis alaliselt asuvate **teenistus- ja tsiviilrelvade** ning nende **laskemoona, tulirelva oluliste osade, lisaseadmete ja laskekõlbmatute relvade** jälgitavus. Selline sõnastus tähendab, et relvaregistris peetakse arvestust lisaseadmete üle üldisemalt, s.o ilma täpsustamata, millise relvaliigi lisaseadmetest jutt käib.

Muudatuse tulemusel täpsustatakse, et relvaregistris peetakse arvestust **üksnes tulirelva lisaseadmete** üle, mitte kõikide relvade lisaseadmete üle üldiselt. Sõna „tulirelva“ lisamine muudab sätte sisuliselt kitsamaks ja täpsemaks, ühtlustades RelvS-i mõistekasutust ja relvade liigitust.

Tegemist on sisuliselt tehnilise, kuid õiguskorra toimimise seisukohalt vajaliku täpsustusega.

Eelnõu § 1 punktiga 18 muudetakse RelvS-i § 24 lõike 11¹ sõnastust.

RelvS-i kohaselt kantakse kõik tsiviil- ja teenistusrelvad relvaregistrisse (edaspidi *relvaregister*), nii ka andmed PPA teenistusrelvade ja nende kandjate kohta. 2023. aasta 15. märtsil jõustusid relvaregistri arendamisega seonduvad muudatused RelvS-s²² ning 10. juulil 2023 jõustus relvaregistri põhimääruse uus terviktekst²³. Muudatuste järgselt oli võimalus sulgeda relvaregistri senine keskkond ja minna täielikult üle uuele kaasaegsele platvormile. Relvaregistri põhimäärus näeb ette, et relvaregistris peetakse elektroonilise andmekoguna, millel on üks alamregister – Kaitsepolitseiameti relvaregister – ning neli keskkonda: iseteeninduskeskkond,

²² Relvaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus – [RT I, 14.03.2023, 21](#).

²³ Teenistus- ja tsiviilrelvade registri põhimäärus – [RT I, 07.07.2023, 8](#).

menetluskeskkond, kaupmehekeskkond ja analüüsikeskkond. Kaitsepolitseiameti relvaregistri määramine relvaregistri alamregistriks oli tingitud riigi julgeoleku seisukohast ning selle pidamisele on ette nähtud erisused. Kaitsepolitseiameti relvaregistris riigisaladuse nõuete, sealhulgas juurdepääsu- ja teadmismisvajaduse põhimõtte järgimise tagab sellesse kantud andmete vastutava töötajana Kaitsepolitseiamet.

Ka PPA-l on vajadus osade teenistusrelvade üle arvestuse pidamisel erisuste tegemiseks. Nimelt jõustus 2023. aasta 1. mail RSVS-i²⁴ muudatus, millega lisati riigisaladuse kaitse alla PPA eriüksuse ehk K-komando varustus, sealhulgas teenistusrelvad ja laskemoon, kuid muutmata jäi RelvS-i § 24.

Seega on muudatuse eesmärk täiendada relvaregistrit uue alamregistriga – kriminaalpolitsei relvaregister – ja täpsustada, et kõigi RelvS-i § 24 lõikes 11¹ nimetatud relvaregistrite andmed, mis on olemuselt riigisaladus, salastatakse ning nende kasutamine ja kaitsmine toimub RSVS-s ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

Eelnõu § 1 punktis 19 täiendatakse RelvS-i § 24 lõiget 14 punktiga 1³, milles nähakse ette, et relvaregistri põhimääruses sätestatakse ka kriminaalpolitsei relvaregistri erisused.

Muudatuse kohaselt nähakse sarnaselt Kaitsepolitseiameti relvaregistriga ette registripidamise erisused kriminaalpolitsei relvaregistrile.

RelvS-i § 24 lõige 14 sätestab, millised küsimused peab kehtestama relvaregistri põhimäärus kui valdkonna rakendusakt. Põhimäärus reguleerib reegleid, mis puudutavad registri pidamist, andmete kogumist, töötlemist, kasutamist ja andmete väljastamist. Kehtivas regulatsioonis on selgelt nimetatud teenistus- ja tsiviilrelvade registri üldised korralduslikud aspektid ning Kaitsepolitseiameti relvaregistri erisused. Täiendava alamregistri – kriminaalpolitsei relvaregistri – loomisega tuleb selle pidamise erisused kehtestada ka põhimääruses.

Muudatusega täiendatakse RelvS-i volitusnormi, et relvaregistri põhimäärus saaks reguleerida ka kriminaalpolitsei relvaregistri erisusi. See loob ühtse õigusliku raamistiku kõigile registri osadele, tagab tundlike ja riigisaladusena käsitletavate andmete nõuetekohase kaitse ning suurendab üldist õigusselgust ja julgeolekut.

Eelnõu § 1 punktide 20–23 kohaselt tehakse muudatused RelvS-i §-s 25, mis sätestab relva- ja padrunikollektsiooni. Eelnõuga täpsustatakse relva- ja padrunikollektsiooni hoidmise ja säilitamise nõudeid, muutes sõnastust ühtsemaks ning eristades selgemalt nende esemete kategooriaid, mille puhul on vajalik relvahoidla kui kõrgendatud turvanõuetega hoiukoht, ning nende kategooriaid, mille puhul piisab relvakapist või üldisest hoiukohast. Muudatuste eesmärk on **suurendada õigusselgust, vähendada ebaproportsionaalset koormust** kollektsoonäridele ning ühtlustada mõistete kasutust kogu seaduses. Muudatused ei vähenda avalikku turvalisust, vaid

---

²⁴ Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadus, § 8 p 12 – [RT I 2007,16,77](#).

täpsustavad ja diferentseerivad nõudeid vastavalt riskitasemele. Kolleksionääridel väheneb vajadus ehitada või rentida relvahoidlaid väiksemate kogude korral, mis **vähendab kulusid ja lihtsustab relvakollektsioonide pidamist.**

Eelnõu § 1 punkti 20 järgi asendatakse RelvS-i § 25 lõike 2² punktis 3 sõna „relvahoidla“ sõnaga „hoiukoha“. RelvS-i § 25 lõike 2² punkt 3 sätestab, et kolleksiooni pidaja peab esitama andmed relvahoidla kohta, kus relvad asuvad ja need andmed kantakse kolleksioneerimisloale. Kehtivas seaduses on ette nähtud, et **relvahoidla** peab olema ka juhtudel, kus see ei ole sisuliselt nõutav (nt väiksemate kogude puhul või juhul kui kogus on ainult külmrelvad, mis võiksid paikneda relvakapis).

Muudatus on seotud **eelnõu § 1 punkti 21** kohase muudatusega RelvS-i § 25 lõikes 6¹, millega nähakse ette, et kui kolleksiooni kuuluvad üksnes padrunid või kuni kaheksa piiratud tsiviilkäibega relva, välja arvatud piiratud tsiviilkäibega külmrelvad, hoitakse neid relvakapis või relvahoidlas.

Kehtiva õiguse kohaselt on nõutud, et relva- ja padrunikolleksiooni hoitakse relvahoidlas, sõltumata kolleksiooni suurusest ja relvade liigist. Kavandatava muudatuse järgi täpsustatakse, et kui kolleksiooni kuuluvad **üksnes padrunid või kuni kaheksa piiratud tsiviilkäibega relva**, välja arvatud piiratud tsiviilkäibega külmrelvad, võib neid hoida **relvakapis või relvahoidlas**.

Muudatuse eesmärk on lihtsustada kehtivaid nõudeid lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest. Väiksemate kogude (nt mõned kolleksioonirelvad või padrunikollektsioonid) puhul ei ole otstarbekas nõuda relvahoidla rajamist, kuna piisav turvalisus on tagatud ka nõuetekohase relvakapiga. Seega, kui kolleksioon sisaldab **ainult padruneid või kuni kaheksat piiratud tsiviilkäibega relva** (nt piiratud tsiviilkäibega tulirelv või tulirelvaga võrdsustatud hoiatus- ja signaalrelvad), ei ole vaja rajada eraldi relvahoidlat – **piisab relvakapist**. Säte jätab siiski võimaluse kasutada relvahoidlat juhul, kui omanik soovib kõrgendatud kaitset.

Piiramata tsiviilkäibega külmrelvi (nt dekoratiivmöögad, terariistad, kummi- ja teleskoopnui) ei arvestata selles mahus, kuna nende ohtlikkuse tase ja väärkasutamise risk on võrreldes tulirelvadega madalam.

See muudatus vähendab ebavajalikku halduskoormust kolleksionääridele ning ühtlasi täpsustab, millistel juhtudel on relvahoidla nõue kohustuslik.

Eelnõu § 1 punkti 22 kohaselt muudetakse RelvS-i § 25 lõiget 7 ja nähakse ette, et kolleksiooni kuuluvaid sõjarelv ja üle kaheksa piiratud tsiviilkäibega relva, välja arvatud piiratud tsiviilkäibega külmrelvad, tuleb hoida relvahoidlas RelvS-i §-s 46 sätestatud tingimustel ja korras. Praegu tuleb kõiki kolleksiooni kuuluvaid relvi hoida relvahoidlas. Erisusi relvaliigi või koguse alusel ei ole. Kavandatud muudatuse järgi tuleb sõjarelv ja üle kaheksa piiratud tsiviilkäibega relva (välja arvatud piiratud tsiviilkäibega külmrelvad) hoida **relvahoidlas** RelvS-i §-s 46 sätestatud tingimustel ja korras.

Muudatus loob selge eristuse väiksemate ja suuremate kollekttsioonide vahel. Sõjarelvade ja suure hulga piiratud tsiviilkäibega relvade puhul on kõrgem turvarisk, mistõttu on põhjendatud relvahoidla kohustus. Selline diferentseeritud lähenemine tõstab avalikku ohutust, tagades samas, et väiksemate kollekttsioonide pidajad ei pea kandma ebaproportsionaalseid kulusid.

Eelnõu § 1 punktis 23 sätestatakse erisus nende relvaliikide osas, mille hoidmiseks ei ole vajalik relvakapp ega relvahoidla. Muudatuse kohaselt **ei ole relvakapp või relvahoidla nõutud piiratud tsiviilkäibega külmrelva hoidmiseks**. Sellisel juhul tuleb neid hoida hoiukohas tingimustes, mis tagavad nende säilimise ja ohutuse ümbrusele ning välistavad neile kõrvalise isiku juurdepääsu.

Kehtiv RelvS ei tee erandit külmrelvade hoidmisel – need kuuluvad samuti relvahoidla nõude alla, kui on osa kollekttsioonist. Piiratud tsiviilkäibega külmrelvad (nt mõõgad, pistodad, nuiad) ei kujuta endast sama taseme ohtu kui tulirelvad. Seetõttu on põhjendatud näha nende hoidmiseks ette leebemad hoiutingimused. Nõue tagada ohutus ja kõrvaliste isikute ligipääsu välistamine jääb siiski kehtima, et vältida võimalikke väärkasutusi. Muudatus tagab õiguspärase ja mõistliku lähenemise, vältides ebavajalikku bürokraatiat.

Eelnõu § 1 punktides 24 ja 25 nähakse ette muudatused RelvS-i §-des 26 ja 26¹, mis reguleerib füüsilise isiku kollekttsioneerimisloa taotlemist, tingimusi ja menetlust. Eelnõuga ei muudeta kollekttsioneerimisloa taotlemise põhimõtteid, vaid korrastatakse **seaduse viitesüsteemi**.

Eelnõu § 1 punkti 24 kohaselt jäetakse RelvS-i § 26 lõikest 5 ja 8 ning § 26¹ lõikest 3 ja 7 välja tekstiosa „või 3“.

Kehtiva RelvS-i § 26 lõiked 5 ja 8 ning § 26¹ lõige 3 viitavad asjaoludele, mille järgimine on kollekttsioneerimisloa menetluses ja järelevalves kohustuslik. Muudatustega jäetakse RelvS-st välja nõue, mille kohaselt võib PPA keelduda kollekttsioneerimisloa andmisest või väljastatud kollekttsioneerimisloa kehtivuse peatada, kui esineb RelvS-i § 25 lõikes 3 sätestatud asjaolu.

Viide RelvS-i § 25 lõikele 3 on ebaselge eesmärgiga, sest selles loetletakse relvad, mida võib kollekttsioneerida. RelvS-i § 25 lõike 3 rikkumisel võib alustada menetlust loa peatamiseks näiteks RelvS-i § 43 lõike 3 punkti 9 alusel, kui relvaomanik või -valdaja on vähemalt kaks korda viimase kolme aasta jooksul rikkunud RelvS-i või selle alusel antud õigusakti nõudeid või on jätnud täitmata temale tehtud ettekirjutuse nõuded.

Seega **ei ole** RelvS-i § 26 lõigetes 5 ja 8 ning § 26¹ lõikes 3 ja 7 RelvS-i § 25 lõikele 3 viitamine **asjakohane** ja on pigem eksitav. Tegemist on normitehnilise täpsustusega, mis lähtub seaduse struktuuri korrastamisest ja ei mõjuta kollekttsioneerimisloa sisu ega taotlejate õigusi.

Eelnõu § 1 punktis 25 esitatud muudatuse järgi asendatakse RelvS-i § 26 lõikes 10 tekstiosa „4–7“ tekstiosaga „4–6“.

RelvS-i § 26 lõike 10 kohaselt tunnistab PPA kollektioneerimisloa kehtetuks, kui esineb RelvS-i § 36 lõike 1 punktis 1, 2, 4–7, 9 või 10 või § 43 lõike 3 punktis 1, 3–6 või 9 sätestatud asjaolu. RelvS-i § 36 lõike 1 punkti 7 kohaselt ei anta soetamisluba ja relvaluba isikule, kes on **väärteomenetluse korras karistatud** relva, tulirelva olulise osa või laskemoona soetamist, hoidmist, kandmist, vedu või kasutamist reguleerivas õigusaktis sätestatud nõude rikkumise eest.

RelvS-i § 36 lõike 1 punkt 7 on vastuolus RelvS-i § 43 lõike 3 punktiga 9, mille kohaselt üks RelvS-i nõuete rikkumine ei ole automaatselt kollektioneerimisloa kehtetuks tunnistamise aluseks. Kavandatav muudatus on õigusselguse ja proportsionaalsuse seisukohast oluline normitehniline täpsustus.

Eelnõu § 1 punktiga 26 täiendatakse RelvS-i § 29 lõikega 1², mille kohaselt võib 15–17-aastane isik vallata sporditulirelva paralleelrelvaloa alusel, kui tal on selleks lapsevanema nõusolek.

Kehtiva RelvS-i kohaselt on Eestis lubatud õhkrelva vallata, kanda, hoida ja edasi toimetada alates 10. eluaastast (RelvS § 18 lõige 5). Sporditulirelva võib aga laskeinstruktori või relvaluba omava lapsevanema vahetu järelevalve all anda kasutada alates 12. eluaastast (RelvS § 86 lõige 8). Mida varem alustab noor laskeoskuse arendamist ja omandab laskmise tehnikad, seda varem on lootust saavutada häid tulemusi rahvusvahelises konkurents. Eestis tegutsevad mitmed noortele suunatud laskespordiklubid, kus pakutakse spetsiaalseid algtaseme treeninguid ning arendatakse lastele ja noortele sobivaid treeningprogramme. Selleks, et profitasemele jõuda, peab noor saama võimalikult varajases eas palju treenida, mis omakorda eeldab sportlasele sobiva relva olemasolu ja võimalust seda relvahoiu koha ning treeningpaiga vahel turvaliselt transportida. Kehtiva seaduse kohaselt on alla 18-aastaselt õigus tulirelva treeningul kasutada, kuid ei võimalda tal relva iseseisvalt treeningule või võistlusele transportida, mis on noorsportlastele arvestatav takistus.

Eestis on üsna levinud, et noorsportlasele soetavad sporditulirelva lapsevanemad. Samas ei ole lapsevanemal alati oma töö ja elukorralduse kõrvalt võimalik koos lapsega treeningutel osaleda. Spordiklubidel aga ei ole sageli piisavaid vahendeid, et varustada kõiki treenitavaid kaasaegsete sporditulirelvadega. See seab mitmed piirangud ja takistab noorsportlase arengut.

15-aastane noorsportlane, kes on treeninguid alustanud juba varajases eas, ja kes on juhendatud professionaalide poolt, omab üldjuhul piisavaid teadmisi ja vilumust tulirelva ohutuks käsitlemiseks. Neil võiks lubada paralleelrelvaluba taotleda. Paralleelrelvaluba annab noorsportlasele ka võimaluse taotleda Euroopa tulirelvapassi, et reisida teistesse EL-i liikmesriikidesse treeninglaagritesse ja võistlustele.

Sarnane praktika on näiteks Soomes²⁵ ning ei ole vastuolus tulirelvadirektiiviga.

Tulirelvadirektiivi kohaselt võivad liikmesriigid lubada omandada (kui see ei toimu ostmise teel) ja vallata tulirelvi alla 18-aastastel isikutel kättimise ja sportlaskmise eesmärgil tingimusel, et neil

---

²⁵ Ampuma-aselaki, 1/1998, § 42b, Kättesaadav: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1998/1>.

on selleks vanemate luba või nad tegutsevad oma vanemate juhendamisel või kehtivat tulirelva- või jahiluba omava täiskasvanu juhendamisel, või litsentseeritud või muu loa alusel tegutsevas treeninguasutuses ning kui lapsevanem või täiskasvanu, kellel on kehtiv relva- või jahiluba, võtab endale direktiivi artikli 7 kohaselt vastutuse relva nõuetekohase hoidmise eest, ning tõenäoliselt ei ohusta ennast ega teisi, avalikku korda ega avalikku julgeolekut; varasem süüdimõistmine tahtliku vägivaldse kuriteo eest loetakse vastava ohu näitajaks.²⁶

Need muudatused toetavad noorte laskeharidust ja treeninguid ning reguleerivad senisest selgemalt relva kasutamist alaealiste poolt juhendatud tingimustel. Vanusepiirangute ja loaandmise korra täpsustamine aitab vältida väärarusaamu ning tagada, et relva käsitlemine toimub kontrollitud ja ohututes tingimustes.

Lisaks omab muudatus ka laiemat riigikaitsealist väärtust. Laskespordiga tegelevad noored omandavad varakult relvakultuuri, ohutustehnika ja vastutustunde, mis on nii ajateenistusse kui tegevteenistusse astumisel olulised eeldused. Varakult harjutatud tehnilised oskused, relva käsitlemise kindlus ja vaimne distsipliin toetavad reservväelaste järelkasvu ning tugevdavad ühiskonnas riigikaitsealist teadlikkust ja valmisolekut. Seeläbi aitab muudatus kaasa riigi kaitsevõime tugevdamisele.

Eelnõu § 1 punktiga 27 kohaselt muudetakse RelvS-i § 30 lõiget 2. Kehtiva RelvS-i § 30 lõike 2 kohaselt võib välismaalane, kes on EL-i või NATO liikmesriigi kodanik ning kellel on Eesti elamisluba või kes elab Eestis elamisõiguse alusel, soetada, omada ja vallata RelvS-i § 29 lõikes 1 loetletud relva, kui talle on RelvS-s füüsilisele isikule ettenähtud alustel ja korras antud Eestis relvaluba. Eelnõu järgi täiendatakse sätet selliselt, et välismaalane, kes on EL-i või NATO liikmesriigi kodanik ning kellel on Eesti elamisluba või kes elab Eestis elamisõiguse alusel, võib vallata RelvS-i § 29 lõikes 1 ja 1¹ loetletud relva, kui talle on RelvS-s füüsilisele isikule ettenähtud alustel ja korras antud Eestis relvaluba või **paralleelrelvaluba**. Muudatus tagab, et ka 15–17-aastaselt välismaalasel on õigus vallata RelvS-i § 29 uue lõike 1¹ kohaselt sporditulirelva, tingimusel, et tal on selleks lapsevanema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.

Muudatus on seotud eelnõu § 1 punktis 26 esitatud muudatusega, mis toetab noorte harrastuslaskmiseks soodsate tingimuste loomist.

Eelnõu § 1 punktis 28 täiendatakse RelvS-i § 31 lõikega 8 selliselt, et **juriidiline isik võib** Eestis spordivõistlusel osalemiseks või jahipidamiseks **anda teise isiku kasutusse kuni viieks ööpäevaks** RelvS-s **kehtestatud korras registreeritud relv ja laskemoon** tingimusel, et teisel isikul on seda liiki jahitulirelva või sporditulirelva kohta antud relvaluba. Kontrollimisel peab olema võimalik kohe tõendada relva ning laskemoona kasutusse andmist relvaomaniku poolt. Vajaduse korral koostatakse üleandmise-vastuvõtmise akt, mis sisaldab relva andmeid, relvaomaniku ja relva kasutaja isikuandmeid, relvaloa andmeid, kontaktandmeid ning relva üleandmise ja vastuvõtmise aega.

---

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555, 24. märts 2021, relvade omandamise ja valduse kontrolli kohta (ELT L 115, 6.4.2021, lk 1–25), artikli 6 lõige 1.

Muudatusega võimaldatakse juriidilisel isikul anda oma nimele registreeritud jahitulirelv või sporditulirelv kuni viieks ööpäevaks kasutada teisele isikule, kellel on vastav relvaluba. Selleks peab olema võimalik koheselt tõendada relva üleandmist.

Muudatus on vajalik eelkõige **jahiturismi toimimiseks**. Praegu saab juriidiline isik anda relva kasutada ainult oma töötajale, mis ei kata külalisjahil osalevate isikute, sealhulgas välisriigi jahimeeste või relvata kohalike jahimeeste vajadusi. Sageli ei saa külalisjahimehed oma relva riiki tuua või ei ole neil mõistlik selleks relva soetada. Füüsilisel isikul on ajutine relva kasutusse andmine lubatud, kuid juriidilisel isikul mitte, mille tulemusena tekib põhjendamatu ebavõrdsus.

Muudatus võimaldab juriidilisel isikul relva ajutiselt teisele isikule kasutada anda samadel tingimustel nagu füüsilisel isikul ning loob praktilised võimalused külalisjahimeeste vastuvõtuks ja jahiturismi korraldamiseks, parandades seeläbi valdkonna toimimist ja toetades ettevõtlust.

Eelnõu § 1 punktiga 29 pikendatakse relvasoetamisloa kehtivusaega kolme kuu pealt kuuele kuule. Praktika on näidanud, et kolme kuu pikkune tähtaeg ei ole mitmel juhul piisav soovitud relva soetamiseks. Relvade ja relvatarvikute tarneajad võivad ületada kolme kuu piirangut, samuti esineb olukordi, kus relvakaupmeeste laoseisud ei võimalda kiiret soetamist. Sellest tulenevalt on relva soetada soovivad isikud pidanud esitama korduvaid taotlusi, kuigi neile loa andmise eeldused ei ole muutunud. See koormab põhjendamatult nii taotlejaid kui ka PPA-d.

Kuuekuuline kehtivusaeg võimaldab relvasoetamisloa omajal soetada relva vastavalt turuolukorrale ja tegelikele tarneaegadele, vähendab korduvate taotluste arvu ja tõstab menetluse tõhusust. Muudatus ei vähenda avaliku ohutuse taset, kuna loa andmise eeldused kontrollitakse põhjalikult loa väljastamisel ning seadus võimaldab luba kehtetuks tunnistada, kui eeldused hiljem ära langevad.

Muudatus on vajalik, et ühtlustada loa kehtivusaeg relvaturu tegelike tingimustega ning vähendada ebaproportsionaalset halduskoormust.

Eelnõu § 1 punktiga 30 asendatakse RelvS-i § 33 lõikes 1 sõna „seitsme“ sõnaga „kümne“.

Eelnõuga tehakse muudatus RelvS-i § 33 lõikes 1, millega pikendatakse tähtaega, mille jooksul peab välisriigist soetatud relva registreerimiseks esitama prefektuurile. Kehtiva seitsme tööpäeva asemel on eelnõu kohaselt see tähtaeg kümme tööpäeva.

Muudatus on ajendatud praktilisest vajadusest, mille järgi ei ole relvaomanikel alati võimalik saada sobivat prefektuuri vastuvõtuaega nii lühikese tähtaja jooksul. Eriti suuremates prefektuurides (nt Tallinnas) võib vaba aega olla keeruline leida mõistliku etteteatamisega, eelkõige siis, kui relvaomaniku töö- või elukorraldus ei võimalda tööpäeviti koheselt vastuvõtule tulla.

Tähtaja pikendamine ei vähenda avalikku turvalisust, sest relv on soetatud seaduslikult, relvakandmise õigus on kontrollitav ning registreerimiskohustus jääb kehtima. Muudatus on proportsionaalne ja eluline, vähendades nii relvaomanike kui prefektuuride halduskoormust, tagades ühtlasi relvade korrektse registreerimise.

Eelnõu § 1 punktiga 31 pikendatakse RelvS-i § 34 lõike 1⁴ punktis 2 tähtaega, mille jooksul peab relvaloa taotleja osalema laskevõistlusel, kui ta taotleb relva, mille puhul kasutatakse piiratud tsiviilikäibega padrunisalve. Kehtiva 12 kuu asemel kehtestatakse 24-kuuline tähtaeg.

Kehtiva RelvS-i § 34 lõike 1⁴ punkti 2 kohaselt peab relvaloa taotlemiseks tegelemiseks spordialaga, kus on vaja kasutada piiratud käibega padrunisalvega tulirelva, olema eelnenud 12 kuu jooksul olema osalenud laskevõistlusel, mille on korraldanud või kuhu on korraldajana kaasatud laskespordiorganisatsioon. Praktikas on sellise tähtaja järgimine sageli keeruline, sest kiirete eluetappide – näiteks kooli lõpetamise, lapse sünni, töökoha vahetuse – ning samuti vigastuste või muude terviseprobleemide tõttu võivad harrastused ajutiselt tahaplaanile jääda. Laskevõistlustel osalemine eeldab ettevalmistust ning võistlused toimuvad kindlatel kuupäevadel, mis tähendab, et taotlejal ei ole alati võimalik oma osalemist paindlikult planeerida.

Laskevõistlusel osalemise nõude eesmärk ei ole taotleja karistamine ega põhjendamatu halduskoormuse tekitamine, vaid tema tegeliku relvakäsitsemise oskuse ja piiratud käibega padrunisalvega tulirelva omamise vajalikkuse tõendamine.

Muudatus on vajalik, sest:

- **12-kuuline tähtaeg on praktikas sageli ebarealistlik**, arvestades võistluste arvukust, hooajalisust ja vabatahtlikku korraldust;
- **24-kuuline tähtaeg on proportsionaalne, eluline ja õiglaselt täidetav**, välistades, et relvaloa taotlemine sõltub juhuslikult võistluskalendri kättesaadavusest;
- muudatus **suurendab ohutust**, andes taotlejale rohkem aega ettevalmistuseks, ilma et järelevalve või nõude sisuline eesmärk väheneks;
- turvalisus ega kontrollitavus **ei vähene**, kuna laskevõistlusel osalemise kohustus jääb täiel määral kehtima.

Tähtaja pikendamine ei muuda nõude sisu, osalemise kohustuslikkust, taotleja taustakontrolli, ohutusnõudeid ega kvalifikatsioonikriteeriume – muudetakse üksnes ajaraami, mille jooksul tegevus peab olema sooritatud. Ohutuse tase jääb seega samaks, kuid nõue muutub realistlikult teostatavaks ja õiglasemaks. Lisaks välistab 24 kuu pikkune tähtaeg juhuslikkuse mõju ja tagab, et regulatsioon täidab oma tegeliku eesmärgi.

Eelnõu § 1 punktiga 32 tunnistatakse kehtetuks RelvS-i § 34 lõike 1⁵ punkt 3, mis seob piiratud käibega padrunisalvede soetamise ja omamise õiguse üksnes kitsalt määratletud **riigikaitse osalevate isikutega**. Praktika ja riigikaitse vajadused on näidanud, et kehtiv regulatsioon on liiga jäik ja piirab ebamõistlikult motiveeritud ja võimekate relvaomanike panust riigikaitse.

RelvS-i § 34 lõike 1⁵ kohaselt võib riigikaitstes osalev isik taotleda oma relvaloale kantud ja relvaregistris registreeritud relva andmetele riigikaitse märgendit, mis annab talle õiguse soetada, omada ja vallata jahipidamise, spordi- või turvalisuse tagamise otstarbel registreeritud relvale piiratud käibega padrunisalve²⁷ ning osaleda selle relvaga riigikaitse tegevuses KalS-i § 52 lõikes 1 sätestatud korras.

Praegune regulatsioon tekitab aga mitmeid probleeme:

- **vanusepiirang:** sõjaaja ametikohtadele kehtib vanuse ülempiir²⁸. Kui isik selle täidab, vabastatakse ta ametikohalt, mistõttu kaotab ta õiguse riigikaitse märgendile ning ei saa enam oma isikliku relvaga riigikaitse tegevuses osaleda. Samuti tuleb tal loobuda piiratud käibega padrunisalvest. See välistab riigikaitse panuse andmise ka neil inimestel, kes on jätkuvalt heas füüsilises ja vaimses vormis ning motiveeritud kaasa lööma.
- **paindlikkuse puudumine:** mitmed relvaomanikud sooviksid riigikaitse panustada, kuid ei saa töö- ja pereelu kõrvalt võtta endale püsivat rolli Kaitseliidus. Neil oleks aga võimalik osaleda vabatahtlikuna või toetajaliikmena, kuid kehtiv regulatsioon ei võimalda neil isikliku relvaga sellistes tegevustes osalemist.

Kokkuvõttes **piirab kehtiv lahendus nii kogenud ja motiveeritud inimeste panustamist kui ka nende relvaomanike kaasamist, kes võiksid riigikaitstes osaleda paindlikumal viisil.**

Oskus käsitseda tulirelvi suurendab usku riigi kaitsmise võimalikkusesse ning tugevdab seeläbi kaitsetaht. Inimene tunneb end turvalisemalt ja enesekindlamalt, kui tal on teadmised ja oskused, kuidas reaalses kriisiolukorras tegutseda. See psühholoogiline kindlus aitab säilitada rahu ja suurendab valmidust ennast ja laiemalt ka oma kodumaad kaitsta. Kaitsetahe ei ole ainult emotsionaalne hoiak (patriotism), vaid ka teadmine, mida ma reaalselt teha saan, kui olukord nõuab. Relva käsitlemise oskus teeb kaitsmise konkreetseks ja praktiliseks tegevuseks, mitte abstraktseks mõtteks.

Kui suur osa ühiskonnast omab relvaoskusi (nt laskespordi, jahipidamise, ajateenistuse või koolituste läbimise kaudu), tekib tugevam ühisvastutuse tunne. Inimesed ei looda ainult professionaalsele armeele, vaid tunnetavad, et neil on samuti roll riigikaitstes.

Muudatus tugevdab Eesti riigikaitset, suurendades inimeste ringi, kes saavad sisuliselt ja ohutult panustada relvakandmise ja laskekoolituse kaudu.

Oskused ja teadmised tekitavad tihti suurema huvi valdkonna vastu. Inimesed, kes on läbinud relvaõppe või saanud laskekogemuse, võivad rohkem huvituda ka muudest riigikaitsevaldkondadest – näiteks liituda Kaitseliiduga, osaleda õppustel jne.

---

²⁷ RelvS-i § 21¹ lõike 7 kohaselt on piiratud käibega padrunisalg poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püstoli padrunisalg, mis mahutab rohkem kui 20 padrunit, või poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püssi padrunisalg, mis mahutab rohkem kui 10 padrunit.

²⁸ KVTS § 90.

Kuigi **Šveits** on neutraalne riik, millel on rahumeelne maine, on see siiski üks relvastatumaid riike maailmas, selgub Genfis asuva organisatsiooni Small Arms Survey andmetest, mis on selles valdkonnas tunnustatud analüüside allikas. Organisatsiooni 2018. aasta hinnangu²⁹ kohaselt on Šveitsis ringluses üle 2,3 miljoni tulirelva, mille hulka ei kuulu 360 000 relva, mida hoiavad õiguskaitseasutused. Erasisikute omanduses olevate relvade arv ulatub Šveitsis ligi 28 relvani 100 elaniku kohta, mis asetab riigi Lääne-Euroopas neljandale kohale (pärast **Soomet**, **Austriat** ja **Norrat**) ning maailmas 14. kohale. Maailma absoluutne rekord kuulub aga **Ameerika Ühendriikidele**, kus on üle 120 relva 100 elaniku kohta. Eestis on erasisikute omanduses olevate relvade arv 4,96 relva 100 elaniku kohta³⁰.

---

²⁹ Small Arms Survey, Global Firearms Holdings, juuni 2028. Kättesaadav: <https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>.

³⁰ Small Arms Survey 2018.

Tabel 1. Relvade arv EL-is 100 elaniku kohta

Riik	Relvade arv 100 elaniku kohta
Soome	32,4
Austria	30,0
Küpros	29,1
Malta	28,3
Rootsi	23,1
Portugal	21,3
Prantsusmaa	19,6
Saksamaa	19,6
Luksemburg	18,9
Kreeka	17,6
Sloveenia	15,6
Itaalia	14,4
Horvaatia	13,7
Leedu	13,6
Belgia	12,7
Tšehhi	12,5
Ungari	10,5
Läti	10,5
Taani	9,9
Bulgaaria	8,4
Hispaania	7,5
Iirimaa	7,2
Slovakkia	6,5
Eesti	4,9
Madalmaad	2,6
Rumeenia	2,6
Poola	2,5

Allikas: Small Arms Survey 2018.

Šveitsis on relvade hoidmine kodus osa pikaajalisest kodanikukaitse traditsioonist. Šveitsi armee tugineb süsteemile, kus enamik mehi läbib kohustusliku ajateenistuse ning säilitab pärast teenistust relva kodus. Rahuajal hoitakse reservväelaste relvi kodudes (kuigi viimastel aastatel on seda veidi piiratud). Sellise põhimõtte rakendamise tulemusena on Šveitsis tugev kodanikukaitse traditsioon

ja ühiskonnas kõrge kaitsetahe³¹. Uuringud näitavad, et šveitslased usuvad oma riigi kaitsevõimesse, sest nad teavad, et neil endil on oluline roll.

Meie naaberriigis **Soomes** on kõrge ajateenistuse läbimise protsent ning relvaõpe on oluline osa väljaõppest. Paljud soomlased osalevad ka pärast teenistust vabatahtlikus väljaõppes (nt Maanpuolustuskoulutusyhdistys³²). Ka Soomes on elanike seas tugev kaitsetahe – 2023. aasta küsitluse³³ kohaselt uskus üle 80% soomlastest, et riiki tuleks relv käes kaitsta. Head relvakäsitsemise oskused toetavad seda hoiakut.

Eelnõu § 1 punktiga 33 täiendatakse RelvS-i § 34 lõiget 6 punktiga 4, mille kohaselt annab juriidilise isiku relvaluba õiguse anda relva, helisummutit, öösihikut ja laskemoona kasutada jahipidamise eesmärgil külalisjahis osalejale tingimusel, et külalisjahil osalejal on seda liiki jahitulirelva kohta antud relvaluba. Kontrollimisel peab olema võimalik kohe tõendada relva ning laskemoona kasutusse andmist relvaomaniku poolt. Vajaduse korral koostatakse üleandmise-vastuvõtmise akt, mis sisaldab relva andmeid, relvaomaniku ja relva kasutaja isikuandmeid, relvaloa andmeid, kontaktandmeid ning relva üleandmise ja vastuvõtmise aega.

Muudatus on seotud eelnõu § 1 punktis 28 nimetatud muudatusega, millega võimaldatakse juriidilisel isikul anda oma nimele registreeritud jahitulirelv või sporditulirelv kuni viieks ööpäevaks kasutada teisele isikule, kellel on vastav relvaluba

Eelnõu § 1 punktiga 34 täiendatakse RelvS-i §-i 35 lõikega 6¹, millega vabastatakse relvaeksami praktilise osa sooritamise kohustusest relvaluba või soetamisluba taotlev füüsiline isik, kelle jahiseadusest³⁴ (edaspidi *JahiS*) tuleneva jahieksami käigus sooritatud laskekatsest või suuruluki jahilaskekatse sooritamisest on möödunud vähem kui kuus kuud. Muudatus ühtlustab RelvS-i ja JahiS-e toimimise, vähendab halduskoormust nii taotlejale kui ka riigile ning kõrvaldab täna esineva topeltnõude.

Muudatus on vajalik, sest:

- väldib topeltsooritamist sisuliselt sama sisuga laskekatsetel,
- vähendab ebamõistlikku aja- ja rahalist koormust taotlejale,
- vähendab eksamite halduslikku koormust ja lühendab järjekordi,
- tunnustab jahikatse sisulist rangust ja ohutusväärtust,
- ei vähenda avalikku turvalisust, kuna pädevus on värselt ja rangelt tõendatud.

Praegu peab isik, kes on juba edukalt läbinud jahieksami laskekatse või suuruluki laskekatse, läbima ka relvaeksami praktilise osa, mis sisuliselt:

- hindab samu relvakäsitsemise oskusi,
- testib lasketehnilist pädevust,

---

³¹ France 24, Elena Pompei, Why do the Swiss have so many guns? 24. oktoober 2024. Kättesaadav: https://www.france24.com/en/europe/20241024-why-do-the-swiss-have-so-many-guns?utm_source=chatgpt.com

³² Maanpuolustuskoulutusyhdistys. Kättesaadav: <https://mpk.fi>.

³³ YLE News, Poll: Citizens' willingness to defend Finland, support for Nato hit all time high, 1. detsember 2023. aasta. Kättesaadav: https://yle.fi/a/74-20006876?utm_source=chatgpt.com.

³⁴ Jahiseadus – [RT I, 16.05.2013, 2.](#)

- toimub sama tüüpi relvadega,
- eeldab identseid ohutusnõudeid.

See on sisuliselt **sama oskuse kahekordne hindamine**, mis ei ole proportsionaalne ega põhjendatud. Lisaks on jahilaskekatse sisult rangem kui relvaeksami praktiline osa. Jahilaskekatse (sh suuruluki laskekatse) sisaldab täpsemaid tabavus- ja ohutusnõudeid ning nõuab reaalse jahisituatsiooniga võrreldavat täpsust ja kontrolli. Jahilaskekatsed viiakse läbi pädevate eksamineerijate poolt ning on tuntud kui üks Eestis kõige rangemate nõuetega oskuskatse. Seega on juba tõendatud, et **jahilaskekatse läbinud isik oskab ohutult relva käsitseda**, suudab teha täpseid laske, tunneb ohutusnõudeid ja oskab neid praktikas rakendada.

Muudatus arvestab ka aja- ja ressursikulu ning vähendab ebamõistlikku koormust.

Relvaeksami praktilise osa läbimine tähendab täna:

- eksamile registreerimist,
- täiendavat õppesooritust,
- laskekohale sõitmist,
- laskemoona ja rajakasutuse eest tasumist.

Kui inimene on juba hiljuti tõendanud samu oskusi jahilaskekatse sooritamise, on see ajaliselt ja rahaliselt ebamõistlik koormus, mis ei paranda ohutust ega kvaliteeti.

Muudatus loob **proportsionaalse, elulise ja koormust vähendava regulatsiooni**, mis suurendab menetluse efektiivsust ning toetab nii jahinduse kui relvakultuuri sisulist kvaliteeti.

Eelnõu § 1 punktis 35 täiendatakse RelvS-i 35 lõiget 10 punktiga 2¹, mille kohaselt lisatakse isikute ringi, kellele on võimalik väljastada tulirelvaluba lihtsustatud korras, ka **tolliametnik ja keskkonnakaitseinspektor**, kui neil on **teenistuses tulirelva kandmise õigus** ning **kehtiv RelvS-i § 35¹ kohane tervisetõend**. Muudatuse eesmärk on käsitleda nimetatud ametiisikuid sarnaselt teistele riigiametnikele, kelle teenistusülesanded eeldavad relva kandmist ning kes on juba täna hõlmatud lihtsustatud loa taotlemise korraga.

RelvS-i § 35 lõige 10 sätestab isikute loetelu, kellele võib väljastada tulirelvaloa ilma § 35¹ lõikes 1 sätestatud täiendavate nõueteta, eelkõige ilma relvakoolituse ja laskekatse sooritamiset. Seadus näeb lihtsustusi ette sellistele ametnikele ja teenistujatele, kelle igapäevased tööülesanded on seotud relva kandmise või kasutamisega ning kes läbivad ametkonna-sisese väljaõppe. Kehtivas õiguses on lihtsustatud loa taotlemise õigus näiteks politseiametnikel, tegevväelastel ja vanglateenistuse ametnikel. Nende ametnike puhul on seadusandja pidanud piisavaks ametkonna sisest väljaõpet ja kontrolli, mistõttu pole vajalik täiendav relvakoolituse läbimine eraisikuna.

Tolliametnikud ja keskkonnakaitseinspektorid on oma teenistusülesannete iseloomult võrreldavad ametnikega, kes juba täna kuuluvad lihtsustatud loa saajate hulka.

Kavandatav muudatus ei laienda relva kandmise õigust ühelegi uuele isikute grupile – see puudutab üksnes **relvaloa taotlemise menetluse lihtsustamist** ametnikele, kellel on juba praegu seadusest tulenev õigus kanda relva teenistusülesannete täitmisel. Julgeolekurisk ei suurene, kuna ametnikud läbivad ametkondliku väljaõppe, nende tervise seisund on kontrollitud RelvS-i § 35¹ kohase tõendi alusel ja nad on juba praegu relva kasutusõigusega riigiametnikud.

Eelnõu § 1 punktiga 36 jäetakse RelvS-i § 36 lõike 1 punktist 6 välja viited karistusseadustiku³⁵ (edaspidi *KarS*) §-dele 117 (surma põhjustamine ettevaatamatusest) ja 119 (raske tervisekahjustuse tekitamine ettevaatamatusest). Kehtiv regulatsioon näeb ette, et isik, kelle suhtes on karistusregistris kehtiv karistus nimetatud süütegude eest, ei saa relva- ega soetamisluba. Muudatus on vajalik, sest kehtiv sõnastus on **ebaproportsionaalne, õigusloogiliselt põhjendamatult ja võib olla põhiseadusega vastuolus**.

KarS-i § 117 ja § 119 käsitlevad tagajärjedelikte, mis on toime pandud ettevaatamatusest, mitte tahtlikult. See tähendab, et:

- tegu ei ole suunatud õiguslike või ühiskondlike normide teadlikule rikkumisele,
- tegu ei näita isiku kalduvust agressiivsusse, vägivalda ega relva kuritarvitamisele,
- isik ei ole väljendanud valmisolekut rikkuda seadust tahtlikult või riskida sellega,
- tegu võib olla põhjustatud üksikust eksimusest, tähelepanematusel või n-ö õnnetuste kokkulangemisest.

Seega ei ole olemas selget **põhjuslikku seost** nende koosseisude ja relvaloa omamise ohutuse või usaldusväärsuse hindamise vahel.

Ettevaatamatusest põhjustatud raske tagajärg (surm või raske tervisekahjustus) võib toimuda täiesti tavalises elusituatsioonis (nt liiklus, tööõnnetus, kodune õnnetus) ning ei pruugi üldse olla seotud isiku üldise hoolimatuse või normidest kõrvalekaldumisega ja võib tuleneda ühest juhuslikust veaotsustusest, mida isik ise hiljem sügavalt kahetseb.

Sellises olukorras isiku karistus iseenesest ei tee teda relvaloa seisukohast ohtlikuks, ega viita sellele, et ta ei suudaks relva ohutult käsitseda. Seega ei ole sellisel puhul **sisuliselt põhjendatud** relvaloa väljastamisest keeldumine.

Relvaloaga kaasneb põhiõiguste riive, kuna:

- relva soetamine ja omamine on osa isikuvabadusest (PS § 19),
- relv võib olla osa varalisest omandist (PS § 32).

Ettevaatamatusdelikti eest määratud karistus on piisav ja iseseisev sanktsioon. Relvaloa automaatne keeld:

- lisandub sellele teise karistusena,
- ei lähtu teo raskusastme individuaalsest hindamisest,
- ei arvesta teo konteksti ega isiku tausta,
- on eelnevalt ette määratud ja jäik.

---

³⁵ Karistusseadustik – [RT I, 05.07.2025, 9](#).

Kui keelu eesmärk oleks täiendav karistus, peaks see olema sätestatud KarS-s ning kohus peaks saama otsustada selle vajalikkuse üle konkreetse teo asjaolusid arvesse võttes. RelvS seda võimalust ei anna, mistõttu keeld on põhiseaduslikult problemaatiline.

Muudatusega jäetakse sättest välja üksnes ettevaatamatusdeliktid, mille toimepanek ei näita isiku pahatahtlikkust, agressiivsust, teadlikku normidest kõrvalekaldumist ega kalduvust relva väärkasutada.

Kõik ülejäänud isiku usaldusväärsust mõjutavad tahtlikud süüteod – sealhulgas KarS-i valikkoosseisud vägivalla, ohtliku käitumise või relvakasutuse kohta – jäävad endiselt automaatse keelu alla.

Lisaks jäävad alles taustakontroll, usaldusväärsuse hindamine, tervisekontroll, PPA kaalutlusõigus relvaloa mitteandmiseks, kui isik tegelikult kujutab ohtu. Seega **ei vähenda muudatus turvalisust**.

RelvS-i § 36 lõike 1 punktist 6 KarS-i §-dele 117 ja 119 viitamisest loobumine on mõistlik, kuna:

- ettevaatamatusdeliktid ei viita relvaloa seisukohalt isiku üldisele ohtlikkusele;
- tagajärjedelikt toimumine ei tähenda püsivat hoolimatust ega seaduserikkumise kalduvust;
- automaatkeeld on põhiseaduslikult küsitav ja ebaproportsionaalne;
- isik võib olla väikesest eksimusest hoolimata väga usaldusväärne relvaomanik;
- muudatus ei vähenda turvalisust, kuna muud olulised kuriteokoosseisud jäävad keelu alla;
- muudatus taastab sisulise, individuaalse ja õiguspärase hindamise põhimõtte.

Muudatus loob **õiglasema, proportsionaalsema ja sisuliselt põhjendatud** relvalubade menetluse ning **kõrvaldab ebavajaliku ja põhiseaduslikult küsitava piirangu**.

Eelnõu § 1 punktiga 37 täiendatakse RelvS-i § 40¹ lõike 2 sõnastust selliselt, et juriidilise isiku poolt relvakandmisloa taotlemisel peab isik, kellele luba taotletakse, olema EL-i või NATO liikmesriigi kodanik. Muudatus kohandab RelvS-i varasemaid sätteid julgeolekuloogikaga, mis kehtib juba füüsiliste isikute relvalubade väljastamisel, ning kõrvaldab praeguse regulatsiooni ebakooskõla.

Alates 2023. aasta 15. märtsist kehtiv RelvS-i muudatus³⁶ sätestab, et relvaluba väljastatakse ainult EL-i või NATO liikmesriigi kodanikele, kes elavad Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel.

Seadusandja eesmärk oli välistada relvade andmine:

- riikide kodanikele, kes ei ole Eesti strateegilised liitlased,
- isikutele, kelle päritoluriigi julgeolekupoliitika võib olla Eesti huvidega vastuolus,
- potentsiaalsetele riskidele, mis võivad väljenduda spionaaži, sabotaaži, mõjutustegevuse või muud liiki riigivastase tegevusena.

---

³⁶ Relvaseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus – [RT I, 14.03.2023, 21](#).

Sama loogika peab kehtima ka juriidiliste isikute puhul, kes taotlevad relvakandmisloa oma töötajatele või klubi liikmetele.

Praegu selline nõue puudub, mis **loob juriidilise lünga** ja võimaldab kasutada relva isikutel, kes poleks relvaluba füüsilise isikuna saaks.

Kehtiva RelvS-i kohaselt antakse füüsilisele isikule relvaluba ainult siis, kui ta on EL-i või NATO liikmesriigi kodanik, kuid juriidiline isik võib relvakandmisloa taotleda ka teiste riikide kodanikele, kui neil on kehtiv relvaluba (sh varasem, enne 2023. a muudatust antud).

See tekitab paradoksaalse olukorra – isik, kes kehtiva RelvS-i kohaselt ei saa füüsilise isikuna relvaluba võib juriidilise isiku kaudu siiski relva kasutada, kui talle on enne seadusemuudatust väljastatud relvaluba.

See on selgelt **vastuolus seaduse eesmärgiga** – välistada relvade ligipääs isikutele, kes ei kuulu Eesti liitlассüsteemi kodakondsuse põhiselt.

2023. aastal jõustunud RelvS-i muudatus sisaldas üleminekusätet, mille kohaselt võivad kuni 2028. aasta märtsini kehtida varasemalt määratlemata kodakondsusega isikutele väljastatud relvaload. Seega on mitmete määratlemata kodakondsusega isikute relvaload jätkuvalt kehtivad, isegi kui täna neile uusi lubasid ei antaks. Nad võivad tehniliselt neid lubasid kasutada juriidilise isiku relvakandmisloa raames.

Muudatusega välistatakse, et isikud, kes tulevikus ei tohiks relva kanda, saavad siiski relva kasutada tööandja või spordiklubi kaudu. Selle muudatusega kõrvaldatakse üleminekuperioodiga tekkinud julgeolekulünk. Muudatus tagab:

- ühtse, järjepideva ja sisuliselt põhjendatud julgeolekupõhimõtte,
- relvakasutuse lubamise ainult liitlasriikide kodanikele,
- õigusselguse ja kooskõla seaduse üldiste eesmärkidega.

Eelnõu § 1 punktiga 38 asendatakse RelvS-i § 43 lõike 3 punktis 2 tekstiosa „7“ tekstiosaga „6¹“. Muudatusega kõrvaldatakse **vastuolu** sama paragrahvi lõike 3 punktiga 9, mille kohaselt tunnistab PPA soetamisloa või relvaloa kehtetuks kui relvaomanik või -valdaja on **vähemalt kaks korda viimase kolme aasta jooksul** rikkunud käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusakti nõudeid või on jätnud täitmata temale tehtud ettekirjutuse nõuded.

Kehtiva regulatsiooni kohaselt toob RelvS-i § 43 lõike 3 punkti 2 kaudu relvaloa kehtetuks tunnistamise kaasa muu hulgas RelvS-i § 36 lõike 1 punktis 7 nimetatud asjaolu, milleks on karistus relva- või laskemoona nõuete rikkumise eest väärteokorras. Tegemist on üksikjuhtumi iseloomuga rikkumisega, mis ei pruugi iseseisvalt õigustada relvaloa automaatset kehtetuks tunnistamist. Samas näeb RelvS-i § 43 lõike 3 punkt 9 ette relvaloa kehtetuks tunnistamise juhul, kui isik on viimase kolme aasta jooksul vähemalt kahel korral rikkunud RelvS-i või selle alusel antud õigusakti. Seega seob seadus korduva rikkumise juba iseenesest relvaloa kehtetuks tunnistamisega.

Praegune viide RelvS-i § 36 lõike 1 punktile 7 RelvS-i § 43 lõike 3 punktis 2 tekitab olukorra, kus relvaluba tuleb kehtetuks tunnistada juba ühe RelvS-i nõute rikkumisega väärtetoimepanemise korral, samas kui RelvS-i § 43 lõike 3 punkt 9 kohaldamine eeldab kahte rikkumist. Selline normide kombinatsioon **on sisuliselt vastuoluline ja ei vasta seaduse ülesehitusele**, mille kohaselt tuleb relvaloa automaatne kehtetuks tunnistamine siduda oluliselt raskemate asjaoludega kui üksik väärtekoosseis.

Viite asendamine tagab, et RelvS-i § 43 lõike 3 punktis 2 sätestatud **automaatne relvaloa kehtetuks** tunnistamine rakendub ainult sisuliselt tõsisemate asjaolude korral, samas kui piiratud raskusega rikkumiste puhul saab PPA rakendada RelvS-i § 43 lõike 3 punktis 9 sätestatud RelvS-i nõute korduva rikkumise mehhanismi.

Muudatusega **ei muudeta relvaloa taotlemise ega omamise üldisi tingimusi, vaid korrigeeritakse viitenormi**, et seaduse sätted oleks omavahel kooskõlas ning seadus oleks proportsionaalselt kohaldatav. Muudatuse tulemusena vastavad relvaloa kehtetuks tunnistamise alused paremini regulatsiooni eesmärgile ning tagatakse, et üksik rikkumine ei tooks kaasa ebaproportsionaalselt rasket tagajärge.

Eelnõu § 1 punktiga 39 täiendatakse RelvS-i § 43 lõikega 3⁴, mille kohaselt võib PPA tunnistada isikule väljastatud soetamisloa ja relvaloa kehtetuks, kui teda on väärtetoimenetluse korras karistatud relva, tulirelva olulise osa või laskemoona soetamist, hoidmist, kandmist, vedu või kasutamist reguleerivas õigusaktis sätestatud nõude rikkumise eest. Muudatus on seotud eelnõu § 1 punkti 38 kohase muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 40 muudetakse RelvS-i § 45 lõiget 3, millega täpsustatakse tulirelva hoidmise nõudeid ning nähakse ette, et tulirelva hoidmisel ei tohi padrun olla padrunipesas.

Kehtiva RelvS-i § 45 lõike 3 sõnastuse kohaselt „tulirelva hoitakse ainult tühjaks laetuna“. Selline sõnastus on praktikas põhjustanud tõlgendusprobleeme, eeskätt küsimuses, kas tühjaks laetuse nõue tähendab ka padrunisalve eemaldamise kohustust või üksnes keeldu padruni hoidmiseks padrunipesas. Seaduse rakendamisel on seetõttu esinenud juhtumeid, kus relvaomanikud ja järelevalveorganid on sama sätet mõistnud erinevalt.

Muudatusega täpsustatakse, et relva hoidmisel ei tohi padrun olla padrunipesas. Selge sõnastus välistab relva hoidmise koheselt laskmiseks valmisolekus, kuid ei keela padrunisalve hoidmist relvas. Nõue viiakse kooskõlla tulirelva kandmise regulatsiooniga, mis lubab padrunisalve relvas hoida tingimusel, et padrunid ei ole padrunipesas. Selline ühtlustamine loob õigusselguse ning tagab, et relvade ohutu käitlemine ja hoiustamine oleks reguleeritud selgelt ja üheselt mõistetavalt.

Muudatus on oluline eelkõige nende tulirelvade puhul, mis on soetatud enese ja vara kaitse eesmärgil. Selliste relvade puhul on praktika näidanud, et laskemoona eraldi hoidmise kohustus võib relva kasutuselevõttu hädaolukorras ebamõistlikult takistada, samas kui padruni keelamine padrunipesas tagab ohutuse ja välistab juhusliku lasu.

Lisaks arvestab muudatus asjaoluga, et kehtiva RelvS-i järgi ei ole lubatud hoida relva ja laskemoona samas kohas viisil, mis võimaldaks relva kohest kasutuselevõttu. Muudatusega

esitatakse tasakaalustatud lahendus, mille kohaselt võivad relv ja laskemoon olla koos hoiustatud, kuid laskmine ei tohi olla vahetult võimalik, kuna padrun ei tohi olla padrunipesas. Selline lähenemine toetab ühelt poolt ohutusnõuete täitmist ning teisalt tagab enese- ja varakaitseks soetatud relvade otstarbekohase kasutatavuse.

Muudatus **suurendab õigusselgust**, tagab seaduse praktikaga kooskõla ning loob ühtse ja loogilise süsteemi relva kandmise ja hoiustamise regulatsioonide vahel.

Eelnõu § 1 punktiga 41 suurendatakse füüsilisest isikust relvaomaniku hoida lubatud laskemoona hulka. Muudatus korrigeerib 2015. ja 2018. aastal kehtestatud piiranguid, mis on muutunud eluliselt tarbetult kitsaks ega vasta enam relvade kasutamise tänapäevasele praktikale, laskesportlaste, jahimeeste ega turvalisuse tagamise otstarbega relvaomanike vajadustele. Laskemoona arvu tõstmine on **proportsionaalne, eesmärgipärane ning kooskõlas relvade ja laskemoona ohutu hoiustamise nõuetega**.

2022. aastal Ukraina sõja puhkemisel tekkis Euroopas lühiajaline, ent märkimisväärne laskemoona defitsiit, mis tõi esile Euroopa haavatusse laskemoona tarneahelates. Mitmed EL-i liikmesriigid suurendasid ootamatult oma laskemoona varusid, mis põhjustas:

- tarnete hilinemise,
- laoseisude tühjenemise,
- eraisikutele mõeldud laskemoona turu ajutise kokkukuivamise.

Olukord stabiliseerus mõne kuu jooksul, kuid see näitas selgelt, et kriisiolukorras võib laskemoona kättesaadavus halveneda kogu Euroopas samaaegselt. Kui sarnane olukord peaks tekkima Balti riikides, eriti relvastatud konflikti puhkemise korral, on tõenäoline, et:

- laskemoona tarded Eestisse katkevad või viibivad,
- teised riigid hakkavad samaaegselt suurendama oma reserve,
- erasektorile võib laskemoona müük kiiresti peatuda või olla piiratud.

Seetõttu on oluline, et Eesti elanikel oleks võimalus soetada ja hoida suuremas koguses laskemoona juba rahuajal, et toetada vajadusel riigikaitselist tegevust. See puudutab eriti neid isikuid, kelle relvad ei ole registreeritud Kaitseliidu relvaregistrisse, kuid kes on valmis panustama riigikaitse vabatahtlikult või reservväelasena.

Rahvusvaheline praktika toetab suuremaid kogusepiire. Mitmes Euroopa riigis, sealhulgas Soomes, on lubatud hoida oluliselt suuremaid laskemoona koguseid. Soomes on praktikas tavaline võimalus hoida 20 000 padrunit ja enamgi, kui hoiutingimused seda võimaldavad.³⁷ Eesti senised piirangud (5000 padrunit sportrelvade kohta) on Euroopa võrdluses pigem madalad ega arvesta aktiivsete laskurite tegelikku treeningmahtu ega riigikaitse konteksti.

Laskemoona hoidmise lubatud koguste suurendamine (sportrelvade puhul kuni 10 000 padrunit) viib Eesti regulatsiooni lähemale naaberriikide praktikale ning tagab, et relvaomanikud saavad varuda laskemoona majanduslikult ja logistiliselt mõistlikus koguses. Siiski jääb kehtima nõue, et

---

³⁷ Valitsuse määrus 819/2015 lõhkeainete valmistamise ja ladustamise järelevalve kohta, § 44. Kättesaadav: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/819#chp_9_sec_39.

hoida lubatud laskemoona kogus ei või ületada maksimaalset lubatud kogust. See tähendab, et kuigi näiteks iga jahitulirelva kohta võib omada kuni 1000 padrunit, ei tohi hoiustatav kogus ületada 10 000 padrunit.

Laskemoona piirangud peavad olema põhjendatud RelvS-i üldise eesmärgiga – tagada avalik turvalisus ja relvade ohutu käitlemine. **Koguste tõstmine ei vähenda relvaohutust**, sest:

- kõik relvade ja laskemoona **hoiustamise nõuded jäävad kehtima**,
- kõik relvaloa **taotlejad läbivad jätkuvalt tervise-, tausta- ja usaldusvääruskontrolli**,
- hoiutingimuste vastavust kontrollib piirkonnapolitseinik kohapeal.

Laskemoona piirmäära tõstmine **ei suurenda ohtu avalikule turvalisusele**, sest kõik relvade ja laskemoona hoiustamise nõuded jäävad kehtima ning piirkonnapolitseinik kontrollib nii hoiukoha vastavust kui ka relvakapi mahutavust. Muudatus on **proportsionaalne, elulistest vajadustest lähtuv ja riigikaitset tugevdav** ning ei nõua lisamenetlusi ega suurenda halduskoormust. Siiski tuleb mõningal määral tugevdada laskemoona käitlemise üle järelevalvet.

Eelnõu § 1 punktiga 42 jäetakse RelvS-i § 46 lõikest 6 välja tekstiosa „relvadest eraldi lukustatavas osas“. Muudatus puudutab relvakapis laskemoona hoidmise nõudeid ning on vajalik nii **õigusselguse tagamiseks** kui ka turvalisuse otstarbel relva omavate isikute **eluliste vajaduste arvestamiseks**.

Kehtiva RelvS-i § 46 lõike 6 kohaselt tuleb padroneid, püssirohtu ja sütikuid hoida relvakapis **relvadest eraldi lukustatavas osas**. Selline nõue eeldab, et igal relvakapil peab olema eraldi sisemine lukustatav sahtel või lahter. Praktika on näidanud, et:

- kõik relvakapid ei sisalda eraldi lukustatavat osa,
- kõiki kappe ei ole võimalik sellise osaga varustada,
- sageli on hoiustada lubatud laskemoona hulk suurem, kui eraldi lukustatav relvakapi osa mahutab;
- eluruumide paigutus ei võimalda täiendava relvakapi paigaldamist.

PPA igapäevane kontrollipraktika kinnitab, et nõude täitmine on sageli tehniliselt või ruumiliselt võimatu. See muudab nõude formaalseks ja ebaproportsionaalseks.

Lisaks on ei suurenda laskemoona eraldi hoiustamine relvaohutust kui:

- relvakapp ise on juba statsionaarselt kinnitatud ja lukustatav,
- kõrvaliste isikute ligipääs on piiratud,
- relvakapp vastab RelvS-i nõuetele.

Muudatus **vähendab** formaalset ja ebaproportsionaalset **halduskoormust**, kuid **ei vähenda ohutust**, sest kõik RelvS-i **põhinõuded jäävad kehtima**.

Muudatus ei kaota nõuet hoida relva ja laskemoona ohutult, kuid kaotab nõude hoida laskemoona eraldi lukustatud kapiosas, mis ei ole praktiline ega eluliselt vajalik. Seega **ei vähenda muudatus turvalisust**, kuid kõrvaldab ebarealistliku tehnilise nõude, mis takistab relva kasutamist just neis olukordades, milleks seadus relva kasutamist võimaldab.

Eelnõu § 1 punktiga 43 tunnistatakse kehtetuks RelvS-i § 46 lõige 7, mille kohaselt hoitakse „*teisi relvi hoiukohas, mis asub relvakapis, lukustatavas sahtlis või laekas*“. Kehtiv sõnastus on vastuolus sama paragrahvi teiste lõigetega ning põhjustab ebaselgust relvade hoiutingimuste osas.

Kehtiva RelvS-i § 46 lõike 7 kohaselt hoitakse „teisi relvi“ (ehk neid, mis ei ole tulirelvad) relvakapis, lukustatavas sahtlis või laekas. Samas:

- RelvS-i § 46 lõige 3 sätestab, et tulirelv peab olema relvakapis;
- RelvS-i § 46 lõige 4 sätestab, et üle kaheksa tulirelva puhul tuleb kasutada relvahoidlat või suuremat relvakappi;
- RelvS-i § 46 lõige 8 sätestab erandi, mille kohaselt ühte relva ja selle laskemoona ei pea hoidma relvakapis, vaid neid võib hoida hoiukohas, mis on kolmandatele isikutele raskesti kättesaadav.

Nende normide loogika on selge:

- põhinõue – relva hoitakse relvakapis (või relvahoidlas).
- erand – üks relv võib olla väljaspool relvakappi ohutusnõudeid järgivas hoiukohas.

RelvS-i § 46 lõige 7 ei sobitu sellesse süsteemi ja tekitab segadust, sest:

- säte on kirjutatud ajal, mil „teiste relvade“ (külmrelvad, pneumorelvad, hoiatus- ja signaalrelvad) hoiustamise regulatsioon oli oluliselt teistsugune ega ole enam kooskõlas tänase seaduse ülesehitusega;
- säte ei arvesta RelvS-i § 46 lõike 8 erandit, mis lubab hoida üht relva väljaspool relvakappi, samas RelvS-i § 46 lõike 7 kohaselt peaks kõik relvad olema relvakapis, lukustatavas sahtlis või laekas, mis normitehniliselt on vastuoluline.

Seega loob RelvS-i § 46 lõike 7 kehtetuks tunnistamine selge ja loogilise süsteemi relvade hoiustamise nõuetest, tagab, et relvapoliitika põhimõtted (ohutus + praktiline kasutatavus) oleksid tasakaalus ning kõrvaldab vana ja sisuliselt ajast jäänud normi.

Relvade vastutustundlikku ja turvalist hoiustamist tagavad jätkuvalt:

- relvakapi nõue (§ 46 lg 3),
- relvahoidla nõue suuremate koguste puhul (§ 46 lg 4),
- kõrvaliste isikute ligipääsu vältimise kohustus (§ 46 lg 1),
- relva tühjaks laadimise nõue (§ 45 lg 3).

Eelnõu § 1 punktiga 44 muudetakse RelvS-i § 46 lõike 8 sõnastust tagades võimaluse relvaomaniku viibimisel hoiukohas hoida ühte turvalisuse otstarbel registreeritud tulirelva ja kuni 50 padrunit väljaspool relvakappi või relvahoidlat.

Kehtiv RelvS-i § 46 lõige 8 sätestab, et ühe relva ja selle laskemoona puhul ei ole relvakapp ega muu lukustatav hoiukoht nõutav. Samas nõuab teine lause, et piiratud käibega padrunisalvega tulirelva ja selle laskemoona peab hoidma rangema korra järgi (RelvS § 46 lg 3–6), s.t relvakapis või relvahoidlas. Kehtiv sõnastus ei ütle, kas erand kehtib ainult ühe relva omanikule või ka sellele, kellel on mitu relva.

Lisaks ei arvesta praegu kehtiv piirang, mis nõuab relva ja laskemoona hoidmist alati relvakapis või -hoidlas, olukordi, kus relvaomanik ise viibib hoiukohas (näiteks kodus) ning võib vajada relva kiiresti turvalisuse tagamise eesmärgil. Muudatusega kohustatakse kõiki relvaomanikke omama nõuetekohast relvakappi, kuid võimaldab omanikul enda juures hoida **ühte turvalisuse tagamise otstarbel registreeritud relva ja kuni 50 padrunit**, mis aitab vajadusel reageerida kiiremini ähvardava ohu korral ning tagada reaalse kaitsevõime olukorras, kus relva kiire kättesaadavus on oluline.

Relva ja laskemoona võib väljaspool relvakappi hoida **ainult siis**, kui omanik ise on kohal. Samuti on nõutud, et relv ja moon peavad olema hoitud viisil, mis on **kõrvalisele isikule raskesti avastatav ja kättesaadav**. See tähendab, et kõrvaliste isikute juhuslik ligipääs on minimeeritud, relva ei jäeta kunagi omaniku järelevalveta ja üldine ohutus ei vähene.

Muudatus on vajalik selleks, et võimaldada relvaomanikul tagada enda ja oma lähedaste turvalisus, säilitades samal ajal kõrge üldise ohutustaseme. Selge regulatsioon vähendab tõlgendamisprobleeme ja lubab relva kasutada turvalisuseesmärkidel olukorras, kus kiire ligipääs on oluline, kuid risk kõrvalistele isikutele jääb madalaks.

Eelnõu § 1 punktiga 45 muudetakse RelvS-i § 57 lõike 1 sõnastust, laiendades nende isikute ringi, kellel on õigus teostada kohalikku relvavedu. Uue sõnastuse kohaselt võib kohalikku relvavedu teostada nii füüsiline kui ka juriidiline isik, kellel on relvaluba, soetamisluba, kollektsioneerimisluba või tegevusluba relvade valmistamiseks, hoidmiseks, ümbertegemiseks, parandamiseks või müügiks.

Muudatuse peamine eesmärk on tagada, et relvavedu oleks lubatud kõigile nendele isikutele, kes RelvS-i alusel relvi või laskemoona õiguspäraselt käitlevad ja kelle tegevus eeldab relvade füüsilist liigutamist ühest kohast teise. Kehtiv regulatsioon on ebaproportsionaalselt kitsas ning tekitab olukorra, kus näiteks relvakolleksionäär, relvahoidmise teenuse osutaja või relvade remonditöökoja pidaja ei või oma seaduslikus valduses olevaid relvi ise transportida, kuigi nad on juba riigi poolt taustakontrollitud ning nende tegevus kuulub PPA järelevalve alla.

Muudatus kõrvaldab need põhjendamatud piirangud, ühtlustab relvade käitlemise ja transpordi loogika ning vähendab nii haldus- kui majanduskoormust RelvS-i subjektidele. Samuti tõstab muudatus õigusselgust, selgitades üheselt, et kohalikku relvavedu võib teostada iga isik, kellel on õigus relvi seaduslikult omada, käidelda või töödelda.

Eelnõu § 1 punktiga 46 muudetakse RelvS-i § 57 lõikeid 4 ja 5 eesmärgiga täpsustada relvade ja laskemoona veonõudeid ning ühtlustada need tegelike riskide, turvapõhimõtete ja tänapäevase praktikaga. Relvade ja suure koguse laskemoona vedu kujutab endast objektiivset julgeolekuriski, kuid riskitase sõltub peamiselt ladustamisest, transpordiviisist, varjatuse astmest, vedaja usaldusväärsusest ja kogustest.

Senised piirid ja tehnilised nõuded ei vasta enam tegevusmahtudele ning võivad kaasa tuua ebamõistliku halduskoormuse või olukorra, kus praktikas veetakse suurt kogust relvi sõidukiga, mis ei ole selleks piisavalt turvaline.

Muudatusega täpsustatakse ja konkretiseeritakse:

- millises koguses relvi ja laskemoona võib vedada tavalise sõiduautoga ning mis hetkest tuleb kasutada kinnise veoseruuga sõidukit;
- kui suure koguse juures on vajalik vähemalt üks või vähemalt kaks relvastatud saatjat;
- millised veokoosseisud on lubatud (näiteks saatjad võivad asuda kas samas sõidukis või saateautol).

Lõikes 4 nähakse ette, et kuni 20 tulirelva või kuni 25 000 padrunit võib vedada varjatult sõiduautoga. Suurema tulirelva ja laskemoona koguse veol tuleb kasutada kinnise veoseruuga sõidukit, mille veoseruumi uksed on kindlalt suletud ja lukustatud.

Lõike 5 kohaselt peab 10 kuni 20 tulirelva või 10 000 kuni 25 000 padrunit veol olema vähemalt üks relvastatud saatja, üle 20 tulirelva või üle 25 000 padrunit veol aga vähemalt kaks relvastatud saatjat. Relvastatud saatjad võivad asuda relvi ja laskemoona vedava sõiduki kabiinis või relvi ja laskemoona vedavat sõidukit saatvas sõidukis.

Relvastatud saatjate arvu sidumine konkreetsete kogustega on oluline, et vältida nii alareguleerimist (liiga vähe saatjaid kõrge riski korral) kui ka ülereguleerimist (liiga palju saatjaid väikese riski korral). Kavandatav muudatus tagab, et turvanõuded on kooskõlas tegeliku riskitasemega ning ei koorma põhjendamatult spordiklubisid, koolitajaid ega ettevõtjaid.

Eelnõu § 1 punktiga 47 täiendatakse RelvS-i § 57 lõigetega 5¹ ja 5², et selgelt reguleerida relvade ja laskemoona kohaliku veo turvamise tingimusi ning täita õiguslik tühimik, mis kehtivas seaduses põhjustab tõlgendamisprobleeme ja ebaselgust.

Lõikes 5¹ nähakse ette, et füüsilise isiku relvade ja laskemoona veol võib veose turvamiseks kasutada **isiklikku tulirelva**, mis on registreeritud turvalisuse tagamise otstarbel. Kehtiva seaduse järgi võib kohalikku relvavedu teostada füüsiline või juriidiline isik, kellel on relvaluba, soetamisluba või tegevusluba relvade valmistamiseks või müügiks (RelvS § 57 lõige 1).

Relvade ja laskemoona vedu kujutab endast kõrgendatud riskiga tegevust, kuna veetav kaup on potentsiaalselt ohtlik ning võib olla kuritegelike rünnete sihtmärgiks. Kehtiv RelvS ei reguleeri, kas vedu teostav isik võib veose kaitseks kasutada ka oma isiklikku tulirelva, võib peab palkama turvaette. Muudatusega luuakse selge õiguslik alus isikliku relva kasutamiseks veose kaitsel.

Isikliku turvalisuse tagamise otstarbel registreeritud tulirelva kasutamise lubamine relva- ja laskemoona veose kaitsel on põhjendatud, sest relvaloa omaja on riiklikult kontrollitud ja pädev isik, kellel on seaduslik õigus relva kasutada enesekaitseks. Seetõttu ei ole põhjendatud nõuda väiksemate või tavapäraste vedude korral turvaettevõtte kaasamist. Muudatus loob selge ja ühtse õigusliku aluse veose kaitsmiseks ning suurendab veoste tegelikku turvalisust, vähendades samal ajal ebaproportsionaalseid kulusid.

Lõike 5² kohaselt võib juriidilise isiku relvade ja laskemoona veol võib veose turvamiseks kasutada juriidilise isiku relva, mis on registreeritud **turvamise otstarbel**.

Muudatus aitab ühtlustada relvaveo turvanõudeid ning tagab, et relvi ja laskemoona vedav isik tegutseb selgete ja üheselt arusaadavate reeglite alusel. Muudatus täpsustab, et veose turvamine on vedaja kohustus ning et relva kasutamine on lubatud üksnes veose kaitse eesmärgil, mitte muudel motiividel.

Juriidilise isiku relvade ja laskemoona vedu ei ole isiklik tegevus, vaid majanduslik või organisatsiooniline tegevus, mis on suunatud relvade käitlemisele, edasiandmisele või professionaalsele kasutusele. Seetõttu peab ka veose turvamine toimuma juriidilise isiku vastutusel, tema kontrollitud vahenditega ja tema töötajate kaudu, mitte eraisiku isikliku relva abil. Seega nähakse ette, et juriidilise isiku relvade ja laskemoona veol võib veose turvamiseks kasutada vaid juriidilise isiku relva, mis on registreeritud turvamisotstarbel.

Eelnõuga lisatav säte annab PPA-le parema aluse järelevalve teostamiseks ning ennetab ohtlikke olukordi, mis võivad tekkida valede tõlgenduste või ebapiisava teadlikkuse tõttu.

Eelnõu § 1 punkti 48 kohaselt muudetakse seaduse 10. peatüki pealkirja lisades tegevusloa kohustusele teatamiskohustuse.

Eelnõu muudatustega ajakohastatakse RelvS-i 10. peatüki struktuuri ja sisu, eristades omavahel tegevusalasid, mis nõuavad tegevusloa, ning tegevusalasid, mille puhul piisab majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse³⁸ (edaspidi *MsÜS*) majandustegevusteate esitamisest. Selline muudatus on vajalik, sest eelnõuga lisatakse RelvS-i § 66 uus lõige, milles nähakse ette tegevusalad, millel tegutsemise alustamisel tuleb esitada majandustegevusteade.

Eelnõu § 1 punktide 49 ja 50 kohaselt muudetakse RelvS-i § 66 pealkirja ning täiendatakse paragrahvi uute lõigetega 5–7 tulenevalt teatamiskohustuse lisamisest.

Eelnõuga muudetakse RelvS-i § 66 pealkiri seniselt „Loakohustus“ uueks pealkirjaks „Loa- ja teatamiskohustus“ ning täiendatakse paragrahvi lõigetega 5–7. Pealkirja muutmine on vajalik, kuna paragrahvi sisuline kohaldamisala laieneb tegevusloakohustusest teatamiskohustusele, mis senises redaktsioonis ei kajastunud.

Muudatuse eesmärk ei ole tegevusloakohustusega tegevusalade nõuete vähendamine ega regulatsiooni leevendamine. Kõik senised tegevusloakohustusega tegevusalad ja nendele kehtivad ohutus-, ruumi- ja vastutava isiku nõuded jäävad muutmata. Muudatusega tuuakse regulatsiooni alla täiendavad tegevusalad, mis ei olnud varem hõlmatud ei tegevusloakohustuse ega teatamiskohustusega, kuid mille seos tulirelvalaadsete esemete ringluse ja avaliku ohutusega tingib vajaduse ühtse õigusliku raamistiku järele.

Eelnõus nähakse ette, et RelvS-i § 66 lõikega 5 kehtestatakse majandustegevusteate esitamise kohustus kahele senisest õiguskorrast väljajäänud tegevusele: lasketiiru pidamine (juhul, kui ei osutata tasulist lasketeenust) ja gaasipihustite, pneumorelvade, hoiatus- ja signaalrelvade ning nende laskemoona müük. Need tegevusalad ei kuulu kehtiva RelvS-i kohaselt tegevusloa kohustuse alla, kuid on selgelt seotud tulirelvalaadsete esemete käitlemisega ning seetõttu on põhjendatud nende tegevusalade allutamine riiklikule järelevalvele.

---

³⁸ Majandustegevuse seaduse üldosa seadus – [RT I, 02.01.2025, 26](#).

Lõikes 6 sätestatakse täiendavad andmed, mida ettevõtja peab majandustegevusteates esitama. MSÜS ei sisalda relvavaldkonna jaoks vajalikke turva- ja ohutusteavet, mistõttu on põhjendatud nõuda täiendavalt tegevuskoha kirjeldust ja turvameetmeid, vastutava isiku ja tema asendaja andmeid ning lasketiirude puhul laskmise eest vastutava isiku andmeid, sisekorraeeskirja, ohutusjuhendit ja ohutusala andmeid. Need andmed on vajalikud PPA-le järelevalve planeerimiseks ning riskihindamiseks. Ettevõtja määratud gaasipihusti, pneumorelva, hoiatus- ja signaalrelva käitlemise eest vastutav isik ei pea vastama RelvS-i § 38 nõuetele.

Lõige 7 tagab, et teatamiskohustusega tegevusaladel kohaldatakse RelvS-i sisulisi ohutus- ja järelevalvesätteid samal määral kui tegevusloakohustusega tegevusaladel. Majandustegevusteate esitamine ei anna iseenesest alust kohaldada RelvS-i sätteid, mis käsitlevad vastutava isiku sobivust (§ 67¹), tegevuskoha turvalisust (§§ 71 ja 72) või PPA järelevalvevolitusi ja ettekirjutusi (§ 74). Seetõttu loetleb lõige 7 selgesõnaliselt sätteid, mis laienevad ka teatamiskohustusega tegevusaladele. See tagab avaliku ohutuse ühtse kaitse taseme ning väldib olukorda, kus uued tegevusalad jääksid RelvS-i eriregulatsioonist välja.

Eelnõu § 1 punktis 51 muudetakse RelvS-i § 84 lõikes 7 esitatud volitusnormi sõnastust. Kehtiva sõnastuse järgi kehtestab lasketiiru ja laskepaiga ning laskevõistluse ja treeninglaskmise ohutusnõuded valdkonna eest vastutav minister määrusega³⁹. Praktikas on samas määruses juba täna sätestatud ka lasketiiru ning laskmise eest vastutava isiku pädevus- ja kohustused, mis on ohutu lasketegevuse korraldamise lahutamatu osa. Kehtiva sõnastuse järgi ei ole aga volitusnormi ulatus nende nõuete kehtestamise osas piisavalt selge, kuna see piirneb üksnes ohutusnõuete sätestamisega.

Eelnõu järgi täiendatakse volitusnormi sõnastust lisades, et valdkonna eest vastutav minister kehtestab ka lasketiiru ja laskmise eest vastutava isiku nõuded. Volitusnormi täiendamise eesmärgiks on tagada RelvS-i ja selle alusel antud määruse kooskõla ning õiguslik selgus, laiendades volitusnormi sõnastust selliselt, et minister saaks selgesõnaliselt kehtestada ka lasketiiru ja laskmise eest vastutava isiku nõuded. See muudatus ei muuda kehtivat korralduslikku praktikat, kuid muudab volitusnormi sisuliselt täielikumaks ja vastavaks tegelikele regulatsioonivajadustele, vältides võimalikke tõlgendusprobleeme ning tugevdades ohutu lasketegevuse tagamiseks vajaliku õigusliku raamistiku.

Eelnõu § 1 punktiga 52 täiendatakse RelvS-i §-i 84 lõigetega 10–12, milles nähakse ette teenistusrelvi käitlevale asutusele kohustus vähemalt üks kord aastas kontrollida oma lasketiiru ja laskepaiga vastavust RelvS-i nõuetele ning selle kontrolli tulemusest teavitamine. Samuti nähakse ette, et kontrolli teostamise korra kehtestab asutuse juht või tema volitatud isik.

Eelnõuga lisatavate lõigetega nähakse ette teenistusrelvi käitleva asutuse lasketiiru ja laskepaiga kontrollimine. 30. märtsil 2023. aastal jõustunud relvaseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise

---

³⁹ Siseministri 26. veebruari 2021. aasta määrus nr 12 “Lasketiiru ja laskepaiga ning laskevõistluse ja treeninglaskmise ohutusnõuded” – [RT I, 02.03.2021, 25](#).

seadusega (digilahendused loamenetluses ning teenistus- ja tsiviilrelvade registri arendamine)⁴⁰ tunnistati kehtetuks RelvS-i § 84¹, kus oli sätestatud teenistusrelvi käitleva asutuse lasketiir ja laskepaik ning antud siseministrile volitusnorm teenistusrelvi käitleva asutuse lasketiirule ja laskepaigale nõuete kehtestamiseks. Kuna nähti, et RelvS-i § 84 lõike 7 alusel kehtestatud siseministri määruses⁴¹ (edaspidi *määrus nr 12*) sätestatud nõudeid on võimalik kohaldada ka teenistusrelvi käitlevale asutusele, loobuti neile eraldi nõuete kehtestamisest. Nähti ette, et RelvS- i §-s 84 kehtestatud nõuded, sealhulgas määrus nr 12, kehtivad ka teenistusrelvi käitlevale asutustele.

Määruse nr 12 § 18 lõike 1 kohaselt vastutab lasketiiru või laskepaiga määruses sätestatud ohutusnõuetele vastamise eest laskmise eest vastutav isik. RelvS-i § 88 lõike 1 kohaselt teeb riiklikku järelevalvet tsiviillasketiirude ja -laskepaikade ohutusnõuetele vastavuse üle PPA ametnik. Sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et haldusjärelevalvet teenistusrelvade ja sõjaväerelvade käitlemise ning teenistusrelvi käitleva asutuse laskepaiga ja lasketiiru üle teostavad ministeeriumid oma valitsemisalas. RelvS-s ei ole sätestatud, kes ja kuidas teenistusrelvi käitleva asutuse lasketiiru ohutusnõuetele vastamise üle järelevalvet teeb.

Iga haldusorgan tegutseb oma pädevuse piires, s.t täidab talle seadusega või selle alusel seatud ülesandeid. Vabariigi Valitsuse seaduse⁴² (edaspidi *VVS*) § 93 lõike 1 kohaselt korraldatakse valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse tagamiseks teenistuslikku järelevalvet. Teenistusliku järelevalve korraldamine on Vabariigi Valitsuse ja valitsusasutuste kohustus. Teenistuslik järelevalve põhineb haldusorganite subordinatiivsel (hierarhilisel) süsteemil haldusekandja sees. Kes kelle üle teenistuslikku järelevalvet teostab, sätestab riigi kui haldusekandja puhul VVS.

VVS näeb § 95 lõikes 1 ette, et minister valvab ministeeriumi struktuuriüksuste, ministeeriumi valitsemisala valitsusasutuste ja nende ametiisikute, samuti muude ministeeriumi hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle. VVS § 96 lõike 1 kohaselt teostab ministeeriumi ameti ja inspeksiooni peadirektor teenistuslikku järelevalvet ameti ja inspeksiooni kohalike asutuste ja nende ametiisikute tegevuse üle ministri poolt määratud ulatuses ja korras.

Eeltoodust tulenevalt ja selleks, et tagada paremini teenistusrelvi käitlevate asutuste lasketiirude ja laskepaikade vastavus kehtestatud nõuetele, on vajalik näha ette kontrollimehhanism. See tuleb ette näha RelvS-s, kuna tegemist on asutustele kohustusi seadva normiga.

Lõikes 10 nähakse ette, et teenistusrelvi käitlev asutus **peab oma lasketiiru ja laskepaiga vastavust kontrollima vähemalt üks kord aastas**. Selle eesmärk on tagada lasketiirude ja laskepaikade pidev ohutus ja nõuetekohane vastavus kehtivatele normidele. Regulaarne kontroll hoiab ära võimalikud ohud ning kindlustab, et teenistusrelvi käsitletakse turvalises keskkonnas.

---

⁴⁰ Relvaseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus (digilahendused loamenetluses ning teenistus- ja tsiviilrelvade registri arendamine) -

⁴¹ Siseministri 26. veebruari 2021. aasta määrus nr 12 "Lasketiiru ja laskepaiga ning laskevõistluse ja treeninglaskmise ohutusnõuded" – [RT I, 02.03.2021, 25](#).

⁴² Vabariigi Valitsuse seadus – [RT I, 1995, 94, 1628](#).

Samasugune ajaperiood on ette nähtud ka määruses nr 19⁴³, mille § 8 lõike 5 kohaselt kontrollib asutus tulirelva, elektrišokirelva, laskemoona ja lahingumoonat käitlemise nõuete ja hoiutingimuste täitmist vähemalt üks kord aastas.

Lõikes 11 nähakse ette, et selle kontrolli tulemusest teavitab asutus RelvS-i § 88 lõikes 2 nimetatud asutust viivitamata. Selleks, et ministeeriumid saaksid paremini teha teenistuslikku järelevalvet oma valitsemisalas lasketiirude ja laskepaikade seaduslikkuse ja otstarbekuse üle, nähakse eelnõuga ette ministeeriumi teavitamine asutuse läbiviidud kontrolli tulemusest. Muudatus ei puuduta Kaitseministeeriumi poolt Kaitseväge ja Kaitseliidu lasketiiru ja harjutusvälja üle teostatavat järelevalvet. Kaitseministeeriumi valitsemisala asutustel on sõjaväerelvad ja neile ei kohaldata määrust nr 12⁴⁴.

Lisaks Kaitseministeeriumile, ei puuduta kavandatav muudatus Justiits- ja Digiministeeriumi teostatavat järelevalvet kohaliku omavalitsuse organite ja asutuste ning kohtute üle, sest seal ei käidelda teenistusrelvi.

Ministeeriumi teavitamise nõue tagab, et rikkumised või kõrvalekalded saavad õigeaegselt tähelepanu ning on võimalus vajadusel võtta meetmeid rikkumise lõpetamiseks või hinnata kehtivate nõuete otstarbekust.

Lõige 12 kohustab teenistusrelvi käitleva asutuse juhti või tema volitatud ametnikku kehtestama lasketiiru ja laskepaiga nõuetele vastavuse kontrolli kord, kuid jätab piisava paindlikkuse asutustel kohandada kontrolli korda arvestades asutuse vajadusi, suurust ja hetkeolukorda, samas säilitades vastavuse üldistele nõuetele ja ohutusnormidele.

Asutuse juhi kehtestatavas kontrollimise korras võiksid olla järgmised nõuded, mis aitaksid tagada lasketiiru ja laskepaiga nõuetekohasuse, ohutuse ning järjepideva vastavuse määrasele.

1. Ohutusnõuded:

- täpsed tingimused, mis peavad olema täidetud, et lasketiir või laskepaik oleks ohutu laskurile ja kõrvalisele isikule;
- nõuded kaitserajatiste (nt kuulipüüdjate, kuulisuunajate, pörkeplaatide paiknemine) paigaldamiseks, nende seisukorra regulaarne kontroll ja meetodid.

2. Nõuded kontrollijale:

- nõuded teadmiste ja väljaõppele ning täiendkoolitused, tagamaks, et kontrollijad oleksid piisavalt pädevad lasketiiru ja laskepaiga seisukorda hindama.

3. Kontrolliprotseduurid:

- üksikasjalik kontrolliprotseduur, mis hõlmab erinevaid hindamiskriteeriume (nt ehituskonstruksioonid, relvade hoidmise kohad, märklauad, ventilatsioonisüsteemid);

---

⁴³ Teenistusrelvade ja nende laskemoona ning lahingumoonat liigid ja teenistusrelvade, nende laskemoona ja lahingumoonat, tulirelva osade käitlemise ning üleandmise kord – [RT I, 12.09.2018, 6](#).

⁴⁴ Neile kohaldub kaitseministri 28. detsembri 2010. aasta määrus nr 26 „[Kaitseväge ja Kaitseliidu harjutusväljale ja lasketiirule esitatavad nõuded ja kasutamise kord](#)“.

- loetelu dokumentidest ja aruannetest, mida tuleb kontrolli käigus täita ja säilitada;
- juhised iga-aastase kontrolli läbiviimiseks, sealhulgas täiendavad kontrollid pärast remonditöid, õnnetusi või muutuvaid ohutusnorme;
- korduvkontrollide sagedus ja ulatus juhul, kui varasemas kontrollis tuvastati rikkumisi.

4. Rikkumiste ja puuduste kõrvaldamine:

- tegevused võimalike rikkumiste või puuduste avastamise korral, sealhulgas parandusplaanid ja ajagraafik kõrvalekallete kõrvaldamiseks;
- erimeetmed, mis tuleb võtta tõsiste rikkumiste korral, näiteks lasketiiru sulgemine kuni tagatakse nõuetele vastavus vms.

5. Teavitamis- ja aruandlusnõuded:

- kontrolli tulemuste ja oluliste avastuste edastamise kord vastavatele ametiasutustele ning juhtkonnale;
- nõue säilitada kontrolliaruandeid ja dokumente teatud aja jooksul, et tagada jälgitavus ja vastutus.

6. Hädaolukorra plaanid:

- juhised võimalike hädaolukordade (nt tulekahju, õnnetusjuhtum) jaoks ning kiire reageerimise meetmed ja evakatsiooniplaanid.

Sellised nõuded tagavad, et lasketiiru ja laskepaiga tegevus ja taristu oleksid põhjalikult hinnatud ning et teenistusrelvade käsitlemine toimiks ohutult ja vastavalt kehtivatele õigusnormidele.

Eelnõu § 1 punktidega 53 ja 54 muudetakse RelvS-i § 86 alaealiste relvakäsitlust puudutavaid sätteid eesmärgiga täpsustada, ühtlustada ja laiendada alaealiste võimalusi ohutult tutvuda tulirelvade kasutamisega laskeinstruktori või relvaluba omava lapsevanema vahetu järelevalve all. Kehtiv regulatsioon lubab anda sporditulirelva kasutada vähemalt 12-aastasele lapsele, kuid ei tee vahet väiksema energiaga ja madalama riskiga relvadel ning suurema tagasilöögiga relvadel. Samuti sisaldab kehtiv sõnastus mitmeid sisulisi ja tehnilisi piiranguid, mis ei ole kooskõlas tegeliku laskeõppepraktika ega laskespordi arenguvajadustega. Probleemiks on ka asjaolu, et kehtiva RelvS-i § 86 lõike 8 teise lause kohaselt ei tohi relvaluba omav lapsevanem või laskeinstruktor oma isiklikku tulirelva ja laskemoona omal vastutusel ja vahetu järelevalve all anda kasutada täisealisele isikule, kel puudub relvaluba. See tähendab, et täisealine isik – näiteks 18-, 25- või 40-aastane inimene – ei tohi lasketiirus instruktori vastutusel proovida või kasutada tulirelva, kui tal endal relvaluba ei ole.

See on loogiliselt ebaühtlane ja praktiliselt takistav, sest täiskasvanud inimest, kes soovib proovida laskmist enne relvaloa taotlemist, osaleda algkoolitusel, tutvuda relvade käsitlemisega instruktori juhendamisel või läbida esmast ohutuskoolitust, koheldakse rangemalt kui 12-aastast last, kellele kehtiv RelvS lubab relva kasutada anda.

Eelnõu punktiga 53 jäetakse RelvS-i § 86 lõikest 8 välja teine lause ning **eelnõu punktiga 54** lisatakse uued lõiked 8¹ ja 8², millega kehtestatakse selged vanusepiirid eri relvakategooriate jaoks.

Lõike 8¹ kohaselt võib edaspidi laskeinstruktor või relvaluba omav lapsevanem oma vastutusel ja vahetu järelevalve all anda lasketiirus või laskepaigas kasutada:

- kuni .22 kaliibriga tulirelva vähemalt 10-aastasele isikule;
- üle .22 kaliibriga tulirelva vähemalt 12-aastasele isikule.

Uus diferentseeritud lähenemine arvestab relvade tegelikkust ja tagasilööki: väiksema energiaga .22 kaliibriga tulirelvad sobivad hästi laskeõppe alustamiseks ning on rahvusvaheliselt tunnustatud noortesporti harjutusrelvad. Alaealiste laskeõppe korraldamisel on Euroopa riikides levinud praktika, et tulirelva võib kasutada ka enne 12. eluaastat, tingimusel et see toimub täiskasvanu vahetu järelevalve all ja kontrollitud tingimustes. Näiteks Tšehhi⁴⁵ relvaseaduse kohaselt võib vähemalt 10-aastasele isikule anda tulirelva kasutada juhul, kui ta on seadusliku esindaja järelevalve all. Seda kinnitavad Tšehhi lasketiirude tegevusjuhised, mille kohaselt on 10-aastastele lubatud tulirelvadega harjutamine, kui lapsevanem viibib juures ja vastutab tegevuse eest.

Rahvusvahelises laskesporis algavad noorte ametlikud vanuseklassid tavaliselt U14 või U15 kategooriast, mis tähendab, et sportlik laskeõpe alustatakse praktikas sageli juba 12. eluaasta paiku. Seda kinnitavad rahvusvahelise laskesporti reguleeriva ISSF-i (International Shooting Sport Federation) noorte võistluste vanusekategoriad.

Muudatuse eesmärk ei ole alaealiste tulirelvadega harrastamise ulatuslik laiendamine, vaid **kehtiva õiguse täpsustamine ja riskipõhine diferentseerimine**. Kuni .22 kaliibriga relvad on madalama tagasilöögi ja väiksema haavatavusega ning rahvusvaheliselt tunnustatud kui sobiv õppe- ja treeningrelv laskeõppe alustamiseks. Seetõttu kehtestatakse nende puhul madalam, 10-aastane vanusepiir, ent alati koos range tingimusega, et tegevus peab toimuma **lasketiirus või laskepaigas**, ning üksnes **laskeinstruktori või relvaluba omava lapsevanema vahetu järelevalve all**. Suurema kaliibriga relvade puhul säilib 12-aastane alampiir, mis arvestab nende relvade kõrgendatud tagasilööki ja ohtlikkust.

Seetõttu toetab muudatus nii treeningtegevust kui ka sportlaskmise järelkasvu arengut, säilitades samal ajal kõrge turvanõuete taseme.

Lisaks nähakse uue lõikega 8² ette **lapsevanema nõusoleku** kohustus, mis peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. See tagab, et alaealise relvakoolitus toimub lapsevanema teadmisel ja nõusolekul, suurendades läbipaistvust ja vastutust. Nõusoleku nõue täpsustab laskeinstruktori ja lapsevanema vastutust ning välistab olukorrad, kus alaealine osaleb lasketegevuses ilma hooldaja teadmisetä. Kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek ei ole vajalik, kui lapsevanem viibib vahetult relva kasutamise juures.

Muudatus ei vähenda turvalisust, sest kõik harjutused toimuvad üksnes lasketiirus või laskepaigas, professionaalse juhendaja või relvaluba omava lapsevanema vahetu järelevalve all. Samal ajal

---

⁴⁵ Arms Act. Kättesaadav: <https://www.zakonyprolidi.cz/translation/cs/2002-119?langid=1033>.

aitab muudatus leevendada tõlgendusprobleeme kehtivas seaduses, ühtlustada praktikat ning toetada laskespordi ja relvaohutuse õppe varajast ja turvalist alustamist.

Eelnõu § 1 punktiga 55 täiendatakse RelvS-i § 89¹ pealkirja ja lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „osa“ tekstiosaga „, tulirelva lisaseadme“;

RelvS-i § 89¹ käsitleb väärtelise relva, tulirelva olulise osa ja laskemoona käitlemise nõuete rikkumist, sealhulgas kandmist, hoidmist, üleandmist, valmistamist, ümbertegemist, parandamist, müümist, laenutamist, vedu ning arvestus- ja registreerimiskorra järgimist. Säte ei hõlma aga tulirelva lisaseadmeid. Eelnõuga kehtestatakse lisaseadmete (nt helisummuti, lasersihik ja öösihik) käitlemisele eraldi nõuded ja piirangud, seega on oluline täiendada ka RelvS-i § 89¹ lõiget 1.

Tulirelva lisaseadmete mittekuulumine RelvS-i § 89¹ regulatsiooni alla tekitab olukorra, kus lisaseadmete suhtes seatud uute nõuete rikkumisele ei järgneks väärtelise vastutust, kuna puuduks selge karistusnorm. See looks õigusselgusetuse ning võimaliku õigusliku lünga, kus seadus reguleerib lisaseadmete käitlemist, kuid ei näe ette vastutust nõuete eiramise eest.

Muudatusega täiendatakse RelvS-i § 89¹ pealkirja ja lõike 1 sõnastust nii, et karistatavaks muutub ka **tulirelva lisaseadmete** käitlemise nõuete rikkumine. See tagab, et tulirelva lisaseadmete suhtes kehtestatud nõuded – sealhulgas päritolu tuvastamine, müügi- ja üleandmise piirangud ning muud eelnõus ette nähtud kohustused – oleksid täidetavad ning nende rikkumine oleks sanktsioneeritud kooskõlas RelvS-i üldise loogikaga.

Muudatus tagab õigusliku järjepidevuse ja karistusnormide sidususe kõigi relva käitlemisega seotud valdkondade osas, loob tõhusa järelevalveraamistiku, mis hõlmab ka seaduse uuendamisel reguleeritavaid tulirelva lisaseadmeid, välistab võimaluse, et tulirelva lisaseadmete käitlemise nõuete rikkumised jääksid karistuseta ning tugevdab relvade ja nendega seotud seadmete jälgitavust ja turvalisust.

Sätte täiendamine on seega sisuliselt ja süsteemselt vajalik, et muuta karistusõiguslik regulatsioon vastavaks eelnõuga uuendatavale RelvS-i sisulisele osale.

Eelnõu § 1 punktiga 56 kehtestatakse üleminekusäte isikutele, kes tegutsesid enne 2026. aasta 1. juulit RelvS-i § 66 lõikes 5 nimetatud tegevusaladel, mille suhtes rakendub majandustegevusteate esitamise kohustus. Muudatuse eesmärk on tagada sujuv üleminek uuele regulatsioonile, ja anda aega ettevõtjatele majandustegevusteate esitamiseks.

Üleminekusätte kohaselt peavad isikud, kes tegutsesid nimetatud tegevusaladel juba enne 2026. aasta 1. juulit, esitama majandustegevusteate RelvS-s sätestatud korras hiljemalt 2026. aasta 1. oktoobriks. See annab olemasolevatele ettevõtjatele mõistliku ajavahemiku oma tegevuse vastavusse viimiseks uute nõuetega pärast seaduse jõustumist.

Isikutele, kes alustavad RelvS-i § 66 lõikes 5 nimetatud tegevusaladel tegevust alates 2026. aasta 1. juulist, kohalduvad majandustegevusteate esitamise kohustus koheselt tegevuse alustamisel. Sellega tagatakse, et uued turule sisenejad tegutsevad algusest peale kooskõlas kehtiva õigusega.

Eelnõu § 2 kohaselt on seadus kavandatud jõustuma üldises korras. Muudatuste vastuvõtmise ja jõustumise vahele ei ole vaja jätta täiendavat aega, kuna kavandatud muudatused ei sisalda regulatsioone, mille rakendamine eeldaks adressaatidelt, haldusorganitelt või teistelt isikutelt pikemat ettevalmistusaega.

Eelnõu § 2 kohaselt jõustub seaduse § 1 punkt 44 2027. aasta 1. juulil arvestades, et on relvaomanikke, kellel on üks tulirelv, aga kes seni ei ole olnud kohustatud omama relvakappi aga peavad selle nüüd hankima, et seaduse nõuetele vastata.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga võetakse RelvS-s kasutusele uus termin *paukpadrun*, mille tähendust on selgitatud seletuskirjas eelnõu § 1 punkti 5 selgituste juures.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus EL-i õigusega. Tulirelvadirektiiv määratleb miinimumtasemel ühtsed reeglid tulirelvade omandamise ja valdamise kohta EL-s, samuti nende relvade edasitoimetamise kohta ühest EL-i riigist teise. Tulirelvadirektiiv tasakaalustab siseturu eesmärgid ja julgeolekukaalutlused tsiviilkasutuses olevate tulirelvade osas. Tulirelvadirektiiv tugevdab ka EL-i liikmesriikide vahelist koostööd, parandades teabevahetust, ning toob kaasa olulisi edusamme tulirelvade jälgitavuses, suurendades legaalselt omatavate relvade jälgimist, et vähendada nende sattumise riski ebaseaduslikule turule. Tulirelvadirektiiv kehtestab piirangud tsiviilkasutuses olevate tulirelvade ringlusele ning sätestab õigused ja kohustused eraisikutele, relvakaupmeestele, vahendajatele, kollekttsionääridele ja muuseumidele. See direktiiv on Eesti õigusesse juba üle võetud RelvS-s ja selle alusel antud õigusaktides. Eelnõuga täpsustatakse RelvS-i regulatsiooni, et see vastaks paremini relvadirektiivile, kuna Eesti suhtes on algatatud rikkumismenetlus, mille käigus on muu hulgas ette heidetud, et kõik tulirelvadirektiivi nõuded ei ole RelvS-i asjakohaselt üle võetud.

6. Seaduse mõjud

Eelnõu muudatustel on oluline mõju õigusselgusele, avalikule korrale ja julgeolekule, riigikaitsele, järelevalve tõhususele ning isikute halduskoormusele.

6.1. Mõju õigusselgusele ja õiguskorra süsteemsusele

Eelnõu ajakohastab relvade ja laskemoona liigituse ning ühtlustab mõistete kasutuse. Antiik- ja laskekõlbatuks muudetud relvad lisatakse piiramata tsiviilkäibega relvade hulka, seadusesse tuuakse paukpadruni mõiste, täpsustatakse relva kasutamise mõistet (sh hoiatuslasu võimalus) ning korrastatakse sõjarelvade seost RelvS-i üldregulatsiooniga.

Kõrvaldatakse varasema ebaloogika, mille kohaselt ei tohtinud relvaloata täisealisele isikule anda kasutada lapsevanema või laskeinstruktori isiklikku relva, kuid lapsele tohtis. Muudatus loob selge ja mõistliku süsteemi, mille tulemusena praktika ühtlustub ja õigusselgus kasvab.

Muudatuste mõju ulatus on **suur**, kuna muudatused mõjutavad mitut RelvS-i põhimõistet ning mitut peatükki. Muudatuste olulisus on **kõrge**, kuna liigituste ja mõistete ühtlustamine kõrvaldab tõlgendamisraskused, suurendab õigusselgust ja tagab kooskõla EL-i õigusega (sh relvadirektiiv).

Muudatuste mõju on **oluline**, mõjutades nii õiguskaitseasutuste tööprotsesse kui ka relvaomanike õigusi ja kohustusi. Normitehniliselt paraneb seaduse rakendatavus ja loetavus ning vähenevad õigusvaidlused mõistete üle.

6.2. Mõju avalikule korrale ja julgeolekule

Olulised riskipõhised muudatused on:

- antiikrelvade, nende koopiate ja laskekõlbmatuks muudetud relvade viimine reguleerimisalasse,
- tulirelva lisaseadmete kohustuslik registrisse kandmine,
- laskemoona lubatud hoiustamismahu suurendamine,
- relva käitlemise ja kasutamise mõiste laiendamine ning hoiatuslasu õigusliku aluse loomine.

Antiik- ja laskekõlbmatuks muudetud relvade hõlmamine RelvS-i reguleerimisalasse suurendab siseturvalisust ja vähendab illegaalse relvakasutuse riski.

Tulirelva lisaseadmete (nt helisummuti, öösihik, lasersihik) üle arvestuse pidamine parandab nende jälgitavust ja vähendab ebaseaduslikku ringlust. Tõstab avalikku ohutust ja takistab kuritegude toimepanekuks vajalike tarvikute kontrollimatut liikumist.

Füüsilisele isikule maksimaalselt hoida lubatud **laskemoona hulga suurendamine** kasvatab riigi kriisivõimekust, kuna igapäevane laskemoona defitsiidi oht on reaalne. Samuti toetab see elanikkonnakaitset ja reservi valmisolekut.

Relva **käitlemise mõiste laiendamine** relva kasutamisega ja relva kasutamise mõiste laiendamine selliselt, et kaetud oleks ka selline relva kasutamine, mille eesmärk ei ole tabada või kahjustada sihtmärki (nt hoiatuslask) vähendab ohtlikke tõlgendusvigu ja tagab tegevuste hinnatava proportsionaalsuse.

Muudatuste mõju **ulatus on kõrge**, kuna see mõjutab nii relvade käitlemise järelevalvet, musta püssirohu relvade kuritarvitamise riski kui ka relvatarvikute ebaseadusliku ringluse vähendamist. Muudatuste mõju **olulisus on väga suur**, kuna muudatused vähendavad selgelt avaliku korra ja siseturvalisuse ohte, mis seni tulenesid kontrollimata relvadest, lisaseadmetest või riskiolukordadest (nt hoiatuslasu tõlgendamine).

Muudatuste mõju **suurus on märkimisväärne**, sest muudatused vähendavad väärkasutuse ja kuritegevuse riski, parandavad järelevalve kvaliteeti ning tõstavad relvade käitlemise turvalisust.

6.3. Mõju riigikaitsele

Eelnõu toetab elanike relvaoskuste arengut ning riigikaitselist valmisolekut:

- riigikaitstes osaleva isiku termini laiendamine,
- laskemoona suurema varu lubamine,
- noorte treeningvõimaluste avardamine ja vanusepiirangute ühtlustamine,
- relvade ajutise kasutusse andmise reeglite selgemaks muutmine.

Riigikaitse märgendi laiendamine ja piiratud käibega padrunisalvede soetamise õiguse korrastamine loob eelduse laiema relvaoskustega elanike ringi tekkimiseks ning tugevdab ühiskonna kaitsetahet. Tagab suurema osaluse vabatahtlikus riigikaitstes ja parema valmisoleku kriisiolukorras. Senine süsteem sõltus kitsalt sõjaaja ametikohast, mis välistas paljud motiveeritud, pädevad ja kogenud relvaomanikud. Muudatusega võimaldatakse riigikaitstes osalemist isikutel, kes ei mahu sõjaaja ametikohtade raamistikku, kuid kes on valmis panustama vabatahtlikult või reservstruktuuris.

Füüsiliste isikute **hoida lubatud laskemoona koguse suurendamine** avaldab olulist ja strateegilist mõju riigikaitsele, kuna see tugevdab nii ühiskonna kriisivalmidust kui ka reservstruktuuride toimimisvõimet. Tarnehäirete ja kriisiolukordade tingimustes võimaldab suurem isiklik laskemoona varu relvaomanikel jätkata väljaõpet ja panustada riigikaitsele ka siis, kui turult laskemoona ei saa. Seetõttu võimaldab suurem lubatud laskemoonavaru tagada, et relvaomanikud saavad säilitada väljaõppe järjepidevuse ning olla vajadusel viivitamatult valmis panustama riigikaitsele. Muudatus mõjutab kogu elanikkonnakaitset, mitte ainult relvaomanike kogukonda, sest varu olemasolu toetab kriisiolukorras riigikaitselist tegevust, millest sõltub kogu ühiskonna turvalisus.

Noorte ja alaealiste treening võimaluste laiendamine ning relvakäsitluse oluliselt täpsem reguleerimine parandavad noorte võimalust relvi ohutult käsitleda, treenida ja areneda spordis. Alaealistele avaneb ligipääs tegelikule treeningpraktikale, mis on kooskõlas rahvusvahelise spordipraktika ja ohutusstandarditega.

Muudatuste mõju **ulatus on oluline**, hõlmates nii reservväelasi, laskespordi organisatsioone kui ka laiemat relvaomanike ringi. Muudatuste mõju **olulisus on kõrge**, sest elanikkonna relvapädevus ja valmisolek toetavad riigikaitset ning eelnõu muudatused lahendavad senise jäikuse, mis takistas motiveeritud isikute panustamist.

Muudatuste mõju **suurust saab hinnata oluliseks**, kuna see parandab kriisivalmidust ning tagab võimekuse, et osa elanikkonnast suudab vajadusel panustada riigikaitsele oma varustuse ja pädevustega.

Eelnõu tervikmõju riigikaitsele on **oluline ja valdavalt positiivne**. Muudatused:

- suurendavad vabatahtlike ja reservstruktuuride liikmeskonda;
- loovad detsentraliseeritud ja paindlikuma laskemoona- ja relvavaru;

- toetavad noorte relvaoskuse, kaitsetahte ja tulevaste reservväelaste ettevalmistust;
- parandavad riigi julgeolekualast taristut ja info kaitset;
- tõstavad väljaõppe kvaliteeti, ohutust ja laiapindsust;
- tagavad suurema valmisoleku kriisiolukordadeks.

Eelnõu tugevdab selgelt Eesti laiapindse riigikaitse mudelit ning parandab nii riigi kui ka elanikkonna võimet kriisidele reageerida.

6.4. Mõju järelevalvele ja andmekaitsele

Eelnõu sisaldab mitmeid muudatusi, mille eesmärk on tugevdada relvade ja nendega seotud andmete järelevalvet, ühtlustada registrite toimimist ning suurendada isikuandmete ja riigisaladusena käsitletavate andmete kaitset. Muudatused aitavad luua selgema ja riskipõhisema regulatsiooni, parandades ühtlasi järelevalveasutuste võimekust ning vähendades õiguslikku ebakindlust.

Eelnõuga luuakse relvaregistrisse uus alamregister – **kriminaalpolitsei relvaregister** –, mis hõlmab riigisaladusena käsitletavaid andmeid ning mille pidamise erisused kehtestatakse relvaregistri põhimääruses. See loob ühtse ja läbipaistva õigusliku raamistiku kogu relvaregistri struktuurile ning tagab, et tundlikud, riigi julgeolekut puudutavad andmed on selgelt eraldatud ja neid töödeldakse riigisaladuse kaitse nõuete kohaselt.

Kriminaalpolitsei relvaregistri loomine parandab tundlike andmete kaitset ja loob selge õigusliku raamistiku. Tulirelva lisaseadmete üle arvestuse pidamine parandab järelevalve tõhusust. Hoiutingimuste täpsustamine (relvakapp/relvahoidla) võimaldab riskipõhist lähenemist.

Eelnõuga täpsustatakse, et relvaregistris **peetakse edaspidi arvestust tulirelva lisaseadmete üle**, mis võivad mõjutada relva tehnilisi omadusi ja kasutusriski.

Eelnõuga luuakse selge süsteem, mille alusel eristatakse **hoiukohad relvakapi ja relvahoidla vahel**, lähtudes hoitavate esemete ohutasemest ja kogusest, mitte üksnes kategooriast. See hõlmab väiksemate kogude lubamist relvakappi, sõjarelvade ja suuremate koguste nõuet hoida relvahoidlas, külmrelvade eristamist tulirelvadest ning arusaadavat erisuste süsteemi relvakollektsiooni hoidmisel. Muudatuse tagajärjel muutub järelevalve sisulisemaks, keskendudes tegelikule riskile (kogus, relvaliik), mitte formaalsetele kategooriatele, ühtlustatakse PPA kontrollihinnanguid, kuna tingimused on selgemad ja proportsionaalsemad, väheneb olukordade hulk, kus nõutakse ebamõistlikult kõrgeid hoiustamisstandardeid madala riskiga esemete puhul ning paraneb andmekorrektsus registrites, kuna hoiukohta käsitlevad andmed muutuvad kooskõlalisteks tegeliku hoiutasemega.

Muudatuse mõju **ulatus on kõrge**, kuna muudatused hõlmavad riigiasutuste registripidamist ja teaberessursside turvataset. Muudatuse mõju **olulisus on märkimisväärne**, eriti kriminaalpolitsei alamregistri loomisel, mis vähendab julgeolekuriske ning ühtlustab registrite toimimist.

Muudatuse mõju **suurus on märkimisväärne**, kuna registrite süsteem muutub selgemaks ja turvalisemaks ning järelevalve asutustel tekib parem võimekus rikkumisi avastada.

6.5. Mõju halduskoormusele

Eelnõu sisaldab mitmeid muudatusi, mille kumulatiivne eesmärk on vähendada nii relvaomanike kui ka riigi järelevalveasutuste halduskoormust. Muudatustega kaasneb nii menetluslikke lihtsustusi kui ka kulukoormuse vähenemist, kuna regulatsioon muutub selgemaks, proportsionaalsemaks ja riskipõhisemaks.

Eelnõuga **pikendatakse tähtaega, mille jooksul pärija peab otsustama, kas ta relva omandab või võõrandab**. Selle tulemusel:

- väheneb vajadus kiiresti leida notari aega, korraldada võõrandamistehinguid või soetada relvakapp;
- väheneb menetluslik surve pärijale olukorras, kus lein, logistilised takistused või mitme pärija omavaheline suhtlus võivad otsustamist viivitada;
- väheneb PPA vajadus teha tähtaegade ületamisega seotud järelepärimisi ja toiminguid (hoiustamine, teavitamine, tagastamine).

Seega toob tähtaegade paindlikumaks muutmine kaasa halduskoormuse vähenemise nii pärijatele kui ametiasutustele.

Muudatused eristavad selgelt, **millal kollektsionääril on vajalik relvahoidla ja millal piisab relvakapist**, lähtudes hoitavate relvade liigist ja kogusest. Eelnõuga kaob nõue, mille kohaselt pidi ka väiksem maht (nt kuni 8 piiratud tsiviilkäibega relva või üksnes padrunikollektsioon) asuma relvahoidlas.

Selle tulemusel:

- relvakollektsionäärade rahaline koormus väheneb, sest relvahoidla rajamine või rentimine on kordades kulukam kui relvakapi soetamine;
- väheneb vajadus projektide kooskõlastamise ja ehituslike eritingimuste järele;
- järelevalveasutused saavad keskenduda kõrgema riskiga objektidele, mitte väiksematele kollektsioonidele.

Kokkuvõttes rakendatakse õiguspäraselt proportsionaalset regulatsiooni, mis vähendab ebavajalikku halduskoormust.

Lisaks tehakse eelnõus rida tehnilisi muudatusi, millega ühtlustatakse viiteid seaduses ja kõrvaldatakse varasemad ebatäpsused, näiteks viidete eemaldamine aegunud lõigetele või valede lõigete kooskõlastamine sisulise tekstiga. See mõjutab halduskoormust järgmiselt:

- ametnikud kulutavad vähem aega õigete viidete otsimisele;
- menetlusotsused on kiiremini tehtavad ja vähem vaidlustatavad;
- väheneb vajadus õigusliku selgitustöö ja täiendava kooskõlastuse järele.

Muudatused ei mõjuta süsteemi ülesehitust, kuid parandavad seaduse rakendamise loogikat ja haldusmenetluse sujuvust.

Muudatused puudutavad peamiselt konkreetseid sihtrühmi: relvaomanikke ja kollektsionääre, pärijaid, kelle otsustuskoormus väheneb ning PPA ametnikke, kelle töö muutub sidusamaks ja läbipaistvamaks.

Kuigi muudatused ei muuda RelvS-i süsteemi tervikuna, tõstavad need selgelt selle rakendamise kvaliteeti, proportsionaalsust ja halduspraktika ühtlust, mistõttu võib muudatuse **olulisust hinnata keskmiseks**.

Muudatuse mõju on **positiivne ja mõõdukas**. See väljendub eelkõige järgmiselt:

- otsesed kulude vähendamised – relvahoidla rajamise või rentimise kohustus kaob väiksemate kollektsioonide puhul, mis võib vähendada kulusid mitmesaja kuni mitme tuhande euro võrra;
- haldustegevuse vähenemine – pärijatele antav lisatähtaeg vähendab nii nende enda kui PPA administratiivset survet;
- sisuliselt riskipõhine kontroll – järelvalve koormus väheneb madalama riskiga juhtumite osas ja saab rohkem ressursse suunata kõrgema riskiga käitlemisele;
- õiguslike vaidluste vähenemine – viite- ja mõistesüsteemi täpsustamine vähendab tõlgendamisprobleeme ning haldusvaidlusi.

Kokkuvõttes viib eelnõu halduskoormuse tervikliku, kuid proportsionaalse vähenemiseni, parandades nii relvaomanike kui ka järelvalveasutuste töökorraldust.

6.6. Mõju majandusele ja turule

Eelnõu muudatustel on mõõdukas, kuid struktuurselt **positiivne mõju** relvade, laskemoona ja tulirelva lisaseadmete turule. Mõjud avalduvad peamiselt tarnekindluses, ebaseadusliku turu vähendamises ning eratarbijate ja ettevõtjate käitumise stabiliseerimises kriisiolukordades.

Peamised majanduslikku mõju omavad muudatused on:

- laskemoona defitsiidi riskide maandamine (suurem lubatud varu) aitab stabiliseerida turgu kriisiolukorras.
- tulirelva lisaseadmete kontrolli tugevdamine vähendab ebaseadusliku turu võimalusi.

Eelnõu võimaldab füüsilisel isikul hoida senisest **suuremat laskemoonavaru**. Selle muudatuse vajalikus põhjenduses tuvastati, et 2022. aastal esines Euroopas ulatuslik laskemoonade defitsiit, mille käigus muutus eraisikute jaoks laskemoona hankimine ajutiselt praktiliselt võimatuks.

Eelnõu kohane muudatus suurendab kogu siseturu stabiilsust olukorras, kus tarneahelad ajutiselt katkestatakse (nt geopoliitiline kriis), vähendab järsu nõudluse kasvu ohtu kriisiperioodidel, mis omakorda vähendab hinnasurvet ja tagab turu sujuvama toimimise ning võimaldab laskespordi- ja jahisektori tegevuse jätkumist ka häireolukorras, mis aitab tagada nendes sektorites tegutsevate ettevõtjate ellujäämist.

Tegemist on majanduslikult tasakaalustatud sammuga, mis ei tekita turuhäireid, kuid suurendab süsteemi vastupanuvõimet tarnehäiretele.

Eelnõu näeb ette, et **tulirelva lisaseadmed** (summutid, lasersihikud ning öösihikud) peavad olema nõuetekohaselt registreeritud.

Eelnõu muudatus vähendab halli ja musta turu võimalusi, kuna seadmete päritolu ja omandisuhe on kontrollitavad, tõstab õiguspäraste ettevõtjate (relvapoodide ja vahendajate) konkurentsipositsiooni, vähendades ebaseaduslike või registreerimata seadmete müüjatelt tulevat ebaausat konkurentsi, parandab õiguspärase kaubanduse läbipaistvust ja usaldusväärsust.

Lisaseadmete turu korrastamine loob selgema ärikeskkonna, ilma et see tooks kaasa märkimisväärselt lisakoormust ettevõtjatele.

Eelnõu muudatuse mõju ulatus on piiratud puudutades peamiselt relvapoodide ja -müüjate sektorit, laskesportlasi, jahimehi ja relvaomanikke ning laskemoona ja lisaseadmete maaletoojaid. Muudatused ei mõjuta majanduskeskkonda tervikuna, kuid puudutavad selgelt spetsiifilist, turumahtudelt väikest, ent riskipõhiselt tundlikku sektorit. Kuna muudatustel ei ole makromajanduslikku mõju, kuid need parandavad relvaturu toimimise kvaliteeti, tugevdavad ausa konkurentsi reegleid ning toetavad õiguspäraste ettevõtjate turupositsioone võib eelnõu mõju ulatust hinnata **keskmiseks**.

Eelnõu mõju majandusele ja turule on **mõõduka ulatusega ja valdavalt positiivne**. Muudatused ei mõjuta majandust laiemalt, kuid:

- stabiliseerivad laskemoona ja lisaseadmete turgu,
- vähendavad ebaseadusliku kaubanduse riski,
- parandavad ausat konkurentsi ning turu läbipaistvust,
- suurendavad sektori vastupidavust kriisidele.

6.7. Mõju ühiskonnale ja elanikkonnale

Eelnõuga tehtavatel muudatustel on märkimisväärne mõju ühiskonnale ja elanikkonnale, eelkõige relvakultuuri, turvatunde ning elanike kriisivalmiduse seisukohalt. Muudatuste eesmärk on ühtlustada relvakasutuse praktikat, tagada ohutum relvaõpe ja toetada ühiskonna kaitsetahet.

Eelnõu korrastab **alaealiste laskeõppe** tingimusi, kehtestades selged ja riskipõhised vanuse- ja järelevalvenõuded. Laskespordi ja relvaohutuse varasem, kuid kontrollitud omandamine toetab turvalise relvakultuuri arengut ning võimaldab noortel omandada oskusi juhendatud ja ohututes tingimustes. Selgem vastutuse ja järelevalve jaotus instruktori ja lapsevanema vahel vähendab eksimuste ohtu ning tagab parema õigusselguse.

Relvakäsitsemise oskuste laiem levik tõstab elanike enesekindlust ja psühholoogilist valmisolekut kriisiolukordadeks. Kui inimesed teavad, kuidas relva ohutult käsitseda, suureneb nende võime rahulikult ja eesmärgipäraselt tegutseda. Kogemused ja oskused tähendavad ka suuremat vastutustunnet ja teadlikkust, mis vähendab riskikäitumist ning suurendab ühiskonna üldist turvatunnet.

Eelnõu toetab ka **laiapindse riigikaitse toimimist**. Varakult omandatud tehnilised ja vaimsed eeldused soodustavad noorte osalemist ajateenistuses, Kaitseliidus või vabatahtlikes väljaõppeprogrammides. Lisaks tõstab relvaõppe kättesaadavus ja õigusliku regulatsiooni selgus inimeste motivatsiooni panustada riigikaitse, mis tugevdab ühiskonna kaitsetahet tervikuna.

Eelnõuga kavandatavate muudatuste mõju **ulatus on lai**, kuna muudatused mõjutavad otseselt relvaomanikke, noori laskesportlasi ja nende juhendajaid, kuid kaudselt kogu ühiskonda. Relvakultuuri arendamine ja elanike ohutusalased oskused mõjutavad nii üldist turvatunnet kui ka kriisivalmidust.

Muudatuste mõju **olulisus on kõrge**, arvestades ühiskondliku turvalisuse ja riigikaitse valmisoleku suurenemist. Regulatsiooni ühtlustamine ja täpsustamine suurendab usaldust õiguskeskonna vastu ning toetab ühiskonna sidusust.

Muudatuste mõju **suurus on märkimisväärne**. Eelnõu loob selgemad ja turvalisemad tingimused relvakoolituse läbiviimiseks, tugevdab ühiskonna relvakultuuri ja vähendab väärarusaamade ning rikkumiste riski. Samuti kasvab elanike valmisolek panustada riigikaitse, mis avaldab positiivset mõju nii riigikaitse süsteemi toimimisele kui ühiskonna kriisitaluvusele.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõu rakendamine toob kaasa mitmeid muudatusi riigi tegevustes, kuid nende mõju riigieelarvele ja kohalikele omavalitsustele on **valdavalt mõõdukas ja eeldatavalt kuluneutraalne**. Kohalikud omavalitsused ei pea täitma RelvS-st tulenevaid järelevalve- ega menetlusfunktsioone, mistõttu puudub nende jaoks otsene kulumõju.

7.1. Mõju riigi tegevustele

Eelnõu elluviimine toob kaasa mitmeid tehnilisi ja menetluslikke muudatusi, kuid nende rakendamine toimub valdavalt olemasolevate struktuuride ja töötajate kaudu.

Peamised mõjud riigi tegevustele:

- Relvaregistri täpsustamine ja alamregistri loomine – kriminaalpolitsei relvaregistri – loomine eeldab registri tehnilist kohandamist, kuid ei too kaasa uut püsikulu ega täiendavaid ametikohti. Tegemist on ühekordse konfiguratsioonimuudatusega olemasolevas süsteemis.
- Järelevalvetegevuste mõistlikum ja riskipõhisem jaotus – relvakappide ja relvahoidlate nõuete diferentseerimine vähendab madala riskiga objektide kontrollivajadust. PPA saab rohkem ressursi suunata kõrge riskiga juhtumitele (nt suuremad kollekttsioonid, sõjarelvad, ettevõtlus).
- Menetluse lihtsustumine ja väiksem selgitamiskoormus – selgemad vanuse- ja järelevalvereeolid alaealiste laskeõppes vähendavad PPA tõlgendamis- ja selgitamistööd.

RelvS-i viitesüsteemi korrastamine vähendab haldusmenetluse vigade riski ja ametkondlikku tõlgenduskoormust.

- Pärimismenetluse selgemad tähtajad – pikem tähtaeg relva omandamiseks või võõrandamiseks vähendab PPA järelepärimisi ja hoiustamisega seotud toiminguid.

Muudatused parandavad haldustöö kvaliteeti ja vähendavad töömahtu madala riskiga menetlustes. Suuri süsteemseid muutusi ega tööjõuvajadust ei teki. Mitmed muudatused vähendavad PPA töömahtu, sealhulgas relvakappide ja relvahoidlate nõuete diferentseerimine vähendab vajadust teostada järelevalvet tehnilistele laopindadele, mis senise seaduse järgi pidid olema relvahoidlad ka väiksemate kogude korral.

Eelnõu rakendamisega ei kaasne täiendavaid püsikulusid. Kulud on minimaalsed ja valdavalt ühekordsed. Kulud hõlmavad relvaregistri tehniline kaasajastamist (alamregistri loomine, liidesete muudatused).

Kulud on hinnanguliselt väikesed, kuna:

- registriplatvorm toetab juba mitme tasemega andmemudeleid;
- muudatused ei eelda uute funktsioonide arendamist, vaid olemasolevate liidestuste laiendamist;
- uusi järelevalve- ega menetlusfunktsioone ei looda.

Püsikulud puuduvad kuna kõik rakenduslikud tegevused tehakse ära olemasolevate eelarvevahendite piires.

Eelnõu ei loo otseseid uusi tululiike, kuid mõningane kaudne tulude kasv võib tekkida riigilõivu laekumisel relvalubade ja lisaseadmete registrikannete täpsustumise kaudu ning majandustegevuste esitamisel lasketiirude ja relvakauplejate hulgas. Tulude kasv on aga väike ja eelarveliselt ebaoluline.

Muudatuse mõju riigi tegevusele on seega **möödukas**. Muudatused mõjutavad eelkõige PPA ning Siseministeeriumi valitsemisala tegevusi: relvaregistri kaasajastamine ja alamregistri loomine; järelevalvetegevuse fookuseerimine kõrgema riskiga juhtumitele, pärimismenetlusega seotud töömahu vähenemine; laskeõppe ja lisaseadmete käsitlemise ühtlustumine.

Muudatused ei laienda riigi ülesannete mahtu, vaid korrigeerivad ja lihtsustavad olemasolevaid tööloike. Seetõttu ei laiene mõju kogu riigisektorile, vaid konkreetsetele asutustele relvavaldkonnas.

Muudatuste mõju olulisus on **keskmine kuni märkimisväärne**. Muudatused parandavad andmekvaliteeti ja registri töökindlust (eriti tundlike andmete puhul), ühtlustavad ja lihtsustavad PPA järelevalvepraktikat, vähendavad tõlgendamisriske ja selgitamistööd ning suurendavad järelevalve efektiivsust ja vabastavad ressursse riskipõhiseks tegevuseks. Need aspektid on riigi toimimise seisukohalt olulised, kuigi ei muuda riigi toimimise põhimudelit ega anna juurde uusi kohustusi. Neid saab käsitleda kui olulisi kvaliteediparandusi olemasolevates protsessides.

Muudatuste mõju suurus riigi tegevusele on **positiivne** ja mõõdetav, kuid eelarveliselt väike.

Mõju avaldub kolmel tasandil: halduskoormuse vähenemine, tõhusamad tööprotsessid ning kulud on minimaalsed. Seega on muudatuse mõju suurus **positiivne ja märkimisväärne** halduslikus mõttes, kuid eelarveliselt kuluneutraalne.

8. Rakendusaktid

Eelnõuga kavandatud muudatuste rakendamiseks on vaja teha muudatused järgmistes siseministri määrustes:

- siseministri 4. juuli 2023. aasta määrus nr 13 „Teenistus- ja tsiviilrelvade registri põhimäärus“, avaldamismärkega [RT I, 07.07.2023, 8](#);
- siseministri 26. veebruari 2021. aasta määrus nr 12 “Lasketiiru ja laskepaiga ning laskevõistluse ja treeninglaskmise ohutusnõuded“, avaldamismärkega [RT I, 02.03.2021, 25](#);
- siseministri 13. aprilli 2007. aasta määrus nr 28 “Tüübikinnituse teostamise kord“, avaldamismärkega [RT I, 27.03.2015, 16](#).

9. Seaduse jõustumine

Eelnõu kohaselt on seadus kavandatud jõustuma üldises korras. Muudatuste vastuvõtmise ja jõustumise vahele ei ole vaja jätta täiendavat aega, kuna kavandatud muudatused ei sisalda regulatsioone, mille rakendamine eeldaks adressaatidelt, haldusorganitelt või teistelt isikutelt pikemat ettevalmistusaega.

Eelnõu § 2 kohaselt jõustub seaduse § 1 punkt 44 2027. aasta 1. juulil arvestades, et on relvaomanikke, kellel on üks tulirelv, aga kes seni ei ole olnud kohustatud omama relvakappi aga peavad selle nüüd hankima, et seaduse nõuetele vastata.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ministeeriumitele ja arvamuse andmiseks Andmekaitse Inspeksioonile, ENFTA-le, IDPA Eesti Ühendusele, Eesti Jahimeeste Seltsile, Eesti Jahispordi Liidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudile, Eesti Laskesuusatamise Föderatsioonile, Eesti Laskurliidule, Eesti Practical-laskmise Ühingule, Eesti Relvaomanike Liidule, Eesti Reservväelaste Laskespordiliidule, Eesti Turvaettevõtete Liidule, EROK-le, Kaitsepolitseiametile, PPA-le, Päästeametile, Riigikohtule, Riigiprokuratuurile, Sisekaitseakadeemiale, Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskusele ning Õiguskantsleri Kantsleile.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, ... 2025

Algatab Vabariigi Valitsus 2025